ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 24ης Απριλίου 1996

με την οποία κηρύσσεται μια συγκέντρωση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και τη λειτουργία της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο

(Υπόθεση IV/M.619 — Gencor/Lonrho)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(Το κείμενο στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(97/26/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 57,

τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων [1], όπως τροποποιήθηκε από την πράξη προσχώρησης της Αυστρίας, της Σουηδίας και της Φινλανδίας, και ιδίως το άρθρο 8 παράγραφος 3,

την απόφαση της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 1995 για την κίνηση διαδικασίας στην παρούσα υπόθεση,

Αφού έδωσε στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να γνωστοποιήσουν τις απόψεις τους επί των αιτιάσεων που διατύπωσε η Επιτροπή,

Έχοντας υπόψη την γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής συγκεντρώσεων [2],

Εκτιμώντας ότι:

(1) Η υπό εξέταση διαδικασία αφορά την Gencor Limited of South Africa (εφεξής «Gencor») και τη Lonrho PLC του Ηνωμένου Βασιλείου (εφεξής «Lonrho»), που υπέβαλαν συλλογική κοινοποίηση πράξης με την οποία θα αποκτήσουν τον κοινό έλεγχο της εταιρείας Impala Platinum Holdings Limited (εφεξής «Implats»). Η Implats σήμερα ελέγχει το σύνολο των δραστηριοτήτων της Gencor για την εξόρυξη και τον καθαρισμό των μετάλλων της ομάδας της πλατίνας (PGMs). Οι δραστηριότητες της Lonrho στο χώρο της πλατίνας αναλαμβάνονται από τις εταιρείες Eastern Platinum Limited (εφεξής «Eastplats») και Western Platinum Limited (εφεξής «Westplats»), οι οποίες μαζί αποτελούν την Lonrho Platinum Division (εφεξής «LPD»). Τον έλεγχο της Gencor έχουν από κοινού η South African National Life Insurance Company (εφεξής «Sanlam») και η Rembrandt Group Limited (εφεξής «Rembrandt») υπό την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος, 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 (εφεξής αποκαλούμενος «κανονισμός για τις συγκεντρώσεις»).

(2) Με απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 1995, η Επιτροπή διέταξε την αναστολή συνόλου της συγκέντρωσης στο σύνολό της, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 και το άρθρο 18 παράγραφος 2 του κανονισμού για τις συγκεντρώσεις, μέχρι να λάβει τελική απόφαση.

(3) Με απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 1995, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η συγκέντρωση δημιουργεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβιβάσμό της με την κοινή αγορά. Η Επιτροπή, κατά συνέπεια, αποφάσισε να κινήσει στην υπόθεση αυτή τη διαδικασία του άρθρου 6 παράγραφος 1 του κανονισμού για τις συγκεντρώσεις.

I. ΤΑ ΜΕΡΗ

(4) Η Gencor είναι ένας διεθνής όμιλος στον τομέα των μετάλλων και του ορυκτού πλούτου, με έδρα στη Νότιο Αφρική. Η Lonrho είναι βρετανική εταιρεία με συμφέροντα στην εξόρυξη και τον καθαρισμό μετάλλων, σε ξενοδοχεία, στη γεωργία και το γενικό εμπόριο.

II. Η ΠΡΑΞΗ

(5) Η προτεινόμενη πράξη οδηγεί την Lonrho και την Gencor στην απόκτηση κοινού ελέγχου του συνόλου των Implats και LPD.

(6) Αυτή η πράξη περιλαμβάνει δύο φάσεις: α) την απόκτηση από την Lonrho και την Gencor του κοινού ελέγχου της Implats, στην οποία σήμερα η Gencor κατέχει το 46,5 %, ενώ το υπόλοιπο του μετοχικού της κεφαλαίου βρίσκεται στην κατοχή μεμονωμένων επενδυτών , και β) την απόκτηση από

[1] ΕΕ αριθ. L 395 της 30. 12. 1989, σ. 1. Κανονισμός όπως διορθώθηκε με την ΕΕ αριθ. L 257, 21. 9. 1990, σ. 13.

[2] ΕΕ αριθ. C 13 της 14. 1. 1997.

την Implats του αποκλειστικού ελέγχου των δύο εταιρειών Eastplats και Westplats, οι οποίες σήμερα ελέγχουν όλες τις δραστηριότητες της Lonrho στον τομέα της πλατίνας και στην οποία οι Lonrho και Implats συμμετέχουν κατά 73 % και 27 % αντιστοίχως.

(7) Σε αντάλλαγμα της μεταβίβασης στην Implats των συμφερόντων της Lonrho στις Eastpats και Westplats, η Lonrho θα αποκτήσει νέες μετοχές της Implats. Οι μετοχές θα εισαχθούν στο χρηματιστήριο του Γιοχάνεσμπουργκ και στο διεθνές χρηματιστήριο του Λονδίνου. Μετά την έκδοση νέων μετοχών η Gencor και η Lonrho θα έχουν κάθε μια περίπου 32 % των μετοχών της Implats και οι υπόλοιπες μετοχές θα διατεθούν στο κοινό.

III. Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

Κοινός έλεγχος

(8) Κάθε ένα από τα μέρη θα ορίσει τέσσερις διευθυντές στο διοικητικό συμβούλιο της Implats. Το συμβούλιο θα περιέχει επίσης δύο ανεξάρτητους, μη εκτελεστικούς διευθυντές και τέσσερις εκτελεστικούς διευθυντές, κανείς από τους οποίους δεν θα είναι υπάλληλος ή διευθυντής, είτε του ομίλου Lonrho, είτε του ομίλου Gencor. Ένα από τα πρόσωπα που θα προτείνει η Gencor θα ορισθεί εκτελεστικός πρόεδρος και θα έχει αποφασιστική ψήφο. Πάντως, η αποφασιστική αυτή ψήφος δεν θα χρησιμοποιείται σε περίπτωση «θεμάτων αρμοδιότητας του συμβουλίου», όπου μια συμφωνία ομαδικής ψήφου εξασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που έχουν ορισθεί από τα μέρη ψηφίζουν μαζί. Ένας παρόμοιος μηχανισμός θα εφαρμόζεται για να εξασφαλίσει ότι τα μέρη ψηφίζουν μαζί σε θέματα τα οποία προτείνονται στις γενικές συνέλευσης της Implats. Θέματα αρμοδιότητος του συμβουλίου περιλαμβάνουν:

α) τη σύναψη, τροποποίηση ή παύση οιασδήποτε συμφωνίας ή σύμβασης μεταξύ Implats και Gencor ή Lonrho,

β) τη διάθεση ή απόκτηση, με ενιαία πράξη, στοιχείων ενεργητικού των οποίων η συνδυασμένη αξία υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια R (περίπου 10 εκατομμύρια Ecu),

γ) την έγκριση του προϋπολογισμού,

δ) τις πληρωμές μερισμάτων και την έκδοση μετοχών.

Συνεπώς, η δομή της διαχείρισης ύστερα από την πράξη θα παρέχει στα μέρη τον κοινό έλεγχο της Implats.

Αυτόνομη λειτουργία της κοινής επιχείρησης σε διαρκή βάση

(9) Η Implats θα εξακολουθήσει τις δραστηριότητές της στην παραγωγή και τον καθαρισμό PGMs. Το αποτέλεσμα της πράξης είναι να συνδυάσει τις δραστηριότητες της Implats με αυτές των Westplats και Easplats, εταιρειών της LPD. Η πράξη θα δημιουργήσει έτσι μια μεγαλύτερη επιχείρηση που θα καλύπτει όλα τα συμφέροντα των μητρικών εταιρειών στα PGMs. Η Implats και η LPD αποτελούν ήδη αυτόνομες επιχειρήσεις σε πλήρη λειτουργία και ο συνδυασμός των σημερινών Implats με την Westplats και την Eastplats δεν μεταβάλλει τίποτα όσον αφορά το σημείο αυτό. Η κοινή επιχείρηση θα λειτουργεί συνεπώς ως πλήρης οικονομική ενότητα.

Απουσία συντονισμού

(10) Οι Implats, Eastplats και Westplats αντιπροσωπεύουν το σύνολο των συμφερόντων των Lonrho και Gencor στους τομείς της εξόρυξης, παραγωγής και καθαρισμού PGMs. Επιπλέον, τα μέρη συμφώνησαν ως τμήμα της παρούσας πράξης ότι η Implats θα είναι ο αποκλειστικός ενδιάμεσος μέσω του οποίου κάθε ένας από τους δύο ομίλους εταιρειών θα μπορεί να προβαίνει στην απόκτηση/κατοχή συμμετοχών σε δραστηριότητες πρωτογενούς εξόρυξης, επεξεργασίας, καθαρισμού ή εμπορίας των PGMs με σκοπό την εκμετάλλευσή τους. Συνεπώς δεν υπάρχει περιθώριο συντονισμού μεταξύ της Gencor ή Lonrho με την Implats που να προκύπτει από την πράξη, ούτε κίνδυνος επανεισόδου των μερών στις αγορές PGMs.

(11) Σύμφωνα με τα μέρη, η Rembrandt συμμετέχει στην πραγματικότητα κατά 14 % στην Northam Platinum Limited (εφεξής «Northam»), της οποίας άλλοι κύριοι μέτοχοι είναι η Anglo American Corporation of South Africa Limited (εφεξής «AAC») με 21 % και η Liberty Life (μέτοχος της Gencor) με 7 %, ενώ το υπόλοιπο των μετοχών της Northam ανήκει σε πολλούς μετόχους. Επιπλέον, δηλώθηκε ότι η Sanlam δεν έχει άλλα ουσιαστικά συμφέροντα σε άλλα ορυχεία PGMs και ότι ούτε η Sanlam ούτε η Rembrandt έχουν οιουσδήποτε ουσιαστικούς δεσμούς με την AAC. Εν πάση περιπτώσει, η Lonrho δεν θα έχει στο μέλλον άλλες δραστηριότητες εξόρυξης και καθαρισμού PGMs εκτός της Implats. Συνεπώς, δεν υπάρχει περιθώριο συντονισμού μεταξύ της Lonrho και των μητρικών της Gencor, που να προκύπτει από την κοινοποιηθείσα πράξη.

Συμπέρασμα

(12) Η κοινή επιχείρηση θα ελέγχεται από κοινού από τις Gencor και Lonrho και θα αποτελεί πλήρη οικονομική ενότητα. Από την πράξη δεν προκύπτει κίνδυνος συντονισμού μεταξύ των μερών, διότι εκτός από την κοινή επιχείρηση, μόνο η Rembrandt, μια από τις μητρικές της Gencor, θα συμμετέχει σε δραστηριότητες εξόρυξης και καθαρισμού ΠΓΜσ. Για το λόγο αυτό, η προκύπτουσα κοινή επιχείρηση αποτελεί συγκέντρωση υπό την έννοια του κανονισμού για τις συγκεντρώσεις.

IV. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

(13) Η συγκέντρωση έχει κοινοτική διάσταση όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του κανονισμού για τις συγκεντρώσεις. Οι σχετικές επιχειρήσεις έχουν, παγκοσμίως, συνολικό κύκλο εργασιών μεγαλύτερο από 10 δισεκατομμύρια Ecu, ο οποίος υπερβαίνει τα 5 δισεκατομμύρια Ecu που απαιτεί ο κανονισμός για τις συγκεντρώσεις. Η Gencor και η Lonrho μαζί είχαν ένα κοινοτικό κύκλο εργασιών μεγαλύτερο από 250 εκατομμύρια Ecu κατά το τελευταίο οικονομικό έτος. Η Gencor δεν πραγματοποιεί σε ένα και μόνο κράτος μέλος κύκλο εργασιών μεγαλύτερο από τα δύο τρίτα του συνολικού της κύκλου εργασιών στην Κοινότητα.

V. ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΧΩΡΟ

(14) Το σύνολο των πωλήσεων των μερών στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο ανέρχεται σε 1 281 εκατομμύρια. Ecu κατά το 1994 για τη Lonrho και σε 1 164 εκατομμύρια Ecu κατά το 1995 για τη Gencor. Επιπλέον, οι πωλήσεις PGMs της LPD εκτελούνται μέσω της Western Metal Sales, θυγατρικής της Lonrho με έδρα τις Βρυξέλλες.

(15) Η επιχείρηση πλατίνας της AAC, η Amplats, ο τρίτος σε μέγεθος προμηθευτής πλατίνας πωλεί επίσης σημαντικό ποσοστό ποσοτήτων του μετάλλου μέσω του αποκλειστικού του αντιπροσώπου πωλήσεων Johnson Matthey στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η Johnson Matthey πωλεί κατόπιν στους πελάτες και στις θυγατρικές της σε όλο τον κόσμο.

(16) Κατά τη διάρκεια της περιόδου 1993 έως 1995, η κατανάλωση των PGMs στη Δυτική Ευρώπη ανερχόταν στο 20 % περίπου της παγκόσμιας ζήτησης. Πάντως, τα στατιστικά αυτά στοιχεία θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με επιφύλαξη, διότι, όπως συμπεραίνεται κατωτέρω, η αγορά των PGMs είναι παγκόσμια. Κατά συνέπεια τα PGMs μεταφέρονται ελεύθερα, σε ευρεία έκταση και εύκολα. Η πώληση σε μια περιοχή προκαλεί τη χρήση σε μια άλλη περιοχή. Ορισμένες από τις ποσότητες που πωλούν τα μέρη σε πελάτες στον ΕΟΧ εξάγονται σε τρίτες χώρες, π.χ. η LPD πωλεί στη Mitsubishi στο Ηνωμένο Βασίλειο, η οποία κατόπιν πωλεί στους τελικούς πελάτες με έδρα την Ιαπωνία. Αντιστρόφως, ο μεγαλύτερος πελάτης της Implats είναι η General Motors, η οποία πραγματοποιεί τις αγορές της στη Βόρειο Αμερική. Η General Motors στη συνέχεια πωλεί και πάλι στις θυγατρικές της στην ΕΕ.

(17) Στον ΕΟΧ υφίσταται σημαντική παρουσία του «μεταποιητικού» κλάδου σε επόμενο στάδιο (που μετατρέπει τα PGMs σε ημικατεργασμένα και σε τελικά προϊόντα) και περιλαμβάνει πολυεθνικές εταιρείες με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γερμανία και τη Γαλλία. Επιπλέον μια από τις διεθνείς αγορές των PGMs έχει έδρα το Λονδίνο, ενώ η παράδοση του εμπορεύματος για την εν λόγω αγορά γίνεται στη Ζυρίχη.

(18) Με βάση τα παραπάνω εξάγεται το συμπέρασμα ότι οποιεσδήποτε επιδράσεις στην παγκόσμια αγορά θα αντανακλώνται πλήρως στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στον ΕΟΧ.

VI. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

A. *Αγορές των σχετικών Προϊόντων*

A.1. Ιστορικό: τα μέταλλα της ομάδας της πλατίνας

(19) Και τα δύο μέρη ασκούν δραστηριότητες στην εξόρυξη και τον καθαρισμό ορισμένων μετάλλων που αναφέρονται συλλογικά ως PGMs. Καθαρίζονται σύμφωνα με ορισμένα πρότυπα καθαρότητος μέσω μιας σειράς πολυπλόκων διαδικασιών.

(20) Τα PGMs, στη φυσική τους κατάσταση, εμφανίζονται μαζί στην ίδια φλέβα μεταλλεύματος. Επιπλέον, έχουν την τάση να συμπυκνώνονται μαζί με μέταλλα της ομάδας του σιδήρου (σίδηρος, νικέλιο, χαλκός, χρώμιο και κοβάλτιο) ως αποτέλεσμα φυσικών γεωλογικών διαδικασιών. Πάντως, τα PGMs δεν αποτελούν ενιαία αγορά του σχετικού προϊόντος, αλλά αντιθέτως έξι ξεχωριστές αγορές, ειδικότερα: πλατίνα, παλλάδιο, ρόδιο, ιρίδιο, ρουθήνιο και όσμιο. Στην κοινοποίησή τους τα μέρη δήλωσαν ότι τα PGMs «μπορούν να συνδυασθούν για να χρησιμοποιηθούν σε καταλύτες αυτοκινήτων, αλλά χρησιμοποιούνται και κατ' άλλο τρόπο σε μια ποικιλία διαφορετικών εφαρμογών, και δεν υπάρχει δυνατότητα μεταξύ τους υποκατάστασης διότι έχουν διαφορετικές ιδιότητες». Πέραν τούτου, στην πραγματικότητα, η υποκατάσταση των PGMs είναι περιορισμένη. Ένας παραγωγός παρατηρεί ότι:

«Τα PGMs έχουν πολλές μοναδικές ιδιότητες και η πλήρης υποκατάσταση τείνει να πραγματοποιείται σπανίως ή αργά, αν και η εξοικονόμιση υλικού (μειώνοντας την ποσότητα των PGMs που χρησιμοποιούνται ανά μονάδα της παραγωγής) είναι ένα σύνηθες χαρακτηριστικό της αγοράς.»

(21) Το σύνολο των πωλήσεων PGMs ανήλθε παγκοσμίως σε 2,3 δισεκατομμύρια Ecu περίπου το 1994. Η πλατίνα είναι το σημαντικότερο (65 % των πωλήσεων) και το ευρύτερα χρησιμοποιούμενο από τα PGMs (απ' όπου προέρχεται και το όνομα της ομάδας). Το παλλάδιο και το ρόδιο κατατάσσονται δεύτερο και τρίτο από πλευράς σπουδαιότητας μεταξύ των PGMs, με το 23 % και το 12 % των πωλήσεων αντίστοιχα. Τα υπόλοιπα τρία ΠΓΜσ (ιρίδιο, όσμιο, και ρουθήνιο) είναι μικρότερης εμπορικής σημασίας και συνολικά αντιστοιχούν σε λιγότερο από 1 % του συνόλου πωλήσεων PGMs. Χρησιμοποιούνται συνήθως σε κράματα με πλατίνα ή παλλάδιο. Επιπλέον, έχουν λίγες ειδικές εφαρμογές,

όπου η χρήση τους προτιμάται λόγω των ιδιαιτέρων φυσικών ή χημικών χαρακτηριστικών τους.

(22) Τα PGMs κατατάσσονται στα πολύτιμα μέταλλα λόγω της σπανιότητάς τους. Η παραγωγή της πλατίνας είναι είκοσι φορές μικρότερη από αυτήν του χρυσού, ο οποίος είναι ήδη ένα σπάνιο μέταλλο. Κατατάσσονται επίσης στα ευγενή μέταλλα. Ειδικότερα, τα PGMs εμφανίζουν μεγάλη αντίσταση στην οξείδωση και τη διάβρωση, ικανότητα να ανθίστανται σε πολύ υψηλές θερμοκρασίες (έχουν σημεία τήξης υψηλότερα των 1 500 °C), δεν διαλύονται σε οξέα και είναι εξαιρετικοί αγωγοί του ηλεκτρισμού. Τέλος, εμφανίζουν εξαιρετικές καταλυτικές ιδιότητες (ο καταλύτης προκαλεί ή επιταχύνει μια χημική αντίδραση, χωρίς ο ίδιος να υφίσταται καμία μεταβολή). Λόγω αυτών των ιδιαιτέρων φυσικών και χημικών ιδιοτήτων συναντώνται σε ένα ευρύ φάσμα εφαρμογών, μεταξύ άλλων:

— σε κοσμήματα,

— σε καταλυτικούς μετατροπείς για αυτοκίνητα και άλλες συναφείς χρήσεις στα αυτοκίνητα, όπως μπουζί και αισθητήρες οξυγόνου,

— σε γενικές εφαρμογές κατάλυσης σε βιομηχανικές παραγωγικές διαδικασίες, όπως στη δύλιση πετρελαίου και στην παραγωγή υάλου για οθόνες υγρών κρυστάλλων (LCD),

— σε ηλεκτρονικό εξοπλισμό, όπως οι σκληροί δίσκοι προσωπικών υπολογιστών, και

— σε ηλεκτρονικά στοιχεία των κεραμικών πυκνωτών πολλαπλών στρώσεων (MLCC), οι οποίοι χρησιμοποιούνται ευρέως σε εξοπλισμό ηλεκτρονικών υπολογιστών και τηλεπικοινωνιών.

(23) Οι ιδιότητες των PGMs τα καθιστούν σημαντικά στην αυτοκινητοβιομηχανία, στη βιομηχανία ηλεκτρονικών και τη χημική βιομηχανία, και, όσον αφορά την πλατίνα, επίσης για κοσμήματα. Θεωρείται, όπως εξετάζεται κατωτέρω, ότι οι επηρεαζόμενες από την πράξη αυτή αγορές είναι οι αγορές για κάθε επιμέρους καθαρό PGM.

Α.2. **Πλατίνα**

i) *Κύριες χρήσεις της πλατίνας*

(24) Οι κύριες χρήσεις της πλατίνας είναι σε καταλύτες αυτοκινήτων (32 %), στη βιομηχανία, (20 %) και σε κοσμήματα (38 %), ενώ το υπόλοιπο (10 %) πωλείται βασικά για επενδυτικούς σκοπούς (βλέπε τμήμα VII.B.1). Όπως εξετάζεται κατωτέρω, σε όλες αυτές τις χρήσεις η υποκατάσταση της πλατίνας από άλλα μέταλλα είναι περιορισμένη.

Εφαρμογές στην αυτοκινητοβιομηχανία

(25) Έχουν αναπτυχθεί καταλύτες αυτοκινήτων με βάση την πλατίνα, το παλλάδιο ή/και το ρόδιο για την αφαίρεση των τριών πλέον επικίνδυνων αερίων που εκπέμπονται από τις εξατμίσεις οχημάτων με κινητήρα δηλ. του μονοξειδίου του άνθρακος (CO), των οξειδίων του αζώτου (NO_x) και των άκαυστων υδρογονανθράκων (HC). Ο ρόλος των καταλυτών είναι να μετατρέπουν τα βλαβερά αυτά αέρια σε λιγότερο επιβλαβή συστατικά (διοξείδιο του άνθρακα, άζωτο, και νερό).

(26) Σήμερα κατασκευάζονται κυρίως δύο είδη καταλυτών για το εμπόριο. Το παλαιότερο σύστημα χρησιμοποιεί έναν καταλύτη οξείδωσης πλατίνας/παλλαδίου ο οποίος μετατρέπει το CO και τους HC (γι' αυτό αποκαλείται δυοδικό σύστημα) σε διοξείδιο του άνθρακα και νερό. Το νεώτερο σύστημα, όχι μόνο εκτελεί τις λειτουργίες του δυοδικού συστήματος, αλλά είναι επιπλέον ικανό να αντιμετωπίσει τον τρίτο ρυπαντή, τα NO_x. Με την προσθήκη ροδίου στον καταλύτη πλατίνας/παλλαδίου, το σύστημα μετατρέπει τα CO, HC και NO_x σε διοξείδιο του άνθρακα, άζωτο και νερό. Για το λόγο αυτό, ο εν λόγω καταλύτης καλείται «τριοδικός». Οι τριοδικοί καταλύτες, σήμερα χρησιμοποιούν είτε πλατίνα / ρόδιο, είτε πλατίνα / παλλάδιο / ρόδιο.

(27) Η πλατίνα, το παλλάδιο και το ρόδιο χρησιμοποιούνται σε μεταβλητές αναλογίες εξαρτώμενες από τις ειδικές απαιτήσεις, όπως είναι το μέγεθος του κινητήρα, το χρησιμοποιούμενο καύσιμο (βενζίνη ή ντήζελ), τα ζητούμενα επίπεδα αποδοτικότητας, η μάζα του οχήματος και ο σχεδιασμός και η τεχνολογία του παραγωγού. Η πλατίνα πλεονεκτεί έναντι των άλλων PGMs, στο ότι μπορεί να απορροφά ευρύτερο φάσμα αερίων. Είναι το πλέον ενεργό από τα τρία μέταλλα για την μετατροπή του CO και των HC, είναι το λιγότερο επηρεαζόμενο από το μόλυβδο και το θείο στα καύσιμα και λειτουργεί καλά σε χαμηλές θερμοκρασίες. Πάντως, δεν μειώνει αποτελεσματικά τα NO_x (ενώ το ρόδιο έχει εκεί καλή επίδοση). Το παλλάδιο έχει εν μέρει την ικανότητα να μετατρέπει το CO και τους HC, και να μειώνει τα NO_x του αζώτου, αλλά ρυπαίνεται εύκολα και αργεί να αρχίσει να λειτουργεί. Συνεπώς, η πλατίνα, το παλλάδιο και το ρόδιο έχουν διαφορετικές επιδόσεις στην καταλυτική μετατροπή που απαιτείται από τους καταλύτες αυτοκινήτων για την απομάκρυνση των βλαβερών συστατικών.

(28) Επιπλέον, οι μετατροπές στο σχεδιασμό συστατικών στοιχείων αυτοκινήτων απαιτούν χρονική προήγηση αρκετών ετών. Τέτοιες μετατροπές έχουν υψηλό κόστος, απαιτώντας σημαντική έρευνα και ανάπτυξη και δοκιμές για να εξακριβωθεί εάν ο νέος τύπος ανταποκρίνεται στους όλο και αυστηρότερους κανονισμούς για το περιβάλλον. Κατασκευαστές αυτοκινήτων υπέδειξαν ότι δεν θα ήταν οικονομικά σκόπιμο να αναλάβει κανείς την έρευνα και ανάπτυξη που χρειάζεται για τον ανασχεδιασμό, εκτός εάν υπάρξουν σημαντικές και μη αναστρέψιμες μεταβολές στις τιμές των PGMs ή χαλάρωση της νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος. Το κόστος αλλαγής για τους κατασκευαστές αυτοκινήτων υπερβαίνει σαφώς κατά πολύ το κόστος των

σχετικών διαφόρων PGMs. Έτσι υπάρχει πολύ μικρή δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ των PGMs σε καταλυτικές εφαρμογές. Αντί της υποκατάστασης, έχει αποδειχθεί σαφώς η χρησιμότητα της συμπληρωματικότητας των PGMs στον τομέα των καταλυτικών μετατροπέων για αυτοκίνητα. Επιπλέον, οι κινητήρες ντήζελ χρησιμοποιούν μόνο μετατροπείς πλατίνας και όχι μετατροπείς παλλαδίου. Για τους σκοπούς αυτούς συνεπώς, η δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ παλλαδίου και πλατίνας είναι μάλλον περιορισμένη.

(29) Τα μέρη υποστήριξαν ότι υπάρχει πολύ μεγαλύτερο πεδίο υποκατάστασης της πλατίνας από παλλάδιο στους καταλύτες αυτοκινήτων, απ' ότι εκτιμάται από την Επιτροπή. Αναφέρεται σχετικά ότι η Ford, η Nissan και η Engelhard, είναι πρωτοπόρες στην ανάπτυξη αυτής της τεχνολογίας, η οποία λέγεται ότι θα παρουσιάζει μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την Ευρώπη, λόγω του μικρότερου μεγέθους του κινητήρα των αυτοκινήτων.

(30) Κατά την έρευνά της η Επιτροπή είχε επαφή με δύο από αυτές τις εταιρείες: η μία δήλωσε ότι χρησιμοποιούσε πάντοτε πλατίνα και ρόδιο για την παραγωγή καταλυτών για αυτοκίνητα και ότι τυχόν αλλαγή θα απαιτούσε μετατροπές στο σχεδιασμό με μεγάλο κόστος. Η άλλη εταιρεία επιβεβαίωσε ότι κατασκευάζει καταλύτες αυτοκινήτων χρησιμοποιώντας μόνον παλλάδιο.

(31) Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, κατά τα τελευταία έτη, το παλλάδιο αντικατέστησε την πλατίνα σε ορισμένους τύπους καταλυτών αυτοκινήτου. Όπως ανέφεραν τα μέρη, η τάση αυτή είναι πιθανό να συνεχισθεί μέχρι ενός ορισμένου βαθμού. Πάντως, η Επιτροπή θεωρεί ότι υπάρχει μάλλον περιορισμένη πιθανότητα σημαντικής υποκατάστασης της πλατίνας από παλλάδιο σε καταλύτες αυτοκινήτων, λόγω του κόστους των αλλαγών σχεδιασμού και των ειδικών ιδιοτήτων κάθε μετάλλου κατά την αντίδραση με συγκεκριμένους ρυπαντές. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω οι ιδιότητες αυτές περιλαμβάνουν το γεγονός ότι ο μόλυβδος και το θείο αδρανοποιούν το παλλάδιο και ότι οι κινητήρες ντήζελ και οι μεγάλοι βενζινοκινητήρες απαιτούν καταλύτες πλατίνας. Σύμφωνα με την Johnson Matthey, σε απόδειξη αυτού του γεγονότος, «σε πολλά ευρωπαϊκά αυτοκίνητα έχουν τοποθετηθεί καταλύτες αποτελούμενοι από δυο τμήματα και σήμερα είναι συνήθης η χρήση καταλύτη παλλαδίου/ροδίου μαζί με έναν άλλο που περιέχει πλατίνα. Τούτο επιτρέπει στους κατασκευαστές αυτοκινήτων να επωφελούνται από την ικανότητα του παλλαδίου στην μετατροπή των εκπομπών HC, ενώ διατηρούν την πλατίνα για την δράση της στο CO και το ρόδιο για την ικανότητά του να αντιμετωπίζει τα NO_x.» Τα μέρη συμφωνούν ότι το παλλάδιο δεν μπορεί να αντικαταστήσει πλήρως την πλατίνα (βλέπε την απάντηση των μερών, στις 19 Μαρτίου 1996, στις ερωτήσεις μετά την ακρόαση).

(32) Παρά το ότι η χρήση παλλαδίου σε αναλογία προς την πλατίνα αυξήθηκε, η ζήτηση της αγοράς για πλατίνα θα εξακολουθήσει, καθόσον θα παραμείνει ένα ουσιαστικό στοιχείο που χρησιμοποιείται σε καταλύτες αυτοκινήτων.

Βιομηχανικές εφαρμογές.

(33) Η πλατίνα χρησιμοποιείται ευρέως σε βιομηχανικές εφαρμογές, π.χ. ως καταλύτης με τη μορφή λεπτού πλέγματος για τη βιομηχανική παραγωγή νιτρικού οξέος για λιπάσματα και στην υαλουργία, όπου χρησιμοποιείται εξοπλισμός από κράματα πλατίνας — ροδίου για το ιδιαίτερα διαβρωτικό περιβάλλον λειτουργίας το οποίο απαιτείται κατά την παραγωγή υψηλής ποιότητας υάλου (LCD) (που χρησιμοποιούνται στις οθόνες υπολογιστών και τηλεοράσεων). Δεν υπάρχουν δυνατότητες υποκατάστασης της πλατίνας σε αυτές τις βιομηχανικές εφαρμογές.

Κοσμήματα

(34) Η πλατίνα αποτελεί, όπως εξηγείται κατωτέρω ένα βασικό προϊόν του παγκόσμιου εμπορίου. Η ζήτηση πλατίνας για κοσμήματα κυριαρχείται από την ιαπωνική αγορά. Το 1994, περίπου το 85 % της παγκόσμιας ζήτησης πλατίνας για να χρησιμοποιηθεί τελικά σε κοσμήματα, προήλθε από ιάπωνες καταναλωτές. Για το λόγο αυτό τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ιαπωνικής αγοράς κοσμημάτων, έχουν κρίσιμη επίδραση στη ζήτηση πλατίνας, και συνεπώς στο κατά πόσον άλλα μέταλλα μπορούν να υποκαταστήσουν την πλατίνα σε σημαντικό βαθμό.

(35) Οι λόγοι για την υψηλή αυτή κατανάλωση είναι ιστορικοί. Πρώτον, οι Ιάπωνες έχουν ιδιαίτερη αγάπη προς την καθαρότητα: η πλατίνα ικανοποιεί αυτή την προτίμηση λόγω της προτύπου καθαρότητάς της κατά 99,95 % και του γεγονότος ότι το μέταλλο έχει μια λευκού χρώματος εμφάνιση. Δεύτερον, η εισαγωγή χρυσού στην Ιαπωνία ελεγχόταν αυστηρά επί πολλά έτη (μέχρι το 1973), και για το λόγο αυτό, αναπτύχθηκε η παράδοση σε κοσμήματα από πλατίνα. Τέλος, η ισχύς του γιέν κατά τα τελευταία έτη έναντι του δολλαρίου (στο οποίο εκφράζονται πάντα οι τιμές της πλατίνας), στήριξε τη ζήτηση πλατίνας καθώς και άλλων πολυτίμων μετάλλων, όπως του χρυσού.

(36) Η πλατίνα είναι το μόνο από τα PGMs που χρησιμοποιείται για κοσμήματα. Είναι επίσης το πολυτιμότερο από τα πολύτιμα μέταλλα και ειδικότερα τα κοσμήματα από πλατίνα είναι πιο ακριβά από τα κοσμήματα από χρυσό. Πέραν του υψηλότερου κόστους ανά μονάδα, τα κοσμήματα από πλατίνα είναι ακριβότερα διότι: πρώτον, έχουν μεγαλύτερη καθαρότητα απ' ότι τα κοσμήματα από χρυσό, και δεύτερον επεξεργασία της πλατίνας είναι δυσκολότερη από του χρυσού. Πάντως, όπως εξηγείται κατωτέρω, ούτε ο χρυσός, ούτε άλλα πολύτιμα μέταλλα υποκαθιστούν την πλατίνα στην αγορά κοσμημάτων της Ιαπωνίας.

(37) Η Επιτροπή συγκέντρωσε στοιχεία που της επιτρέπουν να εκτιμήσει την τρέχουσα θέση της πλατίνας έναντι του χρυσού στην ιαπωνική αγορά. Το 1994, στην Ιαπωνία πωλήθηκαν 29,3 εκατομμύρια τεμάχια κοσμημάτων κατασκευασμένα από πλατίνα, χρυσό, ή συνδυασμό πλατίνας/χρυσού. Όπως φαίνεται από τον πίνακα 1, η πλατίνα αντιστοιχεί στο 23,2 % των μονάδων (τεμαχίων) κοσμημάτων, αλλά αντιπροσωπεύει το 57 % της αξίας των πωλήσεων κοσμημάτων, τονίζοντας έτσι το πολύ μεγαλύτερο μοναδιαίο κόστος των κοσμημάτων από πλατίνα.

Πίνακας 1

Λιανικές πωλήσεις κοσμημάτων από πλατίνα, πλατίνα/χρυσό και χρυσό, στην Ιαπωνία το 1994

(%)

	Αναλογία πωληθέντων τεμαχίων	Αναλογία αξίας πωλήσεων
Πλατίνα	23,2	57
Συνδυασμός πλατίνας/χρυσού	7,8	6,8
Χρυσός	69,0	36,2

Πηγή: Platinum Guild International.

Σημείωση: Τα κοσμήματα από πλατίνα συχνά πωλούνται μαζί με ενσωματωμένους πολυτίμους λίθους, οι οποίοι σ' αυτή τη σύγκριση τείνουν να μεγεθύνουν τη διαφορά τιμής μεταξύ των κοσμημάτων από πλατίνα και από χρυσό.

(38) Σε αξία πωλήσεων κατά το 1994, η πλατίνα αντιστοιχεί στο 64 % των κοσμημάτων με πολύτιμους λίθους, ο χρυσός στο 31 % και ο συνδυασμός πλατίνας/χρυσού στο 5 %. Από την άλλη πλευρά, ο χρυσός αντιστοιχούσε στο 59 % των κοσμημάτων χωρίς πολυτίμους λίθους, το 1994. Συνεπώς υπάρχει η ένδειξη ότι η πλατίνα χρησιμοποιείται κυρίως για πιο ακριβά κοσμήματα στο ανώτερο τμήμα της ιαπωνικής αγοράς κοσμημάτων.

(39) Η πλατίνα είναι κυρίως η πρώτη επιλογή για δακτυλίδια στην Ιαπωνία. Κατά το 1994, το 98 % από τις βέρες αρραβώνος, το 63 % από τις βέρες γάμου και το 66 % των άλλων δακτυλιδιών ήταν κατασκευασμένα από πλατίνα. Έτσι μόνο το 2 % από τις βέρες αρραβώνος ήταν, είτε από χρυσό είτε από συνδυασμό πλατίνας/χρυσού, και, ομοίως, μόνο το 16 % από τις βέρες γάμου ήταν από χρυσό, ενώ το 21 % ήταν από πλατίνα/χρυσό. Η μεγαλύτερη δημοτικότητα της πλατίνας έναντι του χρυσού και του συνδυασμού πλατίνας/χρυσού για δαχτυλίδια παρέμεινε σχετικά σταθερή κατά τα τελευταία πέντε έτη, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που επηρεάζουν τις αγοραστικές τάσεις για κοσμήματα στην Ιαπωνία. Αντιθέτως, η πλατίνα χρησιμοποιείται λιγότερο για άλλα είδη κοσμημάτων. Στην Ιαπωνία, το 1994 η πλατίνα, σε αξία πωλήσεων, αντιστοιχούσε στο 45 % των μενταγιόν, στο 36 % των κολιέ και στο 25 % των σκουλαρικίων.

(40) Επομένως, ο χρυσός και η πλατίνα δεν φαίνεται να είναι καλά υποκατάστατα για κοσμήματα, διότι οι τρόποι χρήσης τους στην κατασκευή κοσμημάτων είναι αρκετά διαφορετικοί.

(41) Η ουσιώδης διαφορά στα επίπεδα τιμών των κοσμημάτων από χρυσό και πλατίνα στην ιαπωνική αγορά θα μπορούσε να αποτελεί επίσης ένδειξη ότι ο χρυσός και η πλατίνα δεν είναι σε μεγάλο βαθμό υποκατάστατα για χρήσεις σε κοσμήματα. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι, η εκτίμηση ελαστικότητας τιμών της ζήτησης πλατίνας για κοσμήματα στην Ιαπωνία, επιβεβαιώνουν ότι η πλατίνα δεν υπόκειται σε ισχυρό ανταγωνισμό από άλλα μέταλλα.

(42) Αυτή η εκτίμηση της ελαστικότητας τιμών της ζήτησης πλατίνας για κοσμήματα στην Ιαπωνία απαίτησε μια οικονομετρική εκτίμηση. Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της έρευνας για την παρούσα υπόθεση, ανέθεσε μια μελέτη με σκοπό να προσδιορίσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την τιμή της πλατίνας (βλέπε κατωτέρω). Κατά τη μελέτη αυτή εκτιμήθηκε η ελαστικότητα τιμής της ζήτησης πλατίνας για κοσμήματα στην Ιαπωνία σε -0,6, δηλαδή μη ελαστική (αριθμητικά μικρότερη του 1) ([3]).

(43) Μικρή ελαστικότητα τιμών συνεπάγεται και μικρή ικανότητα υποκατάστασης. Από τα ανωτέρω στοιχεία συμπεραίνεται, ότι η ζήτηση πλατίνας για κοσμήματα στην ιαπωνική αγορά, δεν υπόκειται συνεπώς σε ισχυρό ανταγωνισμό από άλλα πολύτιμα μέταλλα.

Ζήτηση για επενδυτικούς σκοπούς

(44) Η πλατίνα πωλείται σε μεμονωμένα άτομα και σε επιχειρήσεις (κυρίως στην Ιαπωνία) για αποθησαύριση, π.χ. με τη μορφή ράβδων, και η ζήτηση αυτή μπορεί να έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Πάντως η πλατίνα δεν κατέχει την ίδια θέση με το χρυσό, ο οποίος ιστορικά είχε χρησιμοποιηθεί ως μέσο πλη-

([3]) Αυτό σημαίνει ότι εάν η τιμή π.χ. αυξηθεί κατά 10 % τότε η ζητουμένη ποσότητα θα μειωθεί κατά λιγότερο από 10 %. Επομένως στην περίπτωση αυτή τα συνολικά έσοδα από πωλήσεις αυξάνουν παρά τη μείωση στην πωλούμενη ποσότητα.

ρωμών. Συνεπώς, η ζήτηση πλατίνας για επενδυτικούς σκοπούς αντιπροσωπεύει τις βασικές χρήσεις πλατίνας για καταλύτες αυτοκινήτων, βιομηχανικές χρήσεις και κοσμήματα, διότι αυτές είναι οι χρήσεις οι οποίες καθορίζουν την τιμή της. Επιπλέον, δεν υφίστανται ενδείξεις ότι τέτοια συγκεντρωμένα αποθέματα σε ράβδους και νομίσματα επιστρέφουν στην αγορά πλατίνας. Αυτό προκύπτει από το «Platinum 1995 Interim Review» της Johnson Matthey, όπου παρατηρείται αντιστροφή στη ζήτηση για επενδυτικούς σκοπούς στη διάρκεια ενός μόνον έτους (1986) και για ένα μόνο είδος ράβδου.

Συμπέρασμα

(45) Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχουν υποκατάστατα της πλατίνας για τις κύριες χρήσεις της σε καταλύτες αυτοκινήτων, βιομηχανικές διαδικασίες και κοσμήματα. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται από την ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν την τιμή της πλατίνας.

ii) *Παράγοντες που επηρεάζουν την τιμή της πλατίνας*

(46) Η πλατίνα είναι ένα ελεύθερα εμπορεύσιμο αγαθό, και του οποίου η τιμή καθορίζεται από την προσφορά και ζήτηση στην αγορά. Σύμφωνα με μερικούς από τους σημαντικότερους εμπόρους/παραγωγούς και τράπεζες που συναλλάσσονται στην αγορά πλατίνας, οι τιμές του μετάλλου αυτού καθορίζονται από τις κύριες χρήσεις του. Η αγορά πλατίνας είναι μια σχετικά μικρή αγορά από άποψης όγκου, συγκρινόμενη για παράδειγμα με τον χρυσό. Σύμφωνα με εμπόρους/παραγωγούς και τις τράπεζες, η αγορά πλατίνας, για το λόγο αυτό, δεν είναι ιδιαίτερα κερδοσκοπική, διότι εφόσον αποκτηθεί μια ισχυρή θέση, θα ήταν προφανώς δύσκολο να αποσυρθεί κανείς πάλι από την αγορά (πράγμα το οποίο αυξάνει τον κίνδυνο εμπλοκής σε κερδοσκοπικές δραστηριότητες).

(47) Όπως παρουσιάζεται κατωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι βασικές παράμετροι της προσφοράς και ζήτησης για τη χρήση πλατίνας σε κοσμήματα, σε καταλύτες αυτοκινήτων και για βιομηχανικούς σκοπούς έχουν αποφασιστική επίδραση στην τιμή της πλατίνας.

Παρατηρήσεις από το «Metals Analysis Outlook»

(48) Για τον προσδιορισμό των βασικών παραγόντων προσφοράς και ζήτησης που καθορίζουν τις τιμές, η Επιτροπή μελέτησε τους κυριότερους παράγοντες που επηρεάζουν τις τιμές κατά τα 5 τελευταία έτη, εξετάζοντας αποσπάσματα από το περιοδικό «Metals Analysis Outlook», το οποίο προβλέπει την εξέλιξη της αγοράς ανά τρίμηνο. Σύμφωνα με αυτά τα έγγραφα διαπιστώθηκε ότι οι σημαντικότεροι παράγοντες είναι:

— οι προβλέψεις για την παραγωγή, την επέκταση, ή την αναστολή λειτουργίας των ορυχείων,

— το επίπεδο της ανακυκλούμενης πλατίνας,

— το επίπεδο των πωλήσεων της Almaz για το ρωσικό κράτος, η πρόβλεψη για την παραγωγή νίκελ και τα επίπεδα αποθεμάτων,

— η απορρόφηση σε καταλύτες αυτοκινήτων και η ζήτηση για αυτοκίνητα,

— η ζήτηση για κοσμήματα στην Ιαπωνία, οι οικονομικές συνθήκες στη χώρα αυτή και η ισοτιμία γιεν/δολάριο, και

— η τρέχουσα αποθεματοποίηση.

(49) Οι παράγοντες που αναφέρθησαν ανωτέρω δείχνουν ότι η τιμή της πλατίνας καθορίζεται από τις βασικές παραμέτρους προσφοράς και ζήτησης της πλατίνας.

Μελέτη της Επιτροπής για τους παράγοντες που επηρεάζουν την μεταβολή της τιμής της πλατίνας.

(50) Ο σκοπός της μελέτης της Επιτροπής ήταν να προσδιορίσει, εφόσον είναι δυνατόν, τους σημαντικότερους παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν τις τιμές της πλατίνας. Τα κύρια συμπεράσματα της μελέτης είναι ότι:

α) Η τιμή της πλατίνας είναι στατιστικά συσχετισμένη με την τιμή του χρυσού σε βραχυχρόνια βάση, αν και όχι υποχρεωτικά και σε μακροχρόνια βάση (κατωτέρω φαίνεται ότι η συσχέτιση αυτή είναι φαινομενική), αλλά οι τιμές της πλατίνας καθορίζονται επίσης από τις βασικές αρχές που διέπουν την προσφορά και ζήτηση στον κλάδο της πλατίνας.

β) Η συσχέτιση μεταξύ των τιμών του χρυσού και της πλατίνας δεν αποδεικνύει ότι υφίσταται αιτιολογική σχέση μεταξύ αυτών των τιμών.

γ) Δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί κάποια σημαντική συσχέτιση μεταξύ των τιμών της πλατίνας και των κυρίων μακροοικονομικών δεικτών, ούτε μεταξύ των τιμών του χρυσού και των κυρίων μακροοικονομικών δεικτών (πληθωρισμός, επιτόκια, συναλλαγματικές ισοτιμίες και οικονομική ανάπτυξη).

δ) Η αγορά των προθεσμιακών συμβολαίων της πλατίνας είναι κατά κύριο λόγο μια αγορά προθεσμιακής κάλυψης και κανονικά δεν υφίσταται υψηλό επίπεδο κερδοσκοπικής δραστηριότητας. Μακροπροθέσμως, συνεπώς, οι βασικές αρχές προσφοράς και ζήτησης θα αποτελούν τον αποφασιστικό παράγοντα για τον καθορισμό της τιμής.

ε) Η ζήτηση πλατίνας είναι ανελαστική ως προς την τιμή [η ελαστικότητα είναι αριθμητικά μικρότερη του 1, βλέπε τμήμα A.2.iii) κατωτέρω].

στ) Ενώ η αγορά πλατίνας είναι μικρότερη και πιο ευμετάβλητη από αυτήν του χρυσού, δεν υπάρχουν στοιχεία για υπερβολική κερδοσκοπική δραστηριότητα. Αντίθετα από ότι συμβαίνει με το χρυσό, υπάρχουν περιορισμένα αποθέματα ποσότητας πλατίνας για να ικανοποιήσουν περιοδικές απότομες αυξήσεις της ζήτησης για επενδυτικού σκοπούς.

(51) Η μελέτη επιβεβαιώνει συνεπώς, ότι η αγορά πλατίνας δεν είναι ιδιαίτερα κερδοσκοπική αγορά και ότι οι βασικοί παράγοντες που διέπουν την προσφορά και ζήτηση είναι σημαντικοί για την τιμή της πλατίνας.

Η συσχέτιση των τιμών της πλατίνας, του χρυσού, του αργύρου, του ροδίου και του παλλαδίου δεν είναι ορθή.

(52) Παρά το ότι οι τιμές των πολύτιμων μετάλλων, όπως ο χρυσός και η πλατίνα, έχουν υψηλή συσχέτιση, η συσχέτιση αυτή δεν υπονοεί μια σχέση αιτίου — αιτιατού. Πράγματι, τα στοιχεία οικονομικών σειρών για τις τιμές συχνά δεν είναι στατικά (εμφανίζουν δηλαδή τάσεις) και συνεπώς συσχετίζονται αυτόματα. Η Επιτροπή, για το λόγο αυτό, αποφάσισε να επιχειρήσει μια λεπτομερέστερη ανάλυση της συσχέτισης μεταξύ των τιμών πλατίνας, χρυσού, αργύρου, ροδίου και παλλαδίου.

(53) Η Επιτροπή προχώρησε σε μια ολοκληρωτική ανάλυση πολλαπλής συσχέτισης (co-integration) του συνόλου στοιχείων για τις τιμές της πλατίνας, του ροδίου και του παλλαδίου καθώς επίσης και για τις τιμές του χρυσού και του αργύρου. Η ολοκληρωτική ανάλυση αυτή είναι μια οικονομετρική μέθοδος η οποία μπορεί να εξετάσει κατά πόσον υφίσταται μια συστηματική (ή μια μακροχρόνια) σχέση ισορροπίας μεταξύ δύο ή περισσοτέρων χρονολογικών σειρών στοιχείων. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης δείχνουν ότι από τα στοιχεία δεν προκύπτει μια σχέση ισορροπίας (ή μακροχρόνια) σχέση μεταξύ των αντιστοίχων επιπέδων τιμών της πλατίνας, του ροδίου, του παλλαδίου, του χρυσού και του αργύρου, ούτε για κάποιο υποσύνολο στοιχείων για τα μέταλλα αυτά. Αυτή η οικονομετρική ανάλυση των τιμών των μετάλλων δείχνει ότι οι τιμές της πλατίνας, του ροδίου, παλλαδίου, χρυσού και αργύρου τείνουν να μεταβάλλονται μακροχρόνια, ανεξάρτητα η μία από την άλλη, επιβεβαιώνοντας έτσι την άποψη ότι οι αγορές πλατίνας, ροδίου, παλλαδίου, αργύρου και χρυσού είναι χωριστές σχετικές αγορές προϊόντων.

Η μεθοδολογία των μερών για την πρόβλεψη των τιμών πλατίνας

(54) Η σπουδαιότητα των βασικών παραγόντων προσφοράς — ζήτησης για την εξέλιξη των τιμών της πλατίνας επιβεβαιώνεται από τα μέρη με τον τρόπο τον οποίο πραγματοποιούν προβλέψεις για τις τιμές πλατίνας. Σύμφωνα με την Implats, είναι πολύ δύσκολο να προβλεφθούν οι τιμές βραχυπρόθεσμα (λιγότερο από ένα έτος), και εξαρτώνται από μια σειρά παραγόντων όπως οι τιμές του χρυσού και του αργύρου, οι μεταβολές των επιτοκίων, οι μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών, οι φήμες περί τεχνολογικών εξελίξεων, κ.τ.λ. Πάντως, περισσότερο μακροπρόθεσμα (πλέον του έτους), η Implats εξετάζει τα βασικά μεγέθη προσφοράς και ζήτησης, όπου πλεόνασμα προσφοράς σημαίνει χαμηλές τιμές, ενώ μια ανεπάρκεια προσφοράς οδηγεί στο αντίθετο αποτέλεσμα. Η LPD προβλέπει τις τιμές βραχυχρόνια (6-12 μήνες) εξετάζοντας ένα συνδυασμό μεταξύ των προσδοκιών της αγοράς, της κερδοσκοπικής δραστηριότητας και της διαθεσιμότητας του μετάλλου. Οι μακροχρόνιες τιμές προβλέπονται εφαρμόζοντας απλώς τον εκτιμώμενο συντελεστή πληθωρισμού των Ηνωμένων Πολιτειών στις τιμές που προκύπτουν από την βραχυχρόνια πρόβλεψη. Πάντως είναι σαφές ότι τόσο η LPD όσο και η Implats θεωρούν τη διαθεσιμότητα του μετάλλου και συνεπώς την προσφορά και τη ζήτηση, σημαντικούς παράγοντες για τον καθορισμό των τιμών αγοράς της πλατίνας.

Συμπέρασμα

(55) Η ανάλυση των παραγόντων, οι οποίοι επηρεάζουν την τιμή της πλατίνας δείχνει ότι η τιμή διαχρονικά εξαρτάται από τους βασικούς παράγοντες που διέπουν την προσφορά και ζήτηση της πλατίνας, όπως είναι η ζήτηση για χρήση σε καταλύτες αυτοκινήτων, σε βιομηχανικές διαδικασίες και σε κοσμήματα. Η τιμή της πλατίνας μπορεί να επηρεάζεται από βραχυχρόνιες κερδοσκοπικές κινήσεις στα πολύτιμα μέταλλα, όπως ο χρυσός, πλην όμως η τιμή της, κατά τη διάρκεια μεγαλύτερης χρονικής περιόδου, δεν επηρεάζεται από τις τιμές των άλλων πολυτίμων μετάλλων.

iii) *Η ζήτηση της πλατίνας είναι ανελαστική ως προς την τιμή*

(56) Η αναλογία της ζήτησης πλατίνας που αντιστοιχεί στις βιομηχανικές διαδικασίες και στους καταλύτες αυτοκινήτων είναι ανελαστική ως προς την τιμή, πιθανώς με πολύ μικρή ελαστικότητα τιμής, εφόσον ουσιαστικά δεν υπάρχουν υποκατάστατα πλατίνας για τους σκοπούς αυτούς, εκτός από τις περιορισμένες δυνατότητες υποκατάστασης μεταξύ της πλατίνας και παλλαδίου για ορισμένα είδη καταλυτών αυτοκινήτου. Στην ανωτέρω αναφερθείσα μελέτη, η ζήτηση για κοσμήματα στην ιαπωνική αγορά βρέθηκε να είναι ανελαστική ως προς την τιμή με ελαστικότητα -0,6. Εφόσον οι καταλύτες αυτοκινήτων και οι βιομηχανικές διαδικασίες αναλογούν περίπου στο 51 % της αγοράς, και η αγορά κοσμημάτων της Ιαπωνίας στο 34 %, αυτό σημαίνει ότι το 85 % της παγκόσμιας αγοράς πλατίνας είναι ιδιαίτερα ανελαστικό. Το υπόλοιπο 15 % της ζήτησης αφορά τα κοσμήματα εκτός Ιαπωνίας (5 %) και τις επενδυτικές πράξεις (10 %). Στην αγορά κοσμημάτων εκτός Ιαπωνίας είναι πιθανόν να επικρατεί ανελαστική ζήτηση, δεδομένου ότι τα κοσμήματα από πλατίνα αποτελούν ένα ειδικό προϊόν του ανώτερου ποιοτι-

κού τμήματος της αγοράς. Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, η επίδραση της ζήτησης για επενδύσεις στη συνολική ελαστικότητα της τιμής είναι περιορισμένη. Για τους λόγους αυτούς μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι για το σύνολο της αγοράς, η ζήτηση είναι ανελαστική ως προς την τιμή (αριθμητικά μικρότερη του 1).

(57) Ελαστικότητα τιμής αριθμητικά μικρότερη του 1 σημαίνει ότι οι σταυροειδείς ελαστικότητες υποκατάστασης σε σχέση με άλλα μέταλλα είναι ακόμη μικρότερες, δηλαδή η ανταγωνιστική επίδραση άλλων μετάλλων δεν είναι πολύ μεγάλη. Για το λόγο αυτό, η ανελαστικότητα της ζήτησης ως προς την τιμή δείχνει ότι η πλατίνα αποτελεί μια χωριστή σχετική αγορά προϊόντος.

(58) Η ζήτηση πλατίνας εμφανίζει προφανώς ανελαστικότητα ως προς την τιμή μόνο στο σημερινό εύρος τιμών. Αυτό σημαίνει ότι μια μεταβολή, για παράδειγμα, του επιπέδου τιμής κατά 10 %, δεν θα προκαλέσει σημαντική τάση υποκατάστασης. Πάντως, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι δεν μπορεί να αποκλεισθεί ουσιαστική υποκατάσταση της πλατίνας από άλλα μέταλλα, στη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου, εάν, υπάρξει για παράδειγμα, μια αύξηση τιμής κατά 100 %, ή και ακόμη μεγαλύτερη. Ένα τέτοιο φαινόμενο παρατηρήθηκε στην περίπτωση του ροδίου, όταν η τιμή του ροδίου αυξήθηκε από 300 δολάρια ΗΠΑ σε 7 000 δολάρια ανά ουγγιά κατά την αρχή της δεκαετίας του 1990. Με αύξηση τιμής μεγαλύτερη από 2 000 %, οι αγοραστές ροδίου άρχισαν τις εργασίες ανάπτυξης με στόχο την εξεύρεση υποκαταστάστων. Το αποτέλεσμα ήταν να εξαφανισθούν πολλές χρήσεις του ροδίου. Πάντως, αυτή η ακραία κατάσταση δεν αποτελεί το κύριο σημείο στην παρούσα υπόθεση.

(59) Τα μέρη στην απάντησή τους στην κοινοποίηση των αιτιάσεων (εφεξής «απάντηση») υποστηρίζουν ότι η ανάλυση στην οποία στηρίζεται το συμπέρασμα της Επιτροπής σχετικά με την ανελαστικότητα της ζήτησης της πλατίνας δεν είναι πλήρης (έκθεση NERA, σ. 27). Τα μέρη, πάντως, δεν παρείχαν κανένα στοιχείο για να στηρίξουν τον ισχυρισμό αυτό και δεν διεφώνησαν με το ότι η ζήτηση της πλατίνας είναι ανελαστική ως προς την τιμή.

iv) *Συμπέρασμα*

(60) Με βάση την ανωτέρω ανάλυση, η Επιτροπή συμφωνεί με τα συμπεράσματα των μερών στην κοινοποίησή τους, ότι η πλατίνα αποτελεί χωριστή αγορά του σχετικού προϊόντος.

Α.3. **Παλλάδιο**

(61) Το παλλάδιο χρησιμοποιείται κυρίως για βιομηχανικούς σκοπούς. Μόνο το 4 % (200 000 ουγγιές) της ετήσιας ζήτησης παλλαδίου προορίζεται για χρήση σε κοσμήματα, ως κράμα με την πλατίνα, ή ως μη αλλεργιογόνος λευκαντικός παράγων για το χρυσό. Ειδικά το παλλάδιο δεν αποτελεί υποκατάστατο της πλατίνας στα κοσμήματα.

(62) Το παλλάδιο χρησιμοποιείται ευρέως σε καταλύτες αυτοκινήτων και σε βιομηχανικούς καταλύτες, στη διύλιση του πετρελαίου και σε χημικές βιομηχανίες, παραδείγματος χάριν, για να μειώσει τις απώλειες πλατίνας και ροδίου κατά τη διάρκεια της μετατροπής της αμμωνίας σε νιτρικό οξύ. Το παλλάδιο είναι επίσης μια σημαντική στρατηγική πρώτη ύλη για ηλεκτρονικά στοιχεία, ειδικότερα για στοιχεία που περιέχουν παλλάδιο και τα οποία είναι γνωστά ως κεραμικοί πυκνωτές πολλαπλών στρώσεων (MLCC). Αυτά τα στοιχεία χρησιμοποιούνται ευρέως στον ηλεκτρονικό εξοπλισμό και τον εξοπλισμό τηλεπικοινωνιών. Για παράδειγμα, ένα κινητό τηλέφωνο περιέχει 100 περίπου MLCC.

(63) Το παλλάδιο ευρίσκεται στην ίδια φλέβα μεταλλεύματος όπως η πλατίνα και παράγεται από τις ίδιες εταιρείες όπως η πλατίνα, αν και με διαφορετική διαδικασία καθαρισμού.

(64) Όπως εξετάζεται ανωτέρω στο τμήμα για την πλατίνα, η τιμή του παλλαδίου κυμαίνεται ανεξάρτητα από τις τιμές των άλλων PGMs, καθώς επίσης και από τις τιμές του χρυσού και του αργύρου [τμήμα VI.A.2 σημείο ii)]. Σπάρχουν μάλλον περιορισμένες δυνατότητες υποκατάστασης του παλλαδίου από την πλατίνα στους καταλύτες αυτοκινήτων και από το νίκελ στους ηλεκτρονικούς πυκνωτές κοινών προδιαγραφών. Η Επιτροπή συμφωνεί με τα συμπεράσματα των μερών στην κοινοποίησή τους, ότι το παλλάδιο αποτελεί χωριστή αγορά του σχετικού προϊόντος.

Α.4. **Ρόδιο**

(65) Το ρόδιο χρησιμοποιείται κυρίως στην αυτοκινητοβιομηχανία. Το ρόδιο ευρίσκεται στην ίδια φλέβα μεταλλεύματος όπως η πλατίνα και παράγεται από τις ίδιες εταιρείες όπως η πλατίνα, αν και με διαφορετική διαδικασία καθαρισμού. Όπως εξετάζεται ανωτέρω στο τμήμα για την πλατίνα, η τιμή του ροδίου κυμαίνεται ανεξάρτητα από τις τιμές των άλλων PGMs, καθώς επίσης και από τις τιμές του χρυσού και του αργύρου [τμήμα Α.2. σημείο ii)]. Δεν υπάρχουν υποκατάσταστα (τμήμα Α.2 σημείο i)]. Για το λόγο αυτό, η ελαστικότητα τιμής είναι περίπου 0, στο σημερινό εύρος τιμών. Η Επιτροπή συμφωνεί με τα συμπεράσματα των μερών στην κοινοποίησή τους, ότι το ρόδιο αποτελεί μια χωριστή αγορά του σχετικού προϊόντος.

Α.5. **Ρουθήνιο, ιρίδιο και όσμιο**

(66) Τα υπόλοιπα τρία PGMs (ιρίδιο, όσμιο, και ρουθήνιο) είναι μικρότερης εμπορικής σημασίας και χρησιμοποιούνται από κοινού σε κράματα με την πλατίνα, ή το παλλάδιο.

(67) Δεν υπάρχουν υποκατάστατα των μετάλλων αυτών και με βάση τα ανακοινωθέντα στοιχεία τιμών, οι τιμές τους φαίνεται να εξελίσσονται ανεξάρτητα από άλλα μέταλλα. Για το λόγο αυτό το καθένα φαίνεται να αποτελεί μια χωριστή αγορά του σχετικού προϊόντος. Η Επιτροπή συμφωνεί με τα συμπεράσματα των μερών στην κοινοποίησή τους, ότι το καθένα αποτελεί μια χωριστή αγορά του σχετικού προϊόντος.

Β. *Σχετική γεωγραφική αγορά*

Β.1. **Εμπόριο των PGMs**

(68) Τα PGMs είναι ανταλλάξιμα στοιχεία, μεταφέρονται εύκολα, καθαρίζονται σύμφωνα με τα ίδια πρότυπα καθαρότητας σε όλο τον κόσμο και το εμπόριο τους γίνεται εύκολα χωρίς δασμολογικούς περιορισμούς. Τα PGMs πωλούνται σε παγκόσμια βάση, είτε με μακροπρόθεσμα συμβόλαια, είτε στην αγορά μετάλλων. Οι τιμές των PGMs που έχουν αγορασθεί με μακροπρόθεσμα συμβόλαια συνδέονται με τον δείκτη τιμών αγοράς και γενικά καθορίζονται σε μηνιαία βάση σύμφωνα με τον μέσο όρο των ημερησίων χρηματιστηριακών τιμών φιχ, κατά τη διάρκεια του μήνα που προηγείται εκείνου του μήνα της παράδοσης. Οι τιμές εκφράζονται σε δολάρια ΗΠΑ ανά ουγγιά τροζ μεικτού βάρους.

Β.2. **Τα χρηματιστήρια μετάλλων για το παλλάδιο και την πλατίνα**

(69) Τα κύρια χρηματιστήρια μετάλλων για την πλατίνα και το παλλάδιο είναι η αγορά πλατίνας και παλλαδίου του Λονδίνου (LPPM), το Χρηματιστήριο εμπορευμάτων της νέας Υόρκης (NYMEX) και το Χρηματιστήριο βιομηχανικών προϊόντων του Τόκυο (TOCOM). Υπάρχουν επακριβώς καθορισμένες απαιτήσεις προδιαγραφών τόσο για την πλατίνα όσο και το παλλάδιο, οι οποίες καθορίζουν τη μορφή, το βάρος, την καθαρότητα και τις σημάνσεις, με τις οποίες θα πρέπει να συμφωνεί κάθε μέταλλο, ώστε να είναι δυνατή η διαπραγμάτευσή τους στα χρηματιστήρια μετάλλων. Οι παραγωγοί πρέπει να είναι αναγνωρισμένοι ως παραγωγοί, ή κατασκευαστές, με «καλή παράδοση», προτού το προϊόν τους γίνει αποδεκτό για διαπραγμάτευση στην αγορά. Υπάρχουν μερικοί παραγωγοί, ως προς τους οποίους έχει αναγνωριστεί ότι πληρούν αυτή την προϋπόθεση.

(70) Η αγορά LPPM είναι η μόνη αγορά σποτ από τις τρεις, ενώ η NYMEX και η TOCOM είναι και οι δύο προθεσμιακές αγορές, από τις οποίες η NYMEX είναι η σπουδαιότερη. Πάντως τα εν λόγω χρηματιστήρια μετάλλων λειτουργούν ως τμήμα της ίδιας ολοκληρωμένης παγκόσμιας αγοράς πλατίνας και παλλαδίου. Οι εμπορευόμενοι συνήθως συναλλάσσονται και στις τρεις αγορές ταυτόχρονα π.χ. συναλλασσόμενοι στην LPPM αγορά σποτ για φυσική παράδοση και διασφαλίζοντας την θέση τους στις προθεσμιακές αγορές της Νέας Υόρκης.

Β.3. **Τιμές εμπόρων για το ρόδιο, ρουθήνιο, ιρίδιο και όσμιο**

(71) Οι τιμές του ροδίου, του ρουθηνίου, του ιριδίου και του οσμίου δεν εμφανίζονται στα χρηματιστήρια μετάλλων, αλλά καθορίζονται μέσω των τιμών NYD (New York Dealer) και των βασικών τιμών Johnson Matthey. Οι τιμές αυτές είναι τιμές αγοράς που δημοσιεύονται σε κανονικά χρονικά διαστήματα στο περιοδικό Platt's Metals Week ή, στην περίπτωση των βασικών τιμών Johnson Matthey, είναι διαθέσιμες για τους συναλλασσόμενους στις οθόνες των υπολογιστών τους.

Β.4. **Συμπέρασμα**

(72) Στην πραγματικότητα τα χρηματιστήρια μετάλλων είναι διασυνδεδεμένα. Συνεπώς, τόσο για την πλατίνα όσο και για το παλλάδιο, υφίσταται μια παγκόσμια γεωγραφική αγορά με την τιμή τους εκφρασμένη σε δολάρια ΗΠΑ ανά ουγγιά.

(73) Οι αγορές για τα μικρότερης σημασίας μέταλλα είναι λιγότερο ανεπτυγμένες. Πάντως, τα μέταλλα αυτά πωλούνται σε παγκόσμια βάση σε τιμές που καθορίζονται δημόσια εκφρασμένες σε δολάρια ΗΠΑ ανά ουγγιά. Συνεπώς λόγω των παγκόσμιων εμπορικών συναλλαγών και του καθορισμού της τιμής αγοράς για το ρόδιο, ρουθήνιο, όσμιο και ιρίδιο, η σχετική γεωγραφική αγορά για κάθε ένα από αυτά τα μέταλλα, είναι η παγκόσμια αγορά.

VII. **ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΟΧ**

(74) Η προτεινόμενη συμφωνία θα μείωνε τον αριθμό των πρωτογενών παραγωγών PGMs στη Νότιο Αφρική από τρεις σε δύο. Αυτοί οι τρεις παραγωγοί ελέγχουν ουσιαστικά τα κοιτάσματα πλατίνας της Νοτίου Αφρικής. Μόνο στη Νότιο Αφρική, και σε πολύ μικρότερο βαθμό στις ΗΠΑ, τα μεταλλεύματα είναι αρκετά πλούσια, ώστε να εξορύσσονται μόνο για την περιεκτικότητά τους σε PGMs (αντί να εξορύσσονται τα PGMs ως υποπροϊόντα). Αυτό θα συμβαίνει στο μέλλον επίσης στη Ζιμπάμπουε.

(75) Εκτός των ρωσικών κοιτασμάτων (τα οποία αντιστοιχούν στο 10 % περίπου των παγκοσμίων κοιτασμάτων) από όπου τα PGMs εξορύσσονται ως υποπροϊόν του νίκελ, δεν υπάρχουν άλλες ουσιαστικές πηγές PGMs στον κόσμο. Έτσι η πράξη θα επιτρέψει σε δύο μόνον επιχειρήσεις να κατέχουν το 90 % περίπου των παγκοσμίων αποθεμάτων των PGMs.

(76) Μελέτες σκοπιμότητας της βιομηχανίας και εκτιμήσεις εργασίας επιβεβαιώνουν σταθερά ότι η Νότιος Αφρική είναι και θα παραμείνει στο εγγύς μέλλον η σημαντικότερη πηγή των PGMs και ειδικότερα πλατίνας.

(77) Η LPD θα πρέπει να διακριθεί από τους τρεις παραγωγούς της Νοτίου Αφρικής. Τούτο συμβαίνει, κατά πρώτον, λόγω της μητρικής της, η οποία, επειδή έχει ευρωπαϊκή καταγωγή, οδήγησε στο να θεωρείται η εταιρεία ως ξένο στοιχείο στην βιομηχανία. Επιπλέον έχει μια διαφορετική προσέγγιση στη διαχείριση από τις άλλες επιχειρήσεις εξόρυξης της Νοτίου Αφρικής, θεωρούμενη από άλλες επιχειρήσεις ως υπερβολικά ορθολογική.

(78) Ενώ όλα τα PGMs εξορύσσονται ταυτόχρονα, η αξιολόγηση εστιάζεται στο αποτέλεσμα της προτεινόμενης πράξης στην εξόρυξη και τον καθαρισμό της πλατίνας και του ροδίου, διότι διαπιστώθηκε ότι η πράξη δημιουργεί δεσπόζουσες θέσεις μόνο σ'αυτές τις αγορές. Επιπλέον, όσον αφορά το όσμιο, δεν υπάρχει επικάλυψη μεταξύ των μερών, διότι η LPD δεν παράγει όσμιο. Παρομοίως, η συμφωνία έχει αμελητέο αποτέλεσμα στην αγορά παλλαδίου.

Α. *Πηγές των PGMs*

Α.1. **Διαπιστωμένα και πιθανά κοιτάσματα, αποθέματα και υφιστάμενα ορυχεία πρωτογενών PGMs**

(79) Τα PGMs εξορύσσονται κυρίως στη Νότια Αφρική και τη Ρωσία αλλά μικρότερης σημασίας κοιτάσματα ευρίσκονται στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά. Η εξόρυξη των PGMs στη Νότια Αφρική γίνεται με μια από τρεις μορφές: εξόρυξη με επιφανειακή εκσκαφή, όπου το μετάλλευμα εξορύσσεται από τη στάθμη του εδάφους, εξόρυξη με κεκλιμένη στοά, όπου διανοίγεται στο έδαφος μια κεκλιμένη στοά, με την ίδια γωνία όπως η φλέβα του μεταλλεύματος και εξόρυξη με κατακόρυφο φρεάτιο. Σ' αυτήν την τελευταία περίπτωση διανοίγεται κατακόρυφο φρεάτιο στο έδαφος και από εκεί διανοίγονται οριζόντιες σήραγγες στις φλέβες του μεταλλεύματος. Η εξόρυξη με ανοικτή εκσκαφή είναι η φθηνότερη μέθοδος λειτουργίας, ακολουθούμενη από την εξόρυξη με κεκλιμένη στοά και τελευταία την εξόρυξη με κατακόρυφο φρεάτιο. Το κόστος της μεθόδου εξόρυξης με κατακόρυφο φρεάτιο αυξάνει σημαντικά μόλις φθάσει στο βάθος των 1000 μέτρων. Τούτο συμβαίνει λόγω της πρόσθετης ψύξης που απαιτείται, καθώς και της μεγαλύτερης απόστασης που έχουν να διανύσουν οι εργαζόμενοι και που απαιτείται για τη μεταφορά του μεταλλεύματος. Ούτε η LPD, ούτε η Implats έχουν ορυχείο με ανοικτή εκσκαφή, ενώ ιδιοκτήτης του μοναδικού τέτοιου ορυχείου είναι η Αμπλατσ, το τμήμα της AAC που ασχολείται με την πλατίνα. Γενικά, η χρησιμοποιούμενη τεχνολογία και στους τρεις τύπους λειτουργίας θεωρείται ώριμη.

(80) Τα μεμονωμένα PGMs παράγονται σε σταθερές αναλογίες, καθορισμένες από τη φύση, οι οποίες εξαρτώνται από το συγκεκριμένο κοίτασμα μεταλλεύματος από το οποίο γίνεται η εξόρυξη. Οι ενδείξεις από επίσημες πηγές ([4]) είναι ότι η σχέση πλατίνα/παλλάδιο/ρόδιο είναι περίπου 100:42:21 στο κοίτασμα Merensky και 100:83:54 στο κοίτασμα UG2. Σε άλλες χώρες το παλλάδιο εμφανίζεται σε υψηλότερες συγκεντρώσεις σε σχέση με την πλατίνα. Στο κυριότερο ρωσικό ορυχείο, στο Νοριλ'σκ, η σχέση είναι περίπου 100:284:16, στο αμερικανικό ορυχείο στο Stillwater 100:350:73 και στο καναδικό ορυχείο στο Sudbury 100:110:24. Αυτή η δομή παραγωγής συχνά έχει σαν αποτέλεσμα κάποια συγκέντρωση αποθεμάτων ή υπερπροσφορά των λιγότερο σημαντικών μετάλλων. Σημαίνει επίσης ότι το παλλάδιο αποτελεί αυτόματα ένα μεγαλύτερο τμήμα της ρωσικής παραγωγής απ'ότι η πλατίνα. Πάντως, στα ορυχεία της Νοτίου Αφρικής η πλατίνα είναι, με μεγάλη διαφορά, το πιο σημαντικό μέταλλο, που αντιστοιχεί σε περισσότερο από το 80 % των εσόδων από πωλήσεις.

(81) Όπως φαίνεται από τον πίνακα 2, οι παραγωγοί της Νοτίου Αφρικής, το 1994, κάλυψαν το 70 % της παγκόσμιας προσφορά πλατίνας και το 75 % της παγκόσμιας προσφοράς ροδίου, ενώ η Ρωσία κάλυψε το 22 % της πλατίνας και το 21 % του ροδίου. Η Ρωσία ήταν ο μεγαλύτερος προμηθευτής παλλαδίου με το 63 % της παγκόσμιας προσφοράς, ενώ η Νότιος Αφρική προμήθευσε το 28 %. Πάντως αυτά τα μερίδια αγοράς μπορεί να κυμαίνονται κάπως από έτος σε έτος, εφόσον οι παραγωγοί πωλούν από τα αποθεματά τους και είναι σίγουρο για παράδειγμα, ότι οι Ρώσοι μείωσαν τα αποθεματά τους το 1994. Πράγματι, σε περισσότερο μακροχρόνια βάση, δεν φαίνεται να υπάρχει αμφιβολία, ότι η Νότιος Αφρική είναι και θα παραμείνει ο κύριος παραγωγός όλων των PGMs. Όπως φαίνεται από τον πίνακα 3 κατά το 1993, το 89 % των παγκοσμίων κοιτασμάτων βρίσκονται στη Νότιο Αφρική, το 10 % περίπου στη Ρωσία και το 1 % στη Βόρεια Αμερική ([5]).

([4]) «European Minerals Yearbook» van 1995.

([5]) Ορισμένες πηγές εκτιμούν ότι τα κοιτάσματα σε παλλάδιο της Νοτίου Αφρικής είναι διπλάσια των ρωσικών κοιτασμάτων παλλάδιο (Vermaak, 1995).

Πίνακας 2

Παγκόσμια προσφορά PGMs κατά το 1994 ανά γεωγραφική περιοχή

(%)

	Πλατίνα	Παλλάδιο	Ρόδιο
Νότιος Αφρική	70	28	75
Ρωσία	22	63	21
Βόρειος Αμερική	5	8	4
Άλλες	3	1	0
Σύνολο	100	100	100

Πηγή: Platinum 1995 της Johnson Matthey.

Πίνακας 3

Εκτιμώμενα αποθέματα PGMs σε τόννους, 1993

(%)

Νότιος Αφρική	50 030	88,6 %
Κοινοπολιτεία Ανεξαρτήτων Κρατών	5 900	10,5 %
Καναδάς	250	0,5 %
Ηνωμένες Πολιτείες	250	0,5 %
Σύνολο	56 430	100,0 %

Πηγή: European Minerals Yearbook.

(82) Μια εναλλακτική εκτίμηση των κοιτασμάτων, που έγινε από τον C.F. Vermaak στο «The Platinum Group Metals — a global pespective», δείχνει τη Ζιμπάμπουε με περίπου 9 % των παγκοσμίων κοιτασμάτων και τη Φινλανδία με περίπου 12 %. Όσον αφορά την πρώτη, όπως εξετάζεται κατωτέρω, η πραγματική εξόρυξη αυτών των κοιτασμάτων δεν έχει αρχίσει ακόμη και τα επιτόπια κοιτάσματα είναι 50 % λιγότερα από αυτά στο Bushveld Complex. Για την Φινλανδία η εξόρυξη PGMs είναι κατ' αρχήν μη οικονομική, και γίνεται ως εξόρυξη υποπροϊόντος του νίκελ. Η Φινλανδία παρήγαγε, κατά μέσον όρο, μόνο 2 000 ουγγιές πλατίνας κατ'έτος κατά τη διάρκεια της περιόδου 1981-1992. Συνεπώς δεν θα πρέπει να θεωρείται ως μεγάλη δύναμη στο μέλλον. Σε κάθε περίπτωση θα απαιτείτο πολύς χρόνος και μεγάλη κεφαλαιουχική δαπάνη για ανάπτυξη ώστε να γίνει η Φινλανδία σημαντικός παραγωγός. Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά τη διάρκεια των τελευταίων 30 ετών, επιχειρήθηκε εντατική έρευνα για μέταλλα PGMs, και δεν αναμένεται ότι μπορεί να ευρεθούν νέα χερσαία σημαντικά κοιτάσματα πλατίνας, εκτός από τα ήδη γνωστά.

(83) Τα αποθέματα των PGMs στη Νότιο Αφρική βρίσκονται βασικά στο Bushveld Complex, περίπου 130 χιλιόμετρα βορειοδυτικά του Γιοχάννεσμπουργκ. Το Bushveld Complex είναι το πλουσιότερο γνωστό κοίτασμα PGMs στον κόσμο. Το Bushveld Complex είναι μια ελλειπτικού σχήματος εσοχή, μεγέθους περίπου 350 X 250 χιλιομέτρων. Τα PGMs εξορύσσονται από τρία κοιτάσματα μεταλλεύματος: το κοίτασμα Merensky, το κοίτασμα UG2 κατακόρυφα κάτω από το κοίτασμα Merensky, και το Platreef. Τα κοιτάσματα Merensky και UG2 βρίσκονται στο ανατολικό και δυτικό τμήμα και το Platreef στο βόρειο τμήμα του Bushveld Complex.

(84) Στη Ρωσία, τα PGMs εξορύσσονται βασικά στο κοίτασμα Noril'sk στη Βόρεια Σιβηρία. Το κοίτασμα αυτό είναι ένα κοίτασμα νίκελ, όπου τα PGMs παράγονται ως υποπροϊόντα της παραγωγής νίκελ. Παρομοίως, στον Καναδά τα PGMs αποτελούν υποπροϊόντα του νίκελ.

Συμπέρασμα

(85) Το Bushveld Complex στη Νότιο Αφρική είναι η μόνη σημαντική περιοχή, όπου τα κοιτάσματα υφίστανται εξόρυξη μόνο λόγω της περιεκτικότητάς τους σε PGMs. Πέραν τούτου, το Bushveld Complex αντιστοιχεί στο 89 % των παγκοσμίων κοιτασμάτων των PGMs, και η Ρωσία στο 10 %, ως υποπροϊόν της εξόρυξης νίκελ.

Α.2. **Είσοδος στις αγορές PGMs και νέα σχέδια εξόρυξης**

(86) Δεν υπήρξε καμία είσοδος ανεξάρτητης, νέας επιχείρησης στην παγκόσμια αγορά PGMs κατά τα τελευταία πέντε χρόνια ([6]).

(87) Υπάρχουν δύο επιχειρήσεις εξόρυξης υπό δημιουργία στη Ζιμπάμπουε. Το πρώτο και σημαντικότερο έργο είναι το Hartley Platinum Project, το οποίο είναι μια κοινή επιχείρηση μεταξύ δύο επιχειρήσεων της Αυστραλίας, της Delta Gold και της BHP. Σύμφωνα με πληροφορίες διαθέσιμες στο κοινό, η εξόρυξη του πρώτου μεταλλεύματος σχεδιάζεται για το 1996. Η ετήσια παραγωγή υπολογίζεται να φθάσει κατά την περίοδο 1997-1999 περίπου τις 150 000 ουγγιές πλατίνας, στις 110 000 ουγγιές παλλαδίου και στις 11 500 ουγγιές ροδίου. Αυτό αντιστοιχεί στο 2,5 % της παγκόσμιας προσφοράς σε πλατίνα, στο 2 % της παγκόσμιας προσφοράς σε παλλάδιο και στο 2,5 % της παγκόσμιας προσφοράς σε ρόδιο. Όπως υποστηρίζουν τα μέρη στην απάντησή τους, τυχόν επέκταση πέραν των ποσοτήτων αυτών είναι κερδοσκοπική.

(88) Το δεύτερο έργο στη Ζιμπάμπουε είναι το δοκιμαστικό ορυχείο στη Mimosa που θα λειτουργήσει η Zimbabwe Mining and Smelting Company, η οποία είναι μια επιχείρηση που ελέγχεται από τον όμιλο διαχείρισής της. Δημοσιευμένες πηγές εκτιμούν ότι το δοκιμαστικό έργο θα παράγει 6 000 ουγγιές το χρόνο αλλά ότι θα μπορούσε τελικά να επεκταθεί. Πάντως το μετάλλευμα είναι προφανώς χαμηλότερης ποιότητας απ'ότι στο έργο Hartley, και εν πάση περιπτώσει δεν προβλέπεται επέκταση της παραγωγής στο εγγύς μέλλον. Διάφορα άλλα έργα παραμένουν προσχέδια π.χ. στη Ζιμπάμπουε, τον Καναδά και τις ΗΠΑ. Σε σχέση με το ορυχείο Stillwater στις ΗΠΑ, τα μέρη υποστήριξαν ότι η παραγωγή μπορεί να διπλασιασθεί στις 125 000 ουγγιές κατ'έτος προς το τέλος του 1997. Το ορυχείο αυτό θα εξακολουθούσε να είναι ένας μικρής σημασίας προμηθευτής, καθόσον ένα τέτοιο επίπεδο παραγωγής ανέρχεται περίπου στο 2,5 % της ετήσιας παγκόσμιας προσφοράς. Επιπλέον, υποστηρίχθηκε ότι, ανάλογα με το αποτέλεσμα της μελέτης σκοπιμότητας, η παραγωγή της Stillwater θα μπορούσε να ανέλθει συνολικά σε 250 000 ουγγιές κατ'έτος κατά το έτος 2 000. Αυτό αποτελεί το 5 % της σημερινής προσφοράς και θεωρείται μικρής σημασίας, ακόμη και αν πραγματοποιηθεί. Επί πλέον θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Stillwater δεν έχει τις εγκαταστάσεις για να επεξεργαστεί την πλατίνα της αλλά τη μεταφέρει στο εξωτερικό για καθαρισμό.

(89) Όλα τα γνωστά οικονομικά βιώσιμα δικαιώματα στο Bushveld Complex στη Νότιο Αφρική ελέγχονται από την Implats, την LPD ή την Amplats. Συνεπώς δεν αναμένεται η είσοδος νέων επιχειρήσεων σ'αυτήν την περιοχή. Επί πλέον, για την ανάπτυξη ενός νέου ορυχείου των PGMs απαιτείται μεγάλη ένταση κεφαλαίου και η συνολική δαπάνη εισόδου, σε όρους αγοράς γης, ή δικαιωμάτων εξόρυξης και σε όρους επένδυσης σε εξοπλισμό, μπορεί να υπερβαίνει τα 100 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ. Ένα μεγάλο μέρος αυτής της δαπάνης αντιπροσωπεύει εφάπαξ έξοδα. Πάντως, ακόμη και αν τέτοια έργα πρόκειται να υλοποιηθούν, έχουν κανονικά ένα χρόνο προήγησης πέντε, ή περισσοτέρων, ετών. Για το λόγο αυτό τυχόν σημαντικά νέα έργα, ακόμα και εαν είναι βιώσιμα από οικονομικής πλευράς, δεν θα μπορούσαν να επιδράσουν στην αγορά στο εγγύς μέλλον.

Συμπέρασμα

(90) Μόνον το ορυχείο Hartley είναι πιθανό να αποτελέσει μια νέα πηγή των PGMs εκτός του ελέγχου μιας από τις υφιστάμενες επιχειρήσεις. Πάντως θα είναι ασήμαντος παράγων στην παγκόσμια αγορά, και θα έχει μικρή επίπτωση στην συνολική αγορά. Για το λόγο αυτό φαίνεται ότι, στο εγγύς μέλλον, τα πρωτογενή PGMs θα εξακολουθήσουν να προέρχονται κυρίως από γνωστά κοιτάσματα στη Νότιο Αφρική και τη Ρωσία και θα παράγονται και θα πωλούνται από την Amplats, την Implats, την LPD και από τους Ρώσους.

Α.3. **Ανακύκλωση των PGMs**

(91) Οι μορφές ανακύκλωσης των PGMs είναι δύο:

α) *Σε κλειστό κύκλωμα:*

Όταν τα PGMs χρησιμοποιούνται σε βιομηχανικούς καταλύτες, ύστερα από ορισμένη περίοδο λειτουργίας, τα μέταλλα πρέπει να υποστούν καθαρισμό λόγω της ρύπανσης η οποία λαμβάνει χώρα. Εμφανίζονται απώλειες μικρής έκτασης (περίπου 2 %) είτε στην ανακύκλωση, είτε στη βιομηχανική διαδικασία. Το μέταλλο καθαρίζεται έναντι αμοιβής προς όφελος του λειτουργούντος την εγκατάσταση και συνεπώς δεν μεταβάλλεται η ιδιοκτησία του λόγω της ανακύκλωσης. Επομένως νέα ζήτηση από τη βιομηχανία εμφανίζεται, είτε από αύξηση της δυναμικότητας, είτε όταν αναπληρούνται αυτές οι μικρές απώλειες.

β) *Ανακύκλωση από απορρίμματα (scrap)*

Τα PGMs ανακυκλώνονται σε μικρές ποσότητες από scrap, όπως από τυπωμένα κυκλώματα, αλλά η σπουδαιότερη πηγή σψραπ είναι, με μεγάλη διαφορά, οι καταλύτες αυτοκινήτων. Η Johnson Matthey εκτιμά ότι η ανάκτηση PGMs από καταλύτες αυτοκινήτων στον δυτικό κόσμο είναι ως εξής:

([6]) Εκτός του ορυχείου Northam, στο οποίο έχουν μετοχές η AAC και η Rembrandt. Πάντως, το ορυχείο αναμένεται να κλείσει λόγω μη αποδοτικότητας.

Πίνακας 4

Συνολική κατανάλωση PGMs για καταλύτες αυτοκινήτων και σχετική ανάκτηση από scrap

ΠΛΑΤΙΝΑ

(χιλιάδες ουγγιές)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Σύνολο	1 535	1 565	1 550	1 685	1 870	1 790
Ανάκτηση	215	215	245	275	315	315
% ανάκτησης	14,0 %	13,7 %	15,8 %	16,3 %	16,8 %	17,6 %

ΠΑΛΛΑΔΙΟ

(χιλιάδες ουγγιές)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Σύνολο	315	355	490	705	950	1 515
Ανάκτηση	85	85	95	100	105	105
% ανάκτησης	27,0 %	23,9 %	19,4 %	14,1 %	11,0 %	6,9 %

ΠΟΔΙΟ

(χιλιάδες ουγγιές)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Σύνολο	334	301	305	356	381	415
Ανάκτηση	13	16	22	26	38	39
% ανάκτησης	3,9 %	5,3 %	7,2 %	7,3 %	10,0 %	9,4 %

(92) Ο πίνακας 4 δείχνει ότι η αναλογία της ανακτώμενης πλατίνας (ως ποσοστό της συνολικής κατανάλωσης) αυξάνεται αργά, φθάνοντας το 1995 στο 17,6 % Αυξήθηκε επίσης η ανάκτηση παλλαδίου και ροδίου σε απόλυτους όρους ποσότητας.

(93) Η συνολική ποσότητα των PGMs που ανακτάται από καταλύτες αυτοκινήτων είναι πιθανόν να αυξηθεί με την αυξανόμενη χρήση των καταλυτών αυτοκινήτων. Ακόμη και με τα εγκατεστημένα συστήματα συλλογής στη Βόρειο Αμερική και στην Ιαπωνία η αναλογία αυτή είναι απίθανο να φθάσει το 100 %, καθόσον η εσωτερική οργάνωση και το κόστος συλλογής δρούν ως αντικίνητρο για τη συγκέντρωση του σψραπ. Επιπλέον, πολλά μεταχειρισμένα αυτοκίνητα από την Ευρώπη και τις ΗΠΑ εξάγονται στην Ανατολική Ευρώπη, ή σε χώρες του τρίτου κόσμου, που σημαίνει ότι αυτά διαφεύγουν από οιαδήποτε συστήματα ανακύκλωσης. Η αμερικανική εμπειρία, όπου η νομοθεσία περιβάλλοντος ευρίσκεται σε ισχύ εδώ και 20 έτη περίπου, δείχνει ότι, κατά το 1994, τα ανακυκλωμένα PGMs αντιστοιχούσαν μόνον στο 30 % της ετήσιας κατανάλωσης της Βορείου Αμερικής για καταλύτες αυτοκινήτων.

(94) Τα μέρη υποστήριξαν ότι περίπου 737 000 ουγγιές πλατίνας θα προκύψουν από την ανακύκλωση των καταλυτών αυτοκινήτων κατά το έτος 2 000 αντιπροσωπεύοντας ένα διπλασιασμό σε σχέση με το επίπεδο του 1995 (εάν ληφθούν υπόψη τα στοιχεία Johnson Matthey αντιστοιχεί σε μια αύξηση 134 %). Αυτός ο όγκος ανακυκλωμένου υλικού θα πρέπει να συγκριθεί με την προβλεπόμενη από την Implats κατανάλωση για καταλύτες αυτοκινήτων. Το 1995, ο λόγος της ανακυκλωμένης πλατίνας ως προς την κατανάλωση ήταν 19 %, ενώ το 2000 προβλέπεται να είναι 39 %. Αυτή η αύξηση φαίνεται αισιόδοξη, ειδικότερα διότι το επίπεδο ανακύκλωσης κατά το 1995 (σύμφωνα με την Johnson Matthey) ήταν 30 % στη Βόρεια Αμερική, 16 % στην Ιαπωνία και 7 % στην Ευρώπη. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή συνεπέρανε ότι μια τέτοια πρόβλεψη δεν είναι πραγματοποιήσιμη.

Συμπέρασμα

(95) Εκτιμώντας την επίδραση από την ανακύκλωση θα πρέπει κατ'αρχάς να σημειωθεί ότι η συνολική ζήτηση PGMs αναμένεται να αυξηθεί (βλέπε τμήμα VII.B.3 κατωτέρω). Κατά συνέπεια, τα υφιστάμενα ποσοστά ανακύκλωσης δεν θα μπορούσαν να καλύψουν τυχόν διαφορές ζήτησης. Επιπλέον, όσον

αφορά την ανακύκλωση σε κλειστό κύκλωμα, αυτά τα PGMs στην πραγματικότητα δεν εμφανίζονται στην αγορά και έτσι δεν θα πρέπει να ληφθούν υπόψη. Από την άλλη πλευρά, τα PGMs που προέρχονται από ανακύκλωση των καταλυτών αυτοκινήτων αποτελούν μια περιορισμένη, συμπληρωματική πηγή εφοδιασμού, γεγονός το οποίο δεν αναμένεται να μεταβληθεί στο εγγύς μέλλον. Τέλος, ένα μεγάλο ποσοστό πλατίνας καταναλώνεται στη βιομηχανία κοσμημάτων, από την οποία παράγεται σχετικώς μικρή ποσότητα σφραπ και δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για να αποδειχθεί ότι κοσμήματα επιστρέφουν προς επανεπεξεργασία. Με αυτή τη βάση, τα ανακυκλωμένα PGMs αναμένεται, στο εγγύς μέλλον, να συνεχίσουν να παίζουν μικρό μόνο ρόλο στην προσφορά.

Β. *Πλατίνα*

Β.1. Ζήτηση

Σημερινές μορφές ζήτησης

(96) Στους πίνακες 5 και 6 κατωτέρω εμφανίζεται η ζήτηση πλατίνας στο δυτικό κόσμο σε χιλιάδες ουγγιές, ανάλογα με τη χρήση και με τις περιοχές, κατά τη διάρκεια των πέντε τελευταίων ετών. Όλα αυτά τα στοιχεία έχουν ληφθεί από το «Rlatinum 1992, 1993, 1994, 1995» και το «Interim Review 1995» της Johnson Matthey και βασίζονται στην κατανάλωση.

Πίνακας 5

Εφαρμογή	1991	1992	1993	1994	1995
Καταλύτες αυτοκινήτων (καθαρό)	1 350 (33 %)	1 305 (34 %)	1 410 (35 %)	1 555 (34 %)	1 475 (32 %)
Βιομηχανία	825 (20 %)	730 (19 %)	695 (17 %)	815 (18 %)	945 (20 %)
Κοσμήματα	1 470 (36 %)	1 510 (40 %)	1 615 (40 %)	1 735 (38 %)	1 805 (38 %)
Άλλες	395 (11 %)	255 (7 %)	325 (8 %)	445 (10 %)	485 (10 %)
Σύνολο	4 040 (100 %)	3 800 (100 %)	4 045 (100 %)	4 550 (100 %)	4 710 (100 %)

Πίνακας 6

Περιοχή	1991	1992	1993	1994	1995
Δυτική Ευρώπη	775 (19 %)	845 (22 %)	875 (22 %)	910 (20 %)	810 (17 %)
Ιαπωνία	2 050 (51 %)	1 870 (49 %)	1 975 (49 %)	2 140 (47 %)	2 235 (48 %)
Βόρειος Αμερική	815 (20 %)	705 (19 %)	760 (19 %)	940 (21 %)	960 (20 %)
Υπόλοιπος κόσμος	420 (10 %)	380 (10 %)	415 (10 %)	510 (11 %)	585 (12 %)
Κίνα	−20 (0 %)	0 (0 %)	20 (0 %)	50 (1 %)	120 (3 %)
Σύνολο	4 040 (100 %)	3 800 (100 %)	4 045 (100 %)	4 550 (100 %)	4 710 (100 %)

(97) Η ζήτηση πλατίνας για καταλύτες αυτοκινήτων αντιστοιχεί στο 32 %, η βιομηχανική ζήτηση στο 20 % και τα κοσμήματα στο 38 % της συνολικής ζήτησης για το 1995. Αυτά τα ποσοστά είναι βασικά παρόμοια στο σύνολο της περιόδου από το 1982 έως το 1990 όσον αφορά τα κοσμήματα, αλλά τα ποσοστά στον τομέα του αυτοκινήτου έχουν αυξηθεί, ενώ στις βιομηχανικές χρήσεις έχουν μειωθεί.

(98) Η Ιαπωνία, κατά τη διάρκεια των πέντε τελευταίων ετών κατανάλωνε μεταξύ του 47 % και του 51 % της παγκόσμιας συνολικής ζήτησης πλατίνας και το ποσοστό αυτό δε μειώθηκε περισσότερο από το 42 % κατά τη διάρκεια της περιόδου 1982 έως 1995. Η Βόρειος Αμερική κατανάλωνε κατά μέσον όρο το 25 % της παγκόσμιας συνολικής ζήτησης κατά τη διάρκεια της ιδίας περιόδου και μεταξύ του 19 % και του 20 % τα τελευταία πέντε χρόνια. Η Δυτική Ευρώπη κατανάλωσε μεταξύ του 17 % και του 22 % κατά τα πέντε τελευταία χρόνια και ο μέσος όρος της κατανάλωσής της κατά τα τελευταία 14 χρόνια ήταν περίπου 17 %.

(99) Αυτές οι περιφερειακές διαφορές στην κατανάλωση μπορούν να εξηγηθούν. Κατά μέσο όρο τα των τελευταία 14 έτη, το 63 % περίπου της συνολικής κατανάλωσης της Ιαπωνίας οφειλόταν στη βιομηχανία κοσμημάτων. Οι λόγοι για το επίπεδο αυτό της κατανάλωσης έχουν αναφερθεί προηγουμένως.

(100) Ο τρόπος κατανάλωσης της πλατίνας ανά περιφέρεια για καταλύτες αυτοκινήτων εξαρτάται από δύο παράγοντες: το χρόνο επιβολής της νομοθεσίας για τον έλεγχο εκπομπών και την πυκνότητα αυτοκινήτων, όπου προηγούνται οι ΗΠΑ, ακολουθούμενες από την Ιαπωνία και τη Δυτική Ευρώπη. Όσον αφορά τη νομοθεσία περιβάλλοντος, οι ΗΠΑ ήταν η πρώτη χώρα που εφάρμοσε νομοθεσία για τον υποχρεωτικό έλεγχο εκπομπών κατά το 1970. Από το 1990 εφαρμόζονται στενότεροι έλεγχοι. Στην Ιαπωνία, η υποχρέωση επεβλήθη νομοθετικά κατά το τέλος της δεκαετίας του 1970 και κατά τα πρώτα έτη της δεκαετίας του 1980. Στη Δυτική Ευρώπη, τα πρότυπα των ΗΠΑ εφαρμόστηκαν στην Αυστρία και την Ελβετία το 1987 και στη Νορβηγία και τη Σουηδία το 1989. Το 1992 άρχισε η εφαρμογή μιας οδηγίας ΕΚ που όριζε ότι από το 1993 όλα τα νέα βενζινοκίνητα αυτοκίνητα έπρεπε να έχουν τριοδικούς καταλύτες. Επιπλέον, η Ξοηνσον Ματτηεζ αναφέρει ότι από το 1996 η πλειοψηφία των αυτοκινήτων με κινητήρες ντήζελ στην Ευρώπη θα έχουν τοποθετημένους καταλύτες για να συμφωνούν με την αυστηρότερη νομοθεσία.

Συμπέρασμα

(101) Η πλατίνα εκτελεί μια σημαντική λειτουργία, τόσο ως καταλύτης όσο και ως πολύτιμο μέταλλο. Φαίνεται ότι ιστορικά υπήρξε μια αύξηση ζήτησης του μετάλλου, όσο παρουσιάζονταν νέες βιομηχανικές εφαρμογές ή η νομοθεσία περιβάλλοντος απαιτούσε την εγκατάσταση καταλυτών αυτοκινήτων.

Β.2. **Προμηθευτές**

(102) Όπως φαίνεται από τους πίνακες Α1 και Α2 (παράρτημα Ι), οι κύριοι προμηθευτές πλατίνας κατά το 1994 ήταν οι εταιρείες της Νοτίου Αφρικής Gencor, LPD και Amplats και οι Ρώσοι. Άλλοι παραγωγοί είναι, μεταξύ άλλων, η Inco του Καναδά και η Stillwater των ΗΠΑ. Μια σύντομη περιγραφή των κυριοτέρων παραγωγών δείχνει την σημασία των δραστηριοτήτων εξόρυξης πλατίνας της Νοτίου Αφρικής.

Amplats

(103) Η Amplats είναι η ηγετική επιχείρηση του κλάδου και ο παλαιότερος παραγωγός πλατίνας της Νοτίου Αφρικής. Η εταιρεία είχε ένα μερίδιο αγοράς [...] (*) (7) τα αποσιωπητικά μέσα σε αγκύλες αφορούν στοιχεία τα οποία δεν δημοσιεύονται για λόγους προστασίας του επαγγελματικού απορρήτου της παγκόσμιας αγοράς της πλατίνας το 1995 και έχει πολύ καλά αποθέματα. Τα στοιχεία αυτά καλύπτονται από μεγάλη μυστικότητα. Πάντως η Amplats έχει εκτιμήσει τα κοιτάσματα, με βάση επίσημα, μη δημοσιευμένα στοιχεία. Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις της Amplats, αυτή ελέγχει περίπου το 50 % των οικονομικά αξιοποιήσιμων κοιτασμάτων στο Bushveld Complex (το υπόλοιπο 50 % ελέγχεται από τους ανταγωνιστές της, δηλ. την Implats και την LPD.)

(104) Η Amplats εξορύσσει το 75 % της παραγωγής της από το κοίτασμα Merensky. Το κοίτασμα Merensky έχει υψηλότερη περιεκτικότητα βασικών μετάλλων όπως νίκελ και χαλκός, από ότι το κοίτασμα UG2. Τα βασικά μέταλλα είναι μια πρόσθετη πηγή εσόδων πέραν των PGMs. Για το λόγο αυτό, κανονικά, αποτελεί πλεονέκτημα να γίνεται η εξόρυξη από το κοίτασμα Merensky αντί από το κοίτασμα UG2.

(105) Όπως φαίνεται από το διάγραμμα 2-Α (βλέπε παράρτημα ΙΙ), οι εργασίες εξόρυξης της Amplats περιλαμβάνουν από την χαμηλού κόστους εξόρυξη σε ανοικτό όρυγμα στο ορυχείο του Potgietersrust, μέχρι τα σχετικά υψηλού κόστους συμβατικά φρεάτια, τα οποία δεν ήταν αποδοτικά με τα επίπεδα τιμής/κόστους που επικρατούσαν κατά το 1994. Με βάση στοιχεία της Implats, η Επιτροπή εκτιμά ότι ορυχεία που αντιστοιχούν περίπου στο [...] (8) της παραγωγής της Amplats, κατά το 1994, είχαν είτε μηδενικό κέρδος είτε ζημία λειτουργίας.

(106) Η Amplats έχει οικονομικά συμφέροντα στις επομένου σταδίου δραστηριότητες του εμπορίου, της παραγωγής και του μάρκετιγκ:

α) Η AAC έχει έμμεσες συμμετοχές μέσω της Minorco, εκπροσώπου της στο εξωτερικό, με έδρα στο Λουξεμβούργο, και μέσω της Johannesburg Consolidated Investment Limited (JCI), σε δύο παραγωγούς που είναι η Johnson Matthey (λιγότερο από το 25 %) και η Engelhard (λιγότερο από το 40 %). Επιπλέον η Engelhard είναι ένας κύριος πελάτης της Amplats και η Johnson Matthey είναι ο αποκλειστικός της αντιπρόσωπος πωλήσεων, αλλά οι πελάτες, κάτω από ορισμένες συνθήκες, μπορούν επίσης να αγοράσουν κατευθείαν από την Amplats.

β) Η Amplats έχει την σημαντικότερη χρηματοοικονομική συμετοχή στην Platinum Guild International (PGI), της οποίας σκοπός είναι η προώθηση της πλατίνας για χρήση σε κοσμήματα. Υπάρχουν πέντε χωριστές PGI, που λειτουργούν στην Ιταλία, τη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ιαπωνία. Η PGI στην Ιαπωνία είναι με μεγάλη διαφορά η σημαντικότερη, λόγω του μεγέθους, απλώς, της ιαπωνικής αγοράς κοσμημάτων. Η Gencor συμμετέχει στο κόστος ορισμένων σχεδίων προώθησης των PGI στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην Ιαπωνία.

(107) Η Amplats είναι ο ηγετικός παράγων στη βιομηχανία πλατίνας με ισχυρή οικονομική θέση έχοντας μικρά χρέη και μεγάλα ρευστά αποθεματικά.

(*) [...] Τα κενά μέσα στις αγκίλες υποδηλώνουν επαγγελματικά απόρρητα που έχουν διαγραφεί στην παρούδα έκδοση.

(7) Λιγότερο από 40 %.

(8) Λιγότερο από 25 %.

Implats

(108) Η Implats είναι ο δεύτερος σε μέγεθος προμηθευτής πλατίνας με μερίδιο αγοράς [...] % ([9]) της παγκόσμιας αγοράς πλατίνας το 1995. Σύμφωνα με την Amplats, η Implats και η LPD ελέγχουν μεταξύ τους το 50 % των οικονομικά ελκυστικών κοιτασμάτων στο Bushveld Complex. Σύμφωνα με την εγκύκλιο προς τους μετόχους, η οποία συντάχθηκε για τη συγχώνευση, έγινε εκτίμηση ότι τα κοιτάσματα της Implats θα επαρκούσαν για τουλάχιστον 40 έτη ακόμη. Πάντως, στο πλαίσιο αυτό σημαντικό είναι επίσης να σημειωθεί ότι η Implats είναι μια παλαιά επιχείρηση στη βιομηχανία πλατίνας και ότι τα περισσότερα από τα κοιτάσματά της ευρίσκονται σε μεγάλο βάθος και συνεπώς συνδέονται με υψηλό κόστος. Η σύνθεση του ματαλλεύματος που εξορύσσεται από την Implats επί του παρόντος είναι 50 % από το κοίτασμα Merensky και 50 % από το κοίτασμα UG2.

(109) Όπως φαίνεται από το διάγραμμα 2-Α στο παράρτημα ΙΙ, η Implats έχει μερικά φρέατα σε πολύ ανταγωνιστικό κόστος, αλλά εξακολουθεί να παραμένει ο παραγωγός της Νοτίου Αφρικής με το μεγαλύτερο κόστος. Κατά το 1994, περίπου το [...] % ([10]) της παραγωγής της Implats είχε είτε ζημίες, είτε μηδενικό κέρδος. Σε σύγκριση με την Amplats και την LPD η επέκταση είναι δυνατή μόνο με πρόσβαση σε μεγαλύτερου βάθους και συνεπώς μεγαλύτερου κόστους κοιτάσματα.

(110) Ιστορικά, η Gencor ήταν ιδιοκτήτης της εταιρείας εμπορίας Ayrton Metal Limited, αλλά η εταιρεία αυτή πωλήθηκε στην Standard Bank Investment Corporation Limited το 1994. Ιδιοκτήτης της Standard Bank είναι η South African Mutual life η οποία επίσης έχει μετοχές στην Rembrandt και στη De Beers (η οποία συνδέεται με την AAC). Το σπουδαιότερο, η Gencor απέκτησε τα στοιχεία ενεργητικού της Billiton από την Shell το 1994. Τα στοιχεία της Billiton περιλαμβάνουν δραστηριότητες εξόρυξης, καθαρισμού και μεγάλες δραστηριότητες εμπορίας μη σιδηρούχων μετάλλων, που αφορούν πολύτιμα μέταλλα όπως ο χρυσός. Η Billiton αποτελεί ένα μέλος του χρηματιστηρίου μετάλλων του Λονδίνου, το οποίο εκτελεί συναλλαγές σε προθεσμιακά συμβόλαια εμπορευμάτων. Η Implats συνεισφέρει, ανάλογα με το επιχειρηματικό σχέδιο, σε ορισμένες από τις δραστηριότητες του PGI στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ιαπωνία.

(111) Η χρηματοοικονομική κατάσταση της Implats είναι υγιής, με υψηλή ταμειακή ρευστότητα και μικρό χρέος. Πριν από τα σχέδιά της για τη συγχώνευση, η Ιμπλατσ είχε παρουσιάσει ενδιαφέρον στην επέκταση των δραστηριοτήτων της στο χώρο της πλατίνας. Πάντως, θεώρησε πιο ελκυστική τη στρατηγική λύση της συγχώνευσης με την LPD από αυτήν της επέκτασης με πρόσβαση σε βαθύτερα κοιτάσματα, διότι η δεύτερη εναλλακτική λύση θα απαιτούσε υψηλότερες επενδύσεις.

LPD

(112) Η LPD είναι ο τρίτος μεγαλύτερος παραγωγός της Νοτίου Αφρικής με ένα μερίδιο [...] % ([11]) της παγκόσμιας αγοράς πλατίνας το 1995. Όπως εξετάσθηκε ανωτέρω, με βάση πληροφορίες από την Amplats, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η LPD και η Implats ελέγχουν μαζί το 50 % των κοιτασμάτων του Bushveld Complex. Σύμφωνα με την εγκύκλιο της Lonrho προς τους μετόχους, το Νοέμβριο του 1995, τα κοιτάσματα της LPD θα διαρκέσουν για τουλάχιστον 35 έτη ακόμα, ενώ υπάρχουν ενδείξεις για κοιτάσματα που καλύπτουν αρκετά μεγαλύτερη περίοδο. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι η LPD έχει μεγάλα κοιτάσματα σε μικρό βάθος και πολύ μικρό κόστος λειτουργίας.

(113) Η LPD εξορύσσει μετάλλευμα κατά 75 % από το κοίτασμα UG2 και κατά 25 % από το Merensky. Η LPD κατόρθωσε να καταστεί πολύ ανταγωνιστική από πλευράς κόστους. Όπως φαίνεται από το διάγραμμα 2-Α στο παράρτημα ΙΙ, η LPD έχει το χαμηλότερο μέσο κόστος από τους τρεις παραγωγούς της Νοτίου Αφρικής, και κατά το 1994, όλα τα ορυχεία της ήταν αποδοτικά. Το μικρό κόστος λειτουργίας της LPD οφείλεται κατά ένα μέρος στα κοιτάσματα μικρού βάθους και κατά το άλλο μέρος στην ορθολογική οργάνωση της επιχείρησης. Η LPD έχει απλή οργανωτική δομή, υψηλό επίπεδο επιχειρηματικού πνεύματος και δίδει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάληψη ευθυνών. Η LPD είναι για τον λόγο αυτό αρκετά διαφορετική από πολλές από τις μεγάλες μεταλλευτικές επιχειρήσεις της Νοτίου Αφρικής.

(114) Η LPD έχει συμβάλλει περιορισμένα στις δραστηριότητες του PGI, αλλά η εταιρεία δεν έχει άλλα συμφέροντα σε δραστηριότητες επόμενου σταδίου. Πάντως από το 1990, υφίστανται διαρθρωτικοί δεσμοί μεταξύ της Ιμπλατσ και της LPD, όταν ο όμιλος Lonrho απέκτησε το ορυχείο Karee από την Implats ως αντάλλαγμα του 27 % των μετοχών της LPD. Αυτή η πράξη οδήγησε επίσης σε σύναψη συμφωνίας μετόχων μεταξύ των ομίλων εταιρειών της Lonrho και της Gencor. Η συμφωνία αυτή καθορίζει ότι κάθε μέρος θα ορίζει ίσο αριθμό διευθυντών, ότι αυτοί οι διευθυντές θα έχουν ίσα δικαιώματα ψήφου και ότι κανένας δεν θα διαθέτει αποφασιστική ψήφο. Η συμφωνία απαιτεί την έγκριση του διοικητικού συμβουλίου για ορισμένες αποφάσεις που είναι: η διαφοροποίηση της LPD, το επίπεδο του διανεμομένου μερίσματος, το ετήσιο στρατηγικό πρόγραμμα και ο προϋπολογισμός, η έγκριση των ετησίων ισολογισμών και οι μεταβολές στις αμοιβές που καταβάλλονται για συμφωνίες διαχείρισης, κ.λ.π. Οι αποφάσεις σχετικά με μεγάλες επενδύσεις και εκποίηση στοιχείων ενεργητικού απαιτούν την έγκριση των μετόχων.

([9]) Λιγότερο από 20 %.
([10]) Λιγότερο από 25 %.
([11]) Λιγότερο από 15 %.

(115) Παρά τους δεσμούς αυτούς, η LPD παρέμεινε ανεξάρτητος ανταγωνιστής. Το 1989, όταν η παραγωγή της σε πλατίνα έφθασε τις 346 000 ουγγιές, η LPD εφάρμοσε ένα πρόγραμμα επέκτασης. Κατά τον ίδιο χρόνο άρχισε η λειτουργία μιας νέας εγκατάστασης συμπύκνωσης δυναμικότητας ενός εκατομμυρίου τόνων κατ' έτος, στο ορυχείο Westplats. Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια του 1990, αποπερατώθησαν μεγάλες επεκτάσεις στα συγκροτήματα τήξης, καθαρισμού βασικού μετάλλου και καθαρισμού πολυτίμου μετάλλου. Το πρόγραμμα συνεχίσθηκε με μέτρια ταχύτητα κατά τη διάρκεια του 1991 και 1992 με αποτέλεσμα την παραγωγή περίπου 550 000 ουγγιών κατ' έτος. Κατά το 1992, το επενδυτικό πρόγραμμα σταμάτησε, αλλά η ετήσια έκθεση της Lonrho αναφέρει ότι για τις δραστηριότητες της LPD προβλεπόταν σταθεροποίηση της παραγωγής στο μέλλον στις 900 000 ουγγιές κατ' έτος. Έγιναν προβλέψεις για περαιτέρω επέκταση. Όπως αναφέρεται στην ετήσια έκθεση 1993 της Lonrho, τα «ορυχεία πλατίνας είναι έτοιμα να αναλάβουν πρόσθετη επέκταση γρήγορα, αποτελεσματικά και με το ελάχιστο κόστος». Σύμφωνα με την εγκύκλιο του Νοεμβρίου 1995 προς τους μετόχους, οι κεφαλαιουχικές δαπάνες της LPD έφθασαν τα 163 εκατομμύρια Ρανδ το 1993, τα 96 εκατομμύρια Ρανδ το 1994 και τα 79 εκατομμύρια Ρανδ το 1995. Προβλέπεται ότι μικρή πρόσθετη κεφαλαιουχική δαπάνη θα επιτρέψει στην ΛΠΔ να επεκταθεί στο επίπεδο των 900 000 ουγγιών που αναφέρθηκε ανωτέρω.

(116) Σύμφωνα με τη συμφωνία του 1990, η LPD λειτουργεί ως ανεξάρτητη επιχείρηση, με τη δική της διαχειριστική δομή, στρατηγική μάρκετιγκ και εμπορική στρατηγική. Η Lonrho Management Services, μια επιχείρηση του ομίλου της Lonrho με διάρθρωση ανεξάρτητη από την LPD, διατηρεί το δικαίωμα να διαχειρίζεται τόσο την Eastplats όσο και τη Westplats, δικαίωμα που περιλαμβάνει την ευθύνη για «τη συνήθη και καθημερινή διαχείριση και έλεγχο των εργασιών, επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και των γενικών υποθέσεων» αυτών των επιχειρήσεων. Επιπλέον η Lonrho Management Services υποχρεούται «να παρέχει συμβουλές και υπηρεσίες για την κανονική διεξαγωγή των εργασιών και δραστηριοτήτων» της LPD «χωρίς να αποσπάται... από θέματα σχετικά με την διαχείριση, τις υπηρεσίες και το προσωπικό». Η Lonrho Management Services ελέγχεται από τον όμιλο Lonrho και όλοι οι διευθυντές της είναι προσωπικό του ομίλου της Lonrho.

(117) Το σύνολο της παραγωγής της LPD πρέπει υποχρεωτικά, βάσει σύμβασης, να προωθείται στο εμπόριο και να πωλείται από την Western Metal Sales, επιχείρηση η οποία λειτουργεί από τις Βρυξέλλες, και δεν έχει διαρθρωτικούς δεσμούς με την LPD, της οποίας ιδιοκτήτης της είναι ο όμιλος Lonrho, και στην οποία ο όμιλος Gencor δεν έχει ούτε την διαχείριση, ούτε έχει ορίσει, ούτε ελέγχει τους διευθυντές. Στην πραγματικότητα, τόσο η LPD όσο και η Implats, διατηρώντας ξεχωριστά τμήματα μάρκετιγκ, βρίσκονται σε ανταγωνισμό και επί του παρόντος προμηθεύουν ορισμένους από τους κοινούς πελάτες με διαφορετικούς όρους (π.χ. προσφέροντας διαφορετικές εκπτώσεις).

(118) Ο όμιλος Gencor δεν άσκησε επιρροή στην ανταγωνιστική στρατηγική της LPD. Αυτό επιβεβαιώνεται από τα ίδια τα μέρη, τα οποία δήλωσαν ότι «Οι Implats και LPD ήταν και παραμένουν μέχρι σήμερα εντελώς χωριστά νομικά πρόσωπα, με διαφορετική διαχείριση από τα αρμόδια όργανα σε καθημερινή βάση χωρίς να αναφέρονται η μια στην άλλη. Τα συμφέροντα της Implats ήταν και παραμένουν ...αυτά ενός μετόχου κατά 27 % στην LPD». Επιπλέον, τα μέρη εδήλωσαν ότι «η σχέση [μεταξύ των ομίλων εταιρειών Gencor και Lonrho] ήταν σχέση δύο μετόχων στις δύο εταιρείες Western Platinum Limited και Eastern Platinum Limited και όχι μια σχέση εταίρων, ή οιονεί εταίρων.» Το γεγονός ότι η Lonrho Management Services διαχειρίζεται την LPD σημαίνει ότι είναι στην ισχυρή και προνομιακή θέση, όχι μόνο να γνωρίζει και να διαχειρίζεται την επιχείρηση, αλλά και να επηρεάζει έντονα το αποτέλεσμα όλων των επιχειρηματικών αποφάσεων.

(119) Η αυτονομία της LPD ενισχύεται από την επιθετική στάση που έλαβε η διοίκηση του ομίλου Lonrho να διατηρήσει την LPD ως ανεξάρτητη επιχείρηση. Κατά την έναρξη της συμφωνίας ο όμιλος Lonhro όρισε τον κύριο T. Wilkinson, εκτελεστικό στέλεχος της Lonrho, διευθύνοντα σύμβουλο και ο οποίος παραμένει στη θέση αυτή. Η θέση του ενισχύθηκε από το γεγονός ότι ο όμιλος Gencor δεν όρισε διευθυντές στην LPD, παρά μόνο ένα έτος μετά την υπογραφή της συμφωνίας τον Ιανουάριο του 1990.

(120) Όπως εξετάζεται περαιτέρω στο τμήμα VII.B.5, ως αποτέλεσμα της παρούσας πράξης, οι δραστηριότητες της Western Metal Sales και της Lonrho Management Services θα απορροφηθούν. Επιπλέον, η LPD θα χάσει τη δυνατότητα να επεκτείνει την παραγωγή της ανεξάρτητα, και για το λόγο αυτό συμπεραίνεται ότι οι ανεξάρτητες δραστηριότητες της LPD μέσω της δομής της διαχείρισής της, της στρατηγικής της σχετικά με την παραγωγή και το μάρκετιγκ και της εμπορικής πολιτικής της, θα σταματήσουν να υφίστανται. Συνεπώς θα εμφανιστεί μια σημαντική μεταβολή στην ανταγωνιστική φύση του κλάδου.

(121) Η LPD έχει σχετικά υψηλό χρέος και μικρή ταμειακή ρευστότητα, λόγω των επενδύσεών της κατά τα τελευταία έτη, αλλά λειτουργεί αποδοτικά με τα τρέχοντα επίπεδα τιμών. Θα ήταν επιθυμητό να μειωθεί το χρέος, αλλά ο όμιλος διαχείρισης της LPD και της Lonrho South Africa δεν πιστεύει ότι είναι αναγκαία η συγχώνευση με την Gencor για να επιτευχθεί μείωση του χρέους. Αντιθέτως πιστεύεται ότι θα είναι δυνατό να συγκεντρωθεί νέο κεφάλαιο από άλλες πηγές. Οι πηγές αυτές θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να είναι εσωτερικές ταμειακές ροές (οι οποίες προβλέπονται να είναι επαρκείς για να καλύψουν περιορισμένες δαπάνες κεφαλαίου), τραπεζικά δάνεια (βασιζόμενα σε εγγυήσεις των μετόχων) ή περαιτέρω δάνεια από κάποιο μέτοχο.

Ρωσία

(122) Η Ρωσία αντιπροσωπεύει το 23 % της παγκόσμιας προσφοράς πλατίνας κατά το 1995. Πάντως, το 1995 η Johnson Matthey σημειώνει ότι μόνο οι 13 από τις 23 ποσοστιαίες μονάδες προήλθαν από την παραγωγή, ενώ οι 10 ποσοστιαίες μονάδες, ή περίπου 500 000 ουγγιές, προήλθαν από αποθέματα. Η ρωσική κυβέρνηση ελέγχει τις ρωσικές εξαγωγές πολυτίμων μετάλλων μέσω της επιτροπής πολύτιμων μετάλλων και λίθων και του γραφείου πωλήσεων της Almaz.

(123) Η ρωσική παραγωγή πλατίνας σύμφωνα με την Johnson Matthey στο «Platinum 1995» πιστεύεται ότι έφθασε στο ανώτερο σημείο κατά το τέλος της δεκαετίας του 1980. Επιπλέον αναφέρεται ότι οι πολιτικές μεταβολές στη Ρωσία οδήγησαν σε μείωση της παραγωγής λόγω, μεταξύ άλλων, έλλειψης σημαντικών επενδύσεων και διότι χειροτέρευσαν οι ποιότητες των PGMs, διότι αυξήθηκε η εξόρυξη μεταλλεύματος πλούσιου σε θείο. Για το λόγο αυτό τα ρωσικά ορυχεία δεν μπορούν, με μια επέκταση, να προκαλέσουν ανταγωνισμό.

(124) Κατ' αρχάς, θα ήταν δυνατόν σε δυτικές επιχειρήσεις να επενδύσουν στην ρωσική παραγωγή PGMs. Ωστόσο, όπως εξηγείται κατωτέρω, τούτο είναι απίθανο να συμβεί (βλέπε VII.B.3). Φαίνεται λοιπόν ότι η ικανότητα των Ρώσων να ανταγωνίζονται στην αγορά πλατίνας θα μειωθεί στα επόμενα χρόνια.

(125) Τα μέρη υποστήριξαν ότι το ρωσικό ορυχείο στο Noril'sk θα αυξήσει την ετήσια παραγωγή σε 1 000 000 ουγγιές μέσα στα 5 επόμενα χρόνια. Το επίπεδο αυτό παραγωγής δεν είχε επιτευχθεί ποτέ προηγουμένως, σύμφωνα με το «The Platinum Group Metals — a global perspective» του C.F. Vermaak. Σύμφωνα με τα μέρη, για να επιτευχθεί αυτή η παραγωγή είναι αναγκαία μια ουσιαστική επένδυση 1 έως 2 δισευατομμυρίουν δολαρίων ΗΠΑ, η οποία μπορεί να γίνει στα επόμενα 4 έως 5 έτη. Τα μέρη υποστηρίζουν περαιτέρω ότι η Unexim bank και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης έχουν αναλάβει δέσμευση να προσελκύσουν τα αναγκαία κεφάλαια (μέσα στα επόμενα δύο έτη). Πάντως, αντίθετα με τους ισχυρισμούς των μερών, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης δεν προσφέρει χρηματοδότηση. Δεδομένου του χρονοδιαγράμματος της προβλεπόμενης επένδυσης και της πιθανότητας να συγκεντρωθούν αυτά τα κεφάλαια, είναι ιδιαίτερα απίθανο οι Ρώσοι να κατορθώσουν να φθάσουν τα επίπεδα παραγωγής των προηγουμένων ετών (ή ακόμα και να τα υπερβούν, όπως υποστηρίζεται από τα μέρη) κατά τα επόμενα πέντε χρόνια.

Άλλοι φορείς

(126) Άλλοι φορείς στον κλάδο είναι, ιδιαίτερα, η Stillwater στις ΗΠΑ και η Inco στον Καναδά. Η Stillwater δεν έχει ούτε την παραγωγική δυναμικότητα, ούτε τα κοιτάσματα των εταιρειών της Νοτίου Αφρικής, ώστε να αμφισβητήσει τη θέση τους στην αγορά. Η Inco είναι κατά κύριο λόγο ειδικευμένη στην εξόρυξη νίκελ. Εν πάση περιπτώσει, κάθε μια από αυτές τις επιχειρήσεις έχει τη δυνατότητα να αποσπάσει ένα μικρό μόνο ποσοστό της παγκόσμιας αγοράς πλατίνας.

Β.3. **Προβλέψεις ζήτησης και προσφοράς**

Προβλέψεις ζήτησης που υπέβαλαν τα μέρη

(127) Τόσο η Implats όσο και η Lonrho υπέβαλαν προβλέψεις για τη μελλοντική ζήτηση πλατίνας. Ενώ η πρόβλεψη της Implats συντάχθηκε από την ίδια την εταιρεία, εκείνη που υποβλήθηκε από τη Lonrho (πίνακας 7) είναι ένα δημόσιο έγγραφο που συνέταξε η Anderson, Wilson & Partners Inc., χρηματιστηριακή εταιρεία του Γιοχάννεσμπουργκ, και περιέχεται στην εγκύκλιο με ημερομηνία 28 Αυγούστου 1995. Το έγγραφο αυτό εμφανίζει ότι η ζήτηση (σε χιλιάδες ουγγιές) θα έχει ως εξής:

Πίνακας 7

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Καταλύτες αυτοκινήτων	2 000	2 050	2 100	2 100	2 200	2 300
Ανάκτηση	–375	–375	–400	–425	–450	–500
Κοσμήματα	1 750	1 900	2 000	2 100	2 200	2 300
Βιομηχανία	700	745	770	775	790	800
Κύτταρα καυσίμων	30	30	40	50	60	70
Επένδυση	400	350	300	350	400	400
Άλλη	200	200	200	200	200	200
Σύνολο	4 705	4 900	5 010	5 150	5 400	5 570

Από τα ανωτέρω στοιχεία συνολικής ζήτησης, το μέσο ποσοστό που αναλογεί για καταλύτες αυτοκινήτων είναι 34 % περίπου, για κοσμήματα περίπου 40 %, για βιομηχανική κατανάλωση 19 % και για επένδυση 7 %. Τα μέρη διαβίβασαν στην Επιτροπή άλλες προβλέψεις: για το 1996 και το 1997, της BOE National West Securities και της SBC Warburg, και για την περίοδο μέχρι το έτος 2000 στοιχεία της Engelhard. Οι προβλέψεις της Implats και της BOE Nat. West Securities είναι περισσότερο αισιόδοξες απ' αυτές που εμφανίζονται ανωτέρω και της Engelhard και της SBC Warburg περισσότερο απαισιόδοξες. Για την περίοδο 1977 έως 2000, ο ανωτέρω πίνακας είναι περισσότερο αισιόδοξος και της Engelhard περισσότερο απαισιόδοξος σε σχέση με τις προβλέψεις της Implats.

Παράγοντες που επηρεάζουν την πρόβλεψη

Καταλύτες αυτοκινήτων

(128) Η μελλοντική ζήτηση πλατίνας για καταλύτες αυτοκινήτων εξαρτάται από την αύξηση στη ζήτηση αυτοκινήτων και την εφαρμογή νέας, ή αναθεωρημένης, νομοθεσίας σχετικά με τις εκπομπές καυσαερίων. Όσον αφορά τη νομοθεσία για το περιβάλλον, μέχρι τα τέλη του αιώνος προβλέπεται αυστηρότερος έλεγχος των εκπομπών τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην Ευρώπη. Επιπλέον, υπάρχουν στοιχεία για αυξημένη χρήση της πλατίνας σε καταλύτες αυτοκινήτων ντήζελ στην Ευρώπη. Πιστεύεται ότι αυτός είναι ένας τομέας που αναπτύσσεται παγκόσμια.

(129) Θα υπάρξει συνεχής και αυξανόμενη ζήτηση πλατίνας για χρήση σε καταλύτες αυτοκινήτων. Η ζήτηση αυτή θα γίνει εντονότερη με τη νέα νομοθεσία, η οποία θα αρχίσει να εφαρμόζεται για παράδειγμα στη Βραζιλία το 1996 και στην Αργεντιγή το 1997.

Κοσμήματα

(130) Οι προβλέψεις των PGI δείχνουν ότι η ιαπωνική αγορά κοσμημάτων πλατίνας θα αναπτύσσεται μέχρι τα τέλη του αιώνος. Επιπλέον, τόσο η κινεζική όσο και η αμερικανική αγορά υπόκεινται σε μια έντονη διαφημιστική εκστρατεία από την International Platinum Association και τα PGI. Όσον αφορά τις ΗΠΑ, η ζήτηση μπορεί να επιστρέψει στα επίπεδα της δεκαετίας του 1920 (150 000 ουγγιές κατ' έτος). Από την άλλη πλευρά, η αύξηση της ζήτησης πλατίνας για κοσμήματα στην Κίνα είναι περισσότερο κερδοσκοπική, αλλά είναι αλήθεια ότι υπάρχουν πολιτιστικές ομοιότητες μεταξύ της Ιαπωνίας και της Κίνας, όπου η καθαρότητα και η λευκότητα του μετάλλου αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για οποιαδήποτε τέτοια αύξηση.

Βιομηχανία

(131) Γενικά είναι απίθανο να υπάρξει κάποια σημαντική νέα ζήτηση από τις βιομηχανίες πετρελαίου και τις χημικές βιομηχανίες, καθόσον οι εφαρμογές της πλατίνας στις βιομηχανίες αυτές είναι γενικά ώριμες. Παρ' όλα αυτά κάποια ανάγκη αντικατάστασης θα εμφανίζεται, διότι εγκαταστάσεις οι οποίες είχαν κλείσει κατά τη διάρκεια της ύφεσης αρχίζουν και πάλι να λειτουργούν. Η αυξανόμενη χρήση προσωπικών υπολογιστών θα οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης καθόσον θα χρησιμοποιείται περισσότερη πλατίνα σε επιφανειακές στρώσεις σε δίσκους και σε άλλα συστατικά μέρη των υπολογιστών. Επιπλέον, τα κύτταρα καυσίμων θα μπορούσαν, μακροχρόνια, να οδηγήσουν σε αυξημένη ζήτηση.

Προβλέψεις προσφοράς που υπέβαλαν τα μέρη

(132) Η Lonhro αναφέρθηκε στην πρόβλεψη που έχει συνταχθεί (πίνακας 8) από την Anderson, Wilson & Partners Inc., χρηματιστηριακή εταιρεία του Γιοχάνεσμπουργκ και περιέχεται σε εγκύκλιο με ημερομηνία 28ης Αυγούστου 1995. Εμφανίζει ότι η προσφορά θα ανέρχεται (σε χιλιάδες ουγγιές) σε:

Πίνακας 8

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Βόρειος Αμερική	230	220	210	210	210	210
Hartley	0	25	50	75	100	125
Mimosa	0	25	50	75	100	125
Άλλοι	140	140	140	140	140	140
Νότιος Αφρική	3 294	3 495	3 510	3 510	3 528	3 569
Υποσύνολο	3 664	3 905	3 960	4 010	4 078	4 169
Ρωσικές πωλήσεις	900	750	650	550	450	450
Σύνολο	4 564	4 655	4 610	4 560	4 528	4 619

(133) Άλλες προβλέψεις ετέθησαν στη διάθεση της Επιτροπής από τα μέρη: για το 1996 και το 1997 από την BOE Nat. West Securities και την SBC Warburg και πρόβλεψη για την περίοδο μέχρι το έτος 2000, που συντάχθηκε από την Engelhard. Και στις τρεις προβλέψεις εμφανίζεται μεγαλύτερη προσφορά απ'ότι αναφέρεται ανωτέρω για το 1996 και το 1997. Ομοίως, για την περίοδο 1998 έως το 2000 η Engelhard θεωρεί ότι η προσφορά θα υπερβεί τα ανωτέρω στοιχεία. Η Implats υπέβαλε επίσης μια πρόβλεψη προσφοράς, η οποία περιέχεται στα έγγραφα του διοικητικού συμβουλίου, για την ανωτέρω περίοδο στην οποία εμφανίζεται μεγαλύτερη προσφορά από τα ανωτέρω επίπεδα. Η πρόβλεψη αυτή αμφισβητήθηκε από την LPD ως πολύ απαισιόδοξη σχετικά με την επιπλέον προσφορά.

(134) Δεν έχει σημασία ποια από αυτές τις προβλέψεις είναι η πλέον ακριβής. Εκείνο το οποίο είναι σημαντικό και σαφώς προκύπτει από τον πίνακα 8, είναι ότι η προσφορά της Νοτίου Αφρικής και της Ρωσίας θα εξακολουθήσει να κυριαρχεί στην παγκόσμια προσφορά πλατίνας και ότι θα εμφανισθεί μέτρια αύξηση της ζήτησης. Δεδομένου ότι η προσφορά από άλλες γεωγραφικές περιοχές και από ανακύκλωση είναι ελάχιστη, οιαδήποτε έλλειψη προσφοράς σε σχέση με τη ζήτηση μπορεί να καλυφθεί μόνο είτε από τη Νότιο Αφρική, είτε από τη Ρωσία. Είναι απίθανο ότι οι πωλήσεις της Ρωσίας θα είναι επαρκείς για να καλύψουν τυχόν μελλοντική ανισορροπία προσφοράς και ζήτησης, λόγω του γεγονότος ότι το ορυχείο Noril'sk δεν είναι πλήρως λειτουργικό (λόγω έλλειψης ανταλλακτικών και εξαρτημάτων και λόγω άλλων προβλημάτων, όπως η βλάβη στην τοπική εγκατάσταση παραγωγής ρεύματος). Επιπλέον είναι απίθανο να γίνει το ορυχείο πλήρως λειτουργικό χωρίς σημαντικές, πιθανώς δυτικές, επενδύσεις. Τέτοιες επενδύσεις είναι απίθανο να γίνουν κατά τα προσεχή έτη, διότι ο τυχόν επενδυτής θα πρέπει προηγουμένως να καλύψει ζημίες περιβάλλοντος, προτού επενδύσει στην εγκατάσταση.

(135) Η Johnson Matthey εκτιμά ότι οι Ρώσοι πωλούσαν από τα αποθέματα «τουλάχιστον κατά τα τέσσερα από τα πέντε χρόνια μετά το 1991». Υφίσταται συνεπώς ερώτημα σχετικά με το πόσο χρόνο μπορούν να καλύψουν τα αποθέματα, τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να συμπληρώσουν τυχόν κενά μεταξύ της ζήτησης από τον δυτικό κόσμο και της παραγωγής. Στο ερώτημα αυτό δεν μπορεί να δοθεί ακριβής απάντηση, αλλά [... αναφέρεται ότι, με το σημερινό επίπεδο πωλήσεων, τα ρωσικά αποθέματα θα εξαντληθούν κατά το τέλος του 1997. Η άποψη αυτή ...] παρουσιάζεται στον πίνακα 8, ο οποίος εμφανίζει μείωση των ρωσικών πωλήσεων.

(136) Σε μια αναπτυσσόμενη αγορά είναι συνεπώς πιθανή η εμφάνιση μιας έλλειψης προσφοράς, η οποια στην πράξη μπορεί να καλυφθεί μόνον από τους παραγωγούς της Νοτίου Αφρικής.

Β.4. **Τα οικονομικά στοιχεία που αποτελούν τη βάση της ανάλυσης της Επιτροπής για τη δεσπόζουσα θέση στη βιομηχανία πλατίνας**

(137) Η Επιτροπή έχει την άποψη ότι ο ανταγωνισμός στη βιομηχανία πλατίνας είναι βασικά υπόθεση μεταξύ των τεσσάρων κυρίων προμηθευτών: Amplats, Implats, LPD και Ρωσίας οι οποίοι και έχουν το 90 % της αγοράς. Πέραν τούτου, έκαστος αυτών των παραγόντων είναι γνώστης της επίδρασης που έχει στην αγορά, πράγμα το οποίο επηρεάζει ανάλογα τη σχετική συμπεριφορά του. Οι λόγοι που αιτιολογούν την άποψη αυτή είναι οι εξής:

(138) α) Η βιομηχανία της πλατίνας είναι μια βιομηχανία φυσικών πόρων, η οποία παράγει ένα ομογενές προϊόν με τιμή που καθορίζεται στη χρηματιστηριακή αγορά. Κάθε ένας από τους τέσσερεις κυρίους παραγωγούς έχει επίγνωση της σημασίας του στην αγορά. Τούτο είναι προφανές, για παράδειγμα, στην έκθεση που συντάχθηκε από [...] που δείχνει ότι [...] ένας περιορισμός στην παραγωγή της νέας επιχείρησης θα οδηγούσε σε αύξηση τιμών. Παρομοίως, φαίνεται ότι οι Ρώσοι διαπίστωσαν τα πλεονεκτήματα πώλησης πλατίνας σε μια αγορά με ισχυρή ζήτηση (βλέπε κατωτέρω). Για το λόγο αυτό οι παραγωγοί έχουν επίγνωση του κινδύνου συμπίεσης των τιμών της πλατίνας. Σε οικονομικούς όρους οι προμηθευτές δεν θεωρούν ότι είναι υποχρεωμένοι απλώς να «υφίστανται τις τιμές της αγοράς». Αυτό θα συμβαίνει ακόμα λιγότερο μετά τη συγχώνευση της Implats και της LPD όταν θα είναι αρχικά τρεις και σύντομα κατόπιν δύο οι κύριοι προμηθευτές (λαμβάνοντας υπόψη τη μείωση των ρωσικών πωλήσεων, βλέπε κατωτέρω).

β) Η βιομηχανία πλατίνας είναι μια βιομηχανία υψηλού σταθερού κόστους χωρίς ευέλικτη διάρθρωση κόστους. [...] π.χ. υποστηρίζει ότι το σταθερό κόστος αντιστοιχεί στο 70 % του συνολικού κόστους. [... η παραγωγή δεν μπορεί να μεταβάλλεται σημαντικά με αυτήν τη διάρθρωση υψηλού σταθερού κόστους, ακόμα και όταν, πράγμα το οποίο συμβαίνει, μερικά φρετάτια παραγωγής συμβάλλουν λίγο ή καθόλου στην αποδοτικότητα. [...] τα προηγούμενα στοιχεία υποδηλώνουν μια στρατηγική να κλείσουν τα φρεάτια με μικρό περιθώριο αποδοτικότητας και η δραστηριότητα να επικεντρωθεί στα περισσότερο αποδοτικά. Αυτό το σκεπτικό απορρίφθηκε από [...] διότι θα οδηγούσε σε συστηματική μείωση της αποδοτικότητας. Το κόστος που δεν μπορεί να μειωθεί, θα έπρεπε να επιμερισθεί στα παραμένοντα φρεάτια, καθιστώντας έτσι κάθε οριακό φρεάτιο μη αποδοτικό, πράγμα το οποίο θα οδηγούσε συνεχώς στην ανάγκη νέας σειράς κλεισίματος φρεατίων εξόρυξης ...]. Για το λόγο αυτό, ένας παραγωγός πλατίνας, προκειμένου να αποφασίσει σχετικά με το κατάλληλο επίπεδο παραγωγής, θα πρέπει να εξετάσει τη συνολική κατάσταση στο κόστος της επιχείρησής του και όχι απλώς το λειτουργικό κόστος των μεμονωμένων φρεατίων εξόρυξης.

Επιπλέον το κόστος προσωρινού κλεισίματος και εκ νέου ανοίγματος φρεατίων εξόρυξης αυξάνει το βαθμό «ακινησίας» της παραγωγής. Τα μεμονωμένα φρεάτια εξόρυξης δεν τίθενται εντός και εκτός παραγωγής απλώς ανάλογα με τις βραχυχρόνιες μεταβολές στην τιμή της πλατίνας.

Η Επιτροπή παρουσίασε μια σύγκριση κόστους των κυριοτέρων παραγωγών της Νοτίου Αφρικής στο παράρτημα ΙΙ με βάση στοιχεία της Implats. Τούτο αποτελεί απλώς μια σύγκριση του επιπέδου του λειτουργικού κόστους φρεάτων και όχι τις καμπύλες οριακού κόστους της παραγωγής πλατίνας. Πράγματι, ένα μεγάλο τμήμα του λειτουργικού κόστους ενός φρεατίου εξόρυξης δεν μεταβάλλεται με την παραγωγή του φρεατίου αλλά παραμένει σταθερό. Επιπλέον, όπως αναφέρεται ανωτέρω, οι αποφάσεις για την παραγωγή ενός ορυχείου πλατίνας βασίζονται σε μια ποικιλία παραγόντων εκτός του βραχυχρόνιου λειτουργικού κόστους και του περιθωρίου αποδοτικότητας των επιμέρους φρεατίων εξόρυξης. Για το λόγο αυτό οι καμπύλες κόστους στο παράρτημα ΙΙ δεν αντιπροσωπεύουν ούτε την βραχυχρόνια ούτε την μακροχρόνια καμπύλη προσφοράς των επιμέρους παραγωγών, αλλά αποτελούν μόνο μια σύγκριση του λειτουργικού κόστους.

γ) Στη βιομηχανία πλατίνας, ένα χαρακτηριστικό της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης θα ήταν η ελεγχόμενη μείωση της παραγωγής, που θα οδηγούσε σε αύξηση τιμής. Για να είναι επιτυχής αυτή η μορφή κατάχρησης, είναι καθοριστικό μην είναι αρκετή η αντίδραση (υπό μορφή αύξησης της προσφοράς) εκ μέρους των οριακών πηγών ανακύκλωσης, των παραγωγών εκτός του ολιγοπωλίου και των κατόχων αποθεμάτων, ώστε να καλύψει το κενό που δημιουργείται στην αγορά με τη μείωση της παραγωγής.

Στο θέμα αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμη η διαπίστωση ότι από τα υπάρχοντα στοιχεία δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για αντίδραση εκ μέρους των οριακών πηγών. Σε όρους όγκου, η αγορά πλατίνας αυξήθηκε από 2,8 σε 5,2 εκατομμύρια ουγγιές μεταξύ του 1985 και του 1995. Από τις 2,4 εκατομμύρια ουγγιές πρόσθετης ζήτησης, τα 2 εκατομμύρια ουγγιές προμήθευσαν η Amplats, η LPD και η Ρωσία, ενώ οι άλλοι προμηθευτές και η ανακύκλωση κάλυψαν το υπόλοιπο της αύξησης. Οι προμηθευτές, εκτός της Ρωσίας και της Νοτίου Αφρικής, αύξησαν το μερίδιό τους στην αγορά από 6 % το 1985 μόνο στο 7 % το 1995, ενώ η ανακύκλωση αυξήθηκε από 2 % στο 6 % της συνολικής αγοράς κατά την ίδια περίοδο. Συνεπώς δεν είναι ρεαλιστικό να πιστεύει κανείς ότι η ανακύκλωση και οι οριακοί προμηθευτές εκτός της Νοτίου Αφρικής και της Ρωσίας θα μπορούσαν να είχαν αποτρέψει την ουσιαστική αύξηση των τιμών της πλατίνας, εάν η Amplats, η LPD και η Ρωσία δεν είχαν καλύψει την πρόσθετη ζήτηση πλατίνας.

Κατά την περίοδο 1985-1995 διατέθηκε στην αγορά μια μικρή σχετικώς ποσότητα από τα εξορυγμένα αποθέματα (πλην των ρωσικών). Αυτό παρά το γεγονός ότι οι πραγματικές τιμές πλατίνας αυξήθηκαν από 400 δολάρια ΗΠΑ ανά ουγγιά το 1985 και παρέμειναν πάνω από 600 δολάρια ΗΠΑ κατά τα έτη 1986 έως 1989, και σε συνδυασμό με το ότι ότι η ετήσια ζήτηση αυξήθηκε κατά 2,4 εκατομμύρια ουγγιές κατά την περίοδο 1985 έως 1995. Η μείωση των αποθεμάτων κατά την περίοδο αυτή έφθασε στο μέγιστο σημείο το 1987 και το 1988 με 220 000 και 370 000 ουγγιές αντιστοίχως, που ισοδυναμεί με το 10 % (κατ' ανώτατο όριο) της ζήτησης, αλλά αυτό δεν απέτρεψε την αύξηση της τιμής της πλατίνας μεταξύ του 1986 και του 1987. Για το λόγο αυτό, η μείωση των αποθεμάτων δεν θα μπορούσε να αποτελέσει επαρκές στοιχείο ελέγχου της συμπεριφοράς μιας επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση στην αγορά πλατίνας κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.

Τα μέρη υποστήριξαν ότι από το 1985 υπήρξε συγκέντρωση αποθεμάτων η οποία ανέρχεται σε 4 εκατομμύρια ουγγιές με τη μορφή ράβδων πλατίνας για επένδυση. Οι περισσότερες από αυτές τις ράβδους έχουν πωληθεί σε ιδιώτες επενδυτές στην Ιαπωνία και είναι ευρέως κατανεμημένες. Τα μέρη υποστηρίζουν ότι αυτές οι ράβδοι θα μπορούσαν να επιστρέψουν στην αγορά και να λειτουργήσουν ως δύναμη επιβολής πειθαρχίας όσον αφορά τις τιμές. Πάντως, λόγω του ότι η κατοχή αυτών των ράβδων είναι ευρέως κατανεμημένη, ότι αποτελούν τμήμα επενδυτικών σχεδίων ιδιωτών και ότι αγοράζονται για αποθησαύριση, είναι απίθανο να έχουν την ίδια επίδραση στην πειθαρχία της αγοράς, όπως θα συνέβαινε εάν ένας και μόνο φορέας κατείχε όλη αυτή την ποσότητα όπως στην περίπτωση των ρωσικών αποθεμάτων. Επιπλέον, μόνο κατά τη διάρκεια ενός έτους (1986) ορισμένη ποσότητα αυτού του μετάλλου επέστρεψε στην αγορά, και τότε μόνο ένας τύπος ράβδου. Εν πάση περιπτώσει, η αγορά και η πώληση ενός περιορισμένου αποθέματος (4 εκατομμύρια ουγγιές), μάλλον θα υφίσταται την ισχυρή επίδραση των βασικών παραγόντων της προσφοράς και της ζήτησης πλατίνας, και συνεπώς τις ενέργειες των παραγωγών. Τούτο συμφωνεί επίσης με το συμπέρασμα της μελέτης του RSI για τους παράγοντες που επηρεάζουν την τιμή της πλατίνας ότι «αντίθετα με το χρυσό, στην καλύτερη περίπτωση, υπάρχουν περιορισμένα αποθέματα για να καλύψουν περιοδικές αιχμές της ζήτησης για επένδυση» [(βλέπε τμήμα VI.A.2. σημείο (ii)].

Συνεπώς όπως προαναφέρθηκε, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι η οριακή αύξηση της προσφοράς μέσω μείωσης των αποθεμάτων, τα νέα ορυχεία και η ανακύκλωση αποτελούν σημαντικές πειθαρχικές δυνάμεις, οι οποίες θα μπορούσαν να αποτρέψουν την κατάχρηση μιας δεσπόζουσας θέσης την οποία κατέχουν από κοινού η

Amplats, η Implats/LPD και οι Ρώσοι ([12]). Πράγματι, το αποτέλεσμα της προτεινόμενης συγκέντρωσης είναι ακριβώς ότι οι συγχωνευμένες Implats/LPD δεν θα έχουν κίνητρο να αναλάβουν κάποια επέκταση αντίθετη με το συνολικό συμφέρον του ολιγοπωλίου (βλέπε κατωτέρω). Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οποιοσδήποτε οριακός παράγων θα πρέπει, κατά τη λήψη αποφάσεων, να λάβει υπόψη τον καθοριστικό ρόλο των μελών του ολιγοπωλίου στην αγορά.

(139) Προκύπτει το συμπέρασμα ότι μια οικονομική ανάλυση του ανταγωνισμού και της δεσπόζουσας θέσης στη βιομηχανία πλατίνας θα πρέπει να ξεκινήσει με την προϋπόθεση ότι οι τέσσερεις κύριοι παραγωγοί γνωρίζουν καλά ότι οι τιμές επηρεάζονται από τις δικές τους αποφάσεις σχετικά με την παραγωγή, και ότι η οριακή προσφορά δεν είναι επαρκής ώστε να αποτρέψει πρακτικές μονοπωλίων. Υπό το πρίσμα αυτό πρέπει να θεωρηθεί, στις επόμενες παραγράφους, η ανάλυση της ολιγοπωλιακής δεσπόζουσας θέσης ως πολύ πιθανή συνέπεια της συγχώνευσης.

Β.5. **Ολιγοπωλιακή δεσπόζουσα θέση**

(140) Παρόμοια αρνητικά αποτελέσματα με αυτά τα οποία προκύπτουν από μια δεσπόζουσα θέση, την οποία κατέχει μια εταιρεία, προκύπτουν από μια δεσπόζουσα θέση την οποία κατέχει ένα ολιγοπώλιο. Αυτή η κατάσταση μπορεί να εμφανισθεί εκεί όπου η απλή προσαρμογή των μελών του ολιγοπωλίου στις συνθήκες της αγοράς προκαλεί παράλληλη συμπεριφορά μη συμβιβάσιμη με τον ανταγωνισμό, οπότε το ολιγοπώλιο αποκτά δεσπόζουσα θέση. Για το λόγο αυτό δεν θα απαιτείτο ενεργός αθέμιτη συνεργασία για τα μέλη του ολιγοπωλίου ώστε να αποκτήσουν κυρίαρχη θέση και να συμπεριφέρονται σε ένα σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από τους υπόλοιπους ανταγωνιστές, τους πελάτες και τελικά τους καταναλωτές.

(141) Στην αγορά πλατίνας η Αμπλατσ, η Implats, η LPD και οι Ρώσοι ελέγχουν προμηθεύουν και σχηματίζουν ένα ολιγοπώλιο, ενώ ακόμη και πριν από την συγχώνευση η αγορά πλατίνας εμφανίζεται να έχει πολλά από τα χαρακτηριστικά μιας ολιγοπωλιακής αγοράς, μη συμβιβάσιμης με τον ανταγωνισμό:

α) Από την πλευρά της ζήτησης υπάρχει μια μέτρια αύξηση, ανελαστική ζήτηση και ασήμαντη σε ανιστάθμισμα δύναμη του αγοραστή. Οι αγοραστές, για το λόγο αυτό, είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στο ενδεχόμενο μιάς καταχρηστικής εκμετάλλευσης.

β) Η πλευρά της προσφοράς παρουσιάζει υψηλή συγκέντρωση, με υψηλή διαφάνεια της αγοράς ενός ομογενούς προϊόντος, ώριμη τεχνολογία παραγωγής, υψηλούς φραγμούς εισόδου στην αγορά (συμπεριλαμβανομένων υψηλών εφάπαξ εξόδων) και οι παραγωγοί έχουν χρηματικοοικονομικούς δεσμούς και πρόσβαση σε πολλές αγορές. Τα χαρακτηριστικά αυτά της προσφοράς διευκολύνουν τους προμηθευτές να έχουν παράλληλη συμπεριφορά και τους παρακινούν να πράξουν έτσι, χωρίς καμμία δυνατότητα αντιστάθμισης από την πλευρά της ζήτησης.

(142) Ως αποτέλεσμα αυτών των χαρακτηριστικών της αγοράς, ο βαθμός ανταγωνισμού στην αγορά πλατίνας ήταν μέχρι τώρα χαμηλός με ορισμένα μόνο στοιχεία ανταγωνισμού να υφίστανται στο παρελθόν και μια τάση προς ολιγοπωλιακή δεσπόζουσα θέση. Η παρούσα συγχώνευση θα οδηγήσει στην εξαφάνιση αυτών των στοιχείων και στη δημιουργία μιας ολιγοπωλιακής δεσπόζουσας θέσης επί ζημία, τελικά, των καταναλωτών.

Τα χαρακτηριστικά της αγοράς πλατίνας είναι ικανά να οδηγήσουν σε ολιγοπωλιακή δεσπόζουσα θέση

i) Διαφάνεια αγοράς και ομοιογένεια

(143) σε μια διαφανή αγορά είναι εύκολο για μια εταιρεία να ακολουθήσει τις κινήσεις των ανταγωνιστών της και να προσαρμόσει ανάλογα τις αποφάσεις της. Στην αγορά ενός προϊόντος όπως η πλατίνα, το προϊόν είναι ομογενές και οι σημαντικότερες παράμετροι της αγοράς είναι η τιμή και η προσφερόμενη ποσότητα.

(144) Η φύση της πλατίνας, ως βασικό προϊόν, και το εμπόριο πλατίνας στα χρηματιστήρια μετάλλων καθιστούν την αγορά πολύ διαφανή σε όρους τιμών.

(145) Οι ποσότητες που προσφέρονται στην αγορά είναι άμεσα γνωστές στη βιομηχανία. Πρώτον, οι ποσότητες που πωλούνται στα χρηματιστήρια μετάλλων είναι δημόσια γνωστές και θα γινόταν αμέσως γνωστό σε όλους τους παράγοντες της αγοράς, εάν π.χ. πωλήθησαν στα χρηματιστήρια μετάλλων σημαντικές νέες ποσότητες. Δεύτερον, οι στατιστικές παραγωγής και πωλήσεων δημοσιεύονται σε κανονικά χρονικά διαστήματα από εταιρείες όπως η Johnson Matthey και η Degussa. Ακόμα και στοιχεία των ρωσικών πωλήσεων είναι διαθέσιμα από δημόσιες πηγές, π.χ. από τις εν λόγω δημοσιεύσεις, και φαίνεται να υπάρχει σύμπτωση απόψεων στον κλάδο όσον αφορά τη γενική κατάσταση του ρωσικού ορυχείου, το επίπεδο παραγωγής του, ενώ συγκλίνουν και οι εκτιμήσεις για τα ρωσικά αποθέματα και κοιτάσματα. Τρίτον, ο αριθμός των απευθείας πελατών είναι σχετικά μικρός και είναι εύκολο για τους παραγωγούς να βρίσκονται σε επαφή με όλους τους πιθανούς και τους εν ενεργεία πελάτες. Τέταρτον, το γεγονός ότι η περισσότερη πλατίνα πωλείται με μακροχρόνια συμβόλαια (βλέπε κατωτέρω), σημαίνει ότι οι πελάτες μπορούν να αντιδράσουν σε νέες προσ-

([12]) Πράγματι, κατά συνέπεια θα προέκυπτε το συμπέρασμα ότι ακόμη και μια υποθετική επιχείρηση η οποία ελέγχει όλη την παραγωγή της Νοτίου Αφρικής και της Ρωσίας, έχοντας έτσι ένα μερίδιο αγοράς 90 %, δεν θα κατείχε δεσπόζουσα θέση.

φορές μόνον με κάποια χρονική καθυστέρηση και θα είναι αμέσως γνωστό στους ανταγωνιστές εάν ένας πελάτης αποφασίσει να αλλάξει προμηθευτές. Τέλος, ρήτρες στα μακροχρόνια συμβόλαια που εμποδίζουν την επαναπώληση της πλατίνας, η οποία αγοράστηκε με το συμβόλαιο (βλέπε κατωτέρω), περιορίζουν τον αριθμό των πωλητών στην αγορά και αυξάνουν έτσι τη διαφάνεια.

(146) Στη βιομηχανία πλατίνας νέα παραγωγική ικανότητα προστίθεται συνήθως μέσω μεμονωμένων επενδύσεων. Λεπτομέρειες τέτοιων επενδύσεων, οι οποίες οδηγούν σε αύξηση της παραγωγικής ικανότητας, γίνονται επίσης γνωστές στον κλάδο. Τα σχέδια επέκτασης της Stillwater's και τα ακριβή επίπεδα της αναμενόμενης παραγωγής του καινούργιου ορυχείου Hartley στη Ζιμπάμπουε είναι, για παράδειγμα, γνωστά στο κοινό.

(147) Προφανώς, η διαφάνεια δεν εκτείνεται σε όλα τα θέματα τα σχετικά με τις δραστηριότητες εξόρυξης και καθαρισμού πλατίνας των μεμονωμένων εταιρειών. Ορισμένα στοιχεία τηρούνται ως επιχειρηματικά μυστικά. Σ' αυτή την περίπτωση ανήκουν λεπτομέρειες σχετικά με τις συμβάσεις των πελατών, τα λεπτομερή στοιχεία παραγωγής, τα οποία αφορούν τη διαβάθμιση του μεταλλεύματος και την ακριβή ποιότητα και έκταση των κοιτασμάτων. Επιπλέον, παρότι ο κλάδος έχει μια ορισμένη γνώση των ρωσικών δραστηριοτήτων, η γνώση αυτή δεν είναι πλήρης.

(148) Πάντως, εξάγεται συνολικά το συμπέρασμα ότι υπάρχει μια σχετικά υψηλή διαφάνεια στη βιομηχανία πλατίνας όσον αφορά τις τιμές, τις παραγόμενες και πωλούμενες ποσότητες, τις αυξήσεις παραγωγικής ικανότητας μέσω νέων σχεδίων επενδύσεων και τα συνολικά κοιτάσματα των παραγωγών. Η διαφάνεια της αγοράς αυξάνεται από το γεγονός ότι αποτελείται από μια σχετικώς μικρή και κλειστή ομάδα εταιρειών. Οι πληροφορίες φαίνεται ότι διαδίδονται ταχύτατα μέσω περισσότερο ατύπων διόδων αυτού του κλάδου. Ουσιαστικά όλοι οι βασικοί παράγοντες της αγοράς γνωρίζονται μεταξύ τους προσωπικά και συναντώνται συχνά. Είναι επίσης σύνηθες το φαινόμενο μετακίνησης βασικών στελεχών από επιχείρηση σε επιχείρηση. Για παράδειγμα, ο κ. Gilbertson, πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Gencor είναι ο πρώην πρόεδρος της Rustenburg Platinum Mines (τώρα Amplats). Η υψηλή διαφάνεια της αγοράς και η ομοιογένεια του προϊόντος επιτρέπουν στους βασικούς φορείς να γνωρίζουν ο ένας τις κινήσεις του άλλου και έτσι διευκολύνεται ανάλογα η παράλληλη συμπεριφορά, η οποία είναι ασυμβίβαστη με τον ανταγωνισμό.

ii) Η ζήτηση είναι ανελαστική ως προς την τιμή στη σημερινή κλίμακα τιμών

(149) Όπως εξετάσθηκε στο τμήμα για τον ορισμό του προϊόντος — αγοράς, επειδή η πλατίνα είναι απαραίτητη για πολλές χρήσεις, φαίνεται ότι η ζήτηση πλατίνας είναι ανελαστική ως προς την τιμή (αριθμητικά μικρότερη από 1), στη σημερινή κλίμακα τιμών. Η χαμηλή ελαστικότητα της ζήτησης πλατίνας ως προς την τιμή δημιουργεί ένα μεγαλύτερο κίνητρο παράλληλης συμπεριφοράς μη συμβιβάσιμης με τον ανταγωνισμό, διότι όλοι οι προμηθευτές θα έχαναν εάν συμμετείχαν στον ανταγωνισμό τιμών. Επιπλέον, ο ανταγωνισμός τιμών στην αγορά πλατίνας φαίνεται να είναι σχετικά ασθενής (βλέπε κατωτέρω).

iii) Οι αγοραστές δεν διαθέτουν αντισταθμιστική αγοραστική δύναμη

(150) σύμφωνα με τα μέρη, οι αγοραστές είναι ιδιαίτερα συγκεντρωμένοι: υπάρχουν περίπου δεκα κύριοι αγοραστές σε παγκόσμια βάση, οι οποίοι διαθέτουν σημαντική αγοραστική δύναμη. Πάντως δύο από τους μεγαλύτερους παραγωγούς, η Johnson Mattey και η Engelhard, είναι συνδεδεμένοι με την Amplats. Επιπλέον, το σχετικά χαμηλό επίπεδο εκπτώσεων που παραχωρούνται στους πελάτες, και οι ρήτρες στα μακροχρόνια συμβόλαια, οι οποίες εμποδίζουν πελάτες από το να επαναπωλήσουν μια ποσότητα χωρίς την έγκριση του παραγωγού (βλέπε κατωτέρω) αποτελούν ενδείξεις έλλειψης δύναμης εκ μέρους του αγοραστή. Μεγαλύτερη σημασία έχει το ότι, με την εξαίρεση μιας μεγάλης αυτοκινητοβιομηχανίας (η οποία επιτυγχάνει έκπτωση), οι κατασκευαστές δεν είναι οι τελικοί χρήστες και οι αυξήσεις τιμών μετακυλίονται απλώς στους πελάτες τους. Οι τελικοί αγοραστές πλατίνας δεν διαθέτουν μάλλον ουσιαστική αντισταθμιστική αγοραστική δύναμη, λόγω του ότι το προϊόν είναι απαραίτητο από τη φύση του και του μεγάλου αριθμού των τελικών πελατών.

iv) Προβλέπεται μέτρια αύξηση της ζήτησης

(151) προβλέπεται ότι η ζήτηση θα αυξάνεται κατά μέσον όρο με ένα μέτριο ρυθμό, περίπου 3 % ανά έτος, κατά τα επόμενα πέντε έτη. Έτσι το 2000 η συνολική αγορά θα ανέρχεται σε περίπου 5,7 εκατομμύρια ουγγιές (δηλαδή 1 εκατομμύριο ουγγιές μεγαλύτερη απ' ό, τι το 1995). Μια σχετικά σταθερή αγορά δεν θα ενθαρρύνει την είσοδο νέων ανταγωνιστών ή επιθετικές κινήσεις για την κάλυψη της επέκτασης της αγοράς και για το λόγο αυτό είναι απίθανο να παρέχει σημαντικά κίνητρα για ανταγωνισμό.

v) Οι τεχνολογίες εξόρυξης και καθαρισμού είναι ώριμες

(152) οι επιχειρήσεις προσπαθούν συνεχώς, στο πλαίσιο της συνήθους δραστηριότητάς τους, να μειώσουν τα έξοδά τους, εισάγοντας νέες μεθόδους εργασίας και νέες τεχνολογίες παραγωγής. Για το λόγο αυτό, οι περισσότερες βιομηχανίες βελτιώνουν με το χρόνο τις μεθόδους εργασίας και τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούν. Η βιομηχανία εξόρυξης πλατίνας δεν αποτελεί εξαίρεση σχετικά με το θέμα αυτό. Επιπλέ-

ον είναι επίσης σύνηθες να υφίστανται ορισμένες διαφορές στις μεθόδους εργασίας μεταξύ επιχειρήσεων της ιδίας βιομηχανίας. Έτσι υπάρχουν αναγνωρισμένες διαφορές στις μεθόδους εργασίας των τεσσάρων κυρίων παραγωγών πλατίνας. Η LPD έτσι αναγνωρίζεται ότι είναι το πιο προηγμένο τεχνολογικά και αποτελεσματικό ορυχείο πλατίνας της Νοτίου Αφρικής. Αναγνωρίζεται επίσης στον κλάδο, ότι ο ανταγωνισμός από την LPD ανάγκασε την Αμπλατσ και την Implats να μειώσουν τα δικά τους έξοδα.

(153) Πάντως, οι τεχνολογικές εξελίξεις στη βιομηχανία εξόρυξης πλατίνας λαμβάνουν χώρα με σχετικά αργούς ρυθμούς. Δεν αναμένονται σημαντικές τεχνολογικές μεταβολές, οι οποίες θα μπορούσαν να αλλάξουν εκ βάθρων την παραγωγική δομή της βιομηχανίας πλατίνας. Συνεπώς, η πρόοδος στην τεχνολογία εξόρυξης ή καθαρισμού δεν αναμένεται να αποτελέσει πηγή έντονου ανταγωνισμού.

vi) Υψηλοί φραγμοί στην είσοδο στην αγορά και ασήμαντοι νεοεισερχόμενοι.

(154) Τα παγκόσμια υψηλής ποιότητας κοιτάσματα πλατίνας είναι στην κατοχή της Amplats, της Implats, της LPD kai thw Rvsíaw. Eidikótera, h Amplats, η Implats και η LPD ελέγχουν όλα τα οικονομικώς βιώσιμα κοιτάσματα στη Νότιο Αφρική. Τούτο αποτελεί σαφές φραγμό στην είσοδο. Επιπλέον η εξόρυξη και ο καθαρισμός πλατίνας αποτελούν βιομηχανία με ένταση κεφαλαίου. Οι απαιτήσεις κεφαλαίου αποτελούν επίσης υψηλούς φραγμούς στην είσοδο. Εξάλλου, ένα μεγάλο τμήμα αυτού του κόστους, ανάπτυξης ενός ορυχείου είναι εφάπαξ κόστος που αυξάνει έτσι τον επιχειρηματικό κίνδυνο κατά την έναρξη δραστηριοτήτων εξόρυξης πλατίνας. Φαίνεται ότι στο εγγύς μέλλον δεν αναμένεται η είσοδος σημαντικών νέων ανταγωνιστών, ικανών να αμφισβητήσουν την ισχύ του ολιγοπωλίου.

vii) Πρόσβαση σε πολλές αγορές και διαρθρωτικοί δεσμοί

(155) Τα μέλη του ολιγοπωλίου συναντώνται μεταξύ τους σε όλες τις αγορές PGMs καθώς και σε άλλες αγορές, π.χ. η Gencor, h AAC και οι Ρώσοι είναι όλοι μεγάλοι παραγωγοί χρυσού.

(156) Μεταξύ των περισσοτέρων παραγόντων του κλάδου υφίστανται διαρθρωτικοί δεσμοί. Ιδιαίτερα η AAC ελέγχει τη De Beers, την εταιρεία που είναι υπεύθυνη για τη λειτουργία του κεντρικού οργανισμού πώλησης, η οποία ελέγχει μεταξύ του 70 % και του 80 % των παγκόσμιων πωλήσεων αδαμάντων. Η De Beers και οι Ρώσοι σχηματίσει καρτέλ στην αγορά αδαμάντων. Επιπλέον η Gencor (μέσω της Samancor) και η AAC (μέσω της Vanadium) είναι μέτοχοι στην κοινή επιχείρηση ανοξείδωτου χάλυβα Columbus στη Νότιο Αφρική. Από το 1992 η Columbus καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες επέκτασης ώστε να γίνει η κοινή επιχείρηση ο έκτος μεγαλύτερος παραγωγός ανοξείδωτου χάλυβα στον κόσμο. Για να καλύψει τις ανάγκες της σε πρώτες ύλες, η Columbus έχει πρόσβαση στην μονάδα τήξης σιδήρου- χρωμίου ενός από τους ιδιοκτήτες της (Samancor). Και για τις ανάγκες της σε νίκελ, έχει πρόσβαση στους εγχώριους παραγωγούς νίκελ, την Amplats και την Implats. Παρότι οι ενέργειες αυτές δεν εμπίπτουν στις εμπορικές δραστηριότητες των PGMs αποδεικνύουν πάντως τις στενές συνδέσεις οι οποίες υπάρχουν μεταξύ των μερών και των ανταγωνιστών τους.

(157) Στις 13 Μαρτίου 1996 (την ημέρα προφορικής ακρόασης της υπόθεσης) η AAC αγόρασε περίπου το 6 % των μετοχών της Lonrho PLC με δικαίωμα προτεραιότητας για περαιτέρω αγορά του 18 %. Η Sanlam, μια από τις μητρικές της Gencor, κατέχει περίπου το 3 % της Lonrho PC. Η κατοχή μεριδίου 25 % περίπου θα μπορούσε να επιτρέψει σημαντική επιρροή στην Lonhro PLC, λόγω του γεγονότος ότι οι υπόλοιπες μετοχές της επιχείρησης είναι ευρύτατα διεσπαρμένες. Αυτό επιβεβαιώνει το ενδιαφέρον της Αμπλατσ για τις δραστηριότητες της LPD και ενισχύει τους διαρθρωτικούς δεσμούς μεταξύ των προμηθευτών στον κλάδο της πλατίνας.

(158) Οι προσβάσεις σε πολλές αγορές και οι διαρθρωτικοί δεσμοί μπορεί να έχουν επίδραση στη συμπεριφορά των μελών ενός ολιγοπωλίου, καθότι αυξάνουν τον κίνδυνο αντιποίνων, λόγω της ύπαρξης μεγάλου αριθμού δυνατοτήτων για αντίποινα, σε περίπτωση που ένα μέλος του ολιγοπωλίου συμπεριφέρεται κατά τρόπο μη αποδεκτό από τα άλλα μέλη. Στα έγγραφα που υποβλήθηκαν στα διοικητικά συμβούλια της Gencor και της Implats στις 6 Μαΐου 1994, παρουσιάσθηκε από ένα σύμβουλο μελέτη που ανέφερε μια σειρά πιθανών αντιδράσεων των ανταγωνιστών στις επαφές της Ιμπλατσ με την LPD. Ένα πιθανό σενάριο περιλάμβανε τα ακόλουθα: «επιθέσεις και μηνύματα για αλλαγή της συμπεριφοράς — πόλεμος τιμών με συγκεκριμένο στόχο, π.χ. Rh [ρόδιο].»

viii) Συμπέρασμα

(159) Η διαφάνεια της αγοράς και η ομοιογένεια του προϊόντος σε συνδυασμό με τα άλλα χαρακτηριστικά ζήτησης και προσφοράς έχουν δημιουργήσει μια κατάσταση η οποία οδηγεί σε ολιγοπωλιακή δεσπόζουσα θέση. Όπως εξετάζεται κατωτέρω, η τάση προς μια ολιγοπωλιακή δεσπόζουσα θέση επιβεβαιώνεται από το χαμηλό επίπεδο ανταγωνισμού στην αγορά κατά τις προηγούμενες δύο δεκαετίες.

Στο παρελθόν υπήρξε η τάση προς ολιγοπωλιακή δεσπόζουσα θέση

(160) Η ανάπτυξη της αγοράς και οι εξελίξεις στα μερίδια της αγοράς κατά την τελευταία δεκαετία δείχνουν ότι στην αγορά υπήρχε ένα ορισμένο επίπεδο ανταγωνισμού. Πάντως, ο χαμηλός ανταγωνισμός και άλλα δείγματα συμπεριφοράς, κατά το παρελθόν, των μελών του ολιγοπωλίου, αποδεικνύουν, τον

χαμηλό βαθμό ανταγωνισμού και την τάση προς μια ολιγοπωλιακή δεσπόζουσα θέση κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες.

i) Ανάπτυξη της αγοράς και εξελίξεις στα μερίδια της αγοράς κατά το παρελθόν

(161) Όπως φαίνεται από τον πίνακα στο παράρτημα 6, η συνολική αγορά πλατίνας αυξήθηκε κατά 2,4 δισεκατομμύρια ουγγιές, από 2,8 σε 5,2 εκατομμύρια ουγγιές, στην περίοδο 1985-95. Η ανακύκλωση αυξήθηκε κατά 245 000 ουγγιές και αύξησε το μερίδιο της αγοράς της από 2 % σε 6 %. Πάντως, οι κύριοι αποδέκτες από την αύξηση στη ζήτηση ήταν η Ρωσία, η Amplats και η LPD, οι οποίες συνολικά αύξησαν την ποσότητα που προμηθεύουν κατά περίπου 2 εκατομμύρια ουγγιές. Η Ρωσία αύξησε το μερίδιο της αγοράς της από 8 % σε 23 %, κυρίως μέσω αυξημένων πωλήσεων από αποθέματα, και η LPD από [...] ([13]) σε [...] ([14]) μέσω αυξημένης παραγωγής, ενώ η επέκταση της Amplats δεν μπόρεσε να αποτρέψει μια μείωση του μεριδίου της στην αγορά από [...] ([15]) σε [...] ([16]) Η Implats δεν μπόρεσε να αυξήσει την παραγωγή της, και το μερίδιό της στην αγορά μειώθηκε από [...] ([17]) σε [...] ([18]) Αυτές οι μεταβολές στα μερίδια της αγοράς είναι ενδείξεις ενός ορισμένου επιπέδου ανταγωνισμού στην αγορά. Ειδικότερα, ο ανταγωνισμός για την επέκταση της αγοράς προήλθε από τη Ρωσία και την LPD, ενώ η Amplats δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως επιθετικός ανταγωνιστής, διότι το μερίδιό της στην αγορά μειώθηκε και η επιχείρηση επεκτάθηκε με ρυθμό ο οποίος απλώς της επέτρεψε να αμυνθεί της θέσης της ως πρώτου παραγωγού, ενώ είχε ευκαιρίες για περαιτέρω επέκταση.

ii) Χαμηλός βαθμός άμεσου ανταγωνισμού τιμών στις μακροχρόνιες συμβάσεις με πελάτες

(162) Τα στοιχεία δείχνουν ότι ο άμεσος ανταγωνισμός τιμών στην αγορά για μακροχρόνιες συμβάσεις με πελάτες, είναι μικρός. Οι τιμές καθορίζονται καθημερινά στα χρηματιστήρια μετάλλων, αλλά σύμφωνα με πληροφορίες από τους πελάτες καθώς και από τα μέρη, περίπου το 90 % της πλατίνας πωλείται με μακροχρόνιες συμβάσεις και το 10 % στα χρηματιστήρια μετάλλων. Οι περισσότερο μακροχρόνιες συμβάσεις έχουν διάρκεια ενός έτους, αλλά συνήθως ανανεώνονται αυτόματα κατ' έτος. Συνεπώς, οι σχέσεις μεταξύ του προμηθευτή και του αγοραστή τείνουν να είναι σχετικά σταθερές. Οι μακροχρόνιες συμβάσεις περιέχουν συχνά ρήτρα, η οποία ορίζει ότι το μέταλλο πρέπει να χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς τους οποίους προορίζεται, και ειδικότερα ότι δεν μπορεί να επαναπωληθεί χωρίς την άδεια του πωλητή, ο οποίος έχει επίσης το δικαίωμα να αγοράσει πάλι το μέταλλο, στην περίπτωση που ο αγοραστής δεν το χρειάζεται. Ως αντάλλαγμα για αυτούς τους περιορισμούς, στον αγοραστή γίνεται συχνά μια μικρή έκπτωση [...] ([19]) επί της τιμής της αγοράς. Πάντως, οι περιορισμοί αυτοί αποτρέπουν επίσης την προσφορά του μετάλλου σε άλλους πελάτες ή στα χρηματιστήρια μετάλλων και τον επηρεασμό έτσι της τιμής της αγοράς της πλατίνας. Ειδικότερα, οι μακροχρόνιες συμβάσεις των αυτοκινητοβιομηχανιών περιέχουν τέτοιους όρους, αλλά το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση ορισμένων παραγωγών. Η Επιτροπή εκτιμά ότι μέχρι ποσοστό 40 % των ετήσιων πωλήσεων πλατίνας ενδέχεται να πωλείται με τέτοιου είδους περιορισμούς. Η σταθερότητα στις σχέσεις μεταξύ του προμηθευτή και του αγοραστή, οι μικρές εκπτώσεις και οι περιορισμοί στην μεταπώληση του μετάλλου αποδεικνύουν τον περιορισμένο άμεσο ανταγωνισμό τιμών στην αγορά πλατίνας.

(163) Τα μέρη, στην απάντησή τους, υποστηρίζουν ότι:

«Οι αμφιβολίες της Επιτροπής, όσον αφορά τον ανταγωνισμό τιμών, φαίνεται να σχετίζονται με την μικρή διακύμανση των εκπτώσεων προς τους πελάτες· σε μια ομοιογενή όμως βιομηχανία δεν θα ήταν λογικό να αναμένεται μια τέτοια διακύμανση (είτε η αγορά ήταν απόλυτα ανταγωνιστική, είτε μονοπωλούμενη)» (Έκθεση NERA, σ. 27).

(164) Η Επιτροπή διαφωνεί με αυτό το συμπέρασμα σχετικά με τον ανταγωνισμό στον κλάδο της πλατίνας. Μερικές φορές οι προμηθευτές ανταγωνίζονται για μακροχρόνιες συμβάσεις με πελάτες. Πράγματι, ένας σημαντικός παράγων που εξηγεί την ανάπτυξη της LPD κατά τα πρόσφατα έτη, ήταν η σημαντική σύμβαση προμηθείας της εταιρείας με την Engelhardt. Για τη σύμβαση αυτή εξεδήλωσε ενδιαφέρον και η Amplats, αλλά η LPD προσέφερε καλύτερους όρους και της ανατέθηκε η σύμβαση, παρότι η Engelhardt συνδέεται με την AAC. Σε μια αγορά με περιορισμένο αριθμό προμηθευτών και πελατών, όπου οι τιμές του μετάλου που πωλείται με βάση μακροχρόνιες συμβάσεις αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τις τιμές της αγοράς, ο ανταγωνισμός τιμών θα ελάμβανε την μορφή προσφερομένων εκπτώσεων, στην περίπτωση που οι προμηθευτές ανταγωνίζονται για τις σημαντικές συμβάσεις. Πράγματι, δεν θα ήταν λογικό οι εκπτώσεις να μην περιλαμβάνονται μεταξύ των παραμέτρων που λαμβάνει υπόψη του ο αγοραστής κατά την επιλογή του προμηθευτή. Πάντως, τα στοιχεία δείχνουν ότι στην αγορά υπάρχει χαμηλό επίπεδο τέτοιου ανταγωνισμού.

iii) Ο χαμηλός βαθμός ανταγωνισμού αποδεικνύεται από τα διατηρούμενα υψηλά επίπεδα τιμών

(165) Τα μέρη, στην απάντησή τους, υποστηρίζουν ότι οι πραγματικές τιμές πλατίνας σε ραντ μειώθηκαν κατά

([13]) Λιγότερο από 10 %
([14]) Λιγότερο από 15 %.
([15]) Λιγότερο από 50 %.
([16]) Λιγότερο από 40 %.
([17]) Λιγότερο από 40 %.
([18]) Λιγότερο από 25 %.

([19]) Λιγότερο από 5 %.

τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 προκαλώντας ανταγωνιστικές πιέσεις στους προμηθευτές της Νοτίου Αφρικής:

«Εάν ληφθεί υπόψη ο σχετικά υψηλός πληθωρισμός που επικράτησε στην οικονομία της Νοτίου Αφρικής κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, είναι προφανής η απότομη μείωση των επιπέδων της πραγματικής τιμής της πλατίνας καθόλη τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990. Το 1995 η μέση τιμή ήταν χαμηλότερη κατά το ήμισυ εκείνης που ίσχυε τα προηγούμενα δέκα έτη. Το γεγονός αυτό δίνει μια αίσθηση της πίεσης του ανταγωνισμού στην οποία εξετέθησαν οι προμηθευτές της Νοτίου Αφρικής κατά τα πρόσφατα έτη» (έκθεση NERA, σ. 18).

(166) Η ετήσια εξέλιξη των πραγματικών τιμών πλατίνας από το 1975 έως το 1995 σε δολάρια HPA, γιεν και ραντ εμφανίζεται στο παράρτημα V. Διαπιστώνεται ότι οι πραγματικές τιμές πλατίνας σε ραντ κινήθηκαν από 1 500 ραντ ανά ουγγιά σε άνω των 3 000 ραντ ανά ουγγιά το 1980 και το 1986. Με εξαίρεση το 1982, η πραγματική τιμή της πλατίνας παρέμεινε πάνω από 2 000 ραντ ανά ουγγιά καθ' όλη την περίοδο 1978-1990. Λαμβάνοντας υπόψη την αύξηση της ζήτησης από το 1985 και το γεγονός ότι η LPD και η Ρωσία αύξησαν το μερίδιό τους στην αγορά, θα πρέπει να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η LPD και η Ρωσία έπαιξαν κρίσιμο ρόλο στη μείωση των πραγματικών τιμών κατά τα τελευταία πέντε χρόνια, σχεδόν στο επίπεδο που ίσχυε στο μέσον της δεκαετίας του 1970. Τούτο αποτελεί μια περαιτέρω επιβεβαίωση ότι, κατά τα τελευταία πέντε έτη, ασκήθηκε κάποιος ανταγωνισμός από την LPD και τη Ρωσία, αλλά αυτό δεν ισχύει βεβαίως εάν ληφθεί υπόψη το σύνολο της περιόδου των τελευταίων δύο δεκαετιών.

(167) Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η σχετικά μικρή ποσότητα πλατίνας η οποία πωλείται στα χρηματιστήρια μετάλλων και η ύπαρξη μακροπρόθεσμων συμβάσεων θα μπορούσε να δώσει στους παραγωγούς σημαντική δυνατότητα να επηρεάζουν τις εξελίξεις των τιμών της αγοράς. Πρώτον, οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις δίνουν στους παραγωγούς μεγαλύτερο έλεγχο ως προς τον προορισμό των ποσοτήτων που παραδίδονται και έτσι στην τιμή της αγοράς. Τούτο συμβαίνει ειδικότερα στις συμβάσεις με περιορισμούς μεταπώλησης του μετάλλου. Γι 'αυτό, οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις τείνουν να αποτρέψουν τα μέταλλα από το να επηρεάζουν κατευθείαν την εξέλιξη της τιμής της αγοράς στα χρηματιστήρια μετάλλου. Δεύτερον, οι κύριοι προμηθευτές έχουν μεγάλη δυνατότητα να επηρεάζουν τις τιμές στα χρηματιστήρια μετάλλων, μέσω των προμηθειών τους στα χρηματιστήρια μετάλλων. Οι Ρώσοι κατά τα τελευταία έτη, για παράδειγμα, πώλησαν μια σημαντική ποσότητα πλατίνας στα χρηματιστήρια μετάλλων, η οποία συνέβαλε στις χαμηλότερες τιμές πλατίνας που εξετάσθηκαν ανωτέρω. Το 1991, η τιμή της πλατίνας έπεσε χαμηλότερα και από τα 350 δολάρια ΗΠΑ, όταν η οι ρωσικές εξαγωγές αυξήθηκαν για πρώτη φορά σε περισσότερο από ένα εκατομμύριο ουγγιές.

iv) Συμπεριφορά κατά το παρελθόν των κυριοτέρων παραγόντων της αγοράς

(168) Η Επιτροπή δεν διεξήγαγε έρευνα σχετικά με το εάν οι κύριοι προμηθευτές συμπεριεφέρθησαν ως καρτέλ κατά το παρελθόν. Πάντως, κατά την στάθμιση της πιθανότητας στο μέλλον συμπεριφοράς παραλλήλως αντίθετης προς τον ανταγωνισμό, είναι σημαντικό να σημειωθεί το ανταγωνιστικό περιβάλλον στο οποίο συμμετείχαν κατά το παρελθόν οι προμηθευτές της Νοτίου Αφρικής καθώς και σημερινή ανταγωνιστική συμπεριφορά των Ρώσων.

(169) Πριν από την πρόσφατη πολιτική αλλαγή ο ανταγωνισμός δεν αποτελούσε κυρίαρχο χαρακτηριστικό της οικονομίας της Νοτίου Αφρικής. Ο πρόεδρος Μαντέλα σε μια συνέντευξη στον Tim Modise στο πρόγραμμα της τηλεόρασης της Νοτίου Αφρικής «Focus», όταν του ζητήθηκαν οι απόψεις του σχετικά με την ανάγκη για πολιτική προστασίας του ανταγωνισμού, είπε επί λέξει:

«Το γεγονός ότι υπάρχουν πέντε εταιρείες ετερογενών δραστηριοτήτων οι οποίες κατέχουν περισσότερο από τα τρία τέταρτα των μετοχών που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, είναι απολύτως ανεπιθύμητο. Δεν μπορούμε να αναπτύξουμε την βιομηχανία μας και την οικονομία, εάν η τελευταία ασφυκτιά από πέντε εταιρείες οι οποίες μονοπωλούν τη βιομηχανία της χώρας. Πρέπει να υπάρξει ανταγωνισμός. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο υπουργός εμπορίου και βιομηχανίας είναι αποφασισμένος να τροποποιήσει το νόμο περί ανταγωνισμού, ώστε να εξασφαλίσει την ουσιαστική ύπαρξή του. Οι αντιμονοπωλιακοί νόμοι σχετικά με αυτό το θέμα έχουν τεράστια σημασία.»

(170) Σε συμφωνία με τη δήλωση του προέδρου Μαντέλα, ένα επίσημο έγγραφο συζήτησης της κυβέρνησης της Νοτίου Αφρικής για τα ορυκτά και την πολιτική εξόρυξης στη Νότιο Αφρική υποστηρίζει ότι:

«Οι δομές της αγοράς, οι οποίες προέρχονται από τη δεσπόζουσα θέση εταιρειών ετερογενών δραστηριοτήτων, περιέχουν ορισμένα κρίσιμα προβλήματα διότι έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ολιγοπωλιακών θέσεων. Αυτό που συνέβη στη Νότιο Αφρική είναι ότι οι εταιρείες ετερογενών δραστηριοτήτων εστράφησαν σε συμφωνίες διαμερισμού της αγοράς, με πρακτικές αθέμιτης συνεργασίας που χωρίζουν τις αγορές μεταξύ τους και έχουν ως αποτέλεσμα την αποχή από τον ανταγωνισμό σε ορισμένες αγορές με αντάλλαγμα την απρόσκοπτη παρουσία τους σε άλλες μη σχετιζόμενες αγορές».

Το έγγραφο αυτό αποτελεί έγγραφο συζήτησης, το οποίο μπορεί να περιέχει αντιφατικές απόψεις. Πάντως, αυτή ειδικότερα η δήλωση δεν αντικρούεται στο έγγραφο. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εξόρυξη είναι ένας από τους σημαντικότερους βιομηχανικούς κλάδους της Νοτίου Αφρικής, και ότι η AAC, η Gencor και οι μητρικές της Gencor είναι μερικοί από τους σπουδαιότερους παράγοντες στην εξορυκτική βιομηχανία της Νοτίου Αφρικής.

(171) Στην αγορά πλατίνας, κατά τη διάρκεια των προσφάτων ετών, οι Ρώσοι κάλυψαν το 10 % της ζήτησης με πωλήσεις από τα αποθέματά τους. Είναι πιθανό το κίνητρο για τις πωλήσεις από τα ρωσικά αποθέματα να είναι κυρίως οι έντονες ανάγκες συναλλάγματος. Οι Ρώσοι, με τις πωλήσεις τους παρείχαν κάποιο ανταγωνισμό και βοήθησαν στο να εξαναγκασθούν σε μείωση οι πραγματικές τιμές της πλατίνας κατά την αρχή της δεκαετίας του 1990 και, μέχρι κάποιο ορισμένο βαθμό, απέτρεψαν μεγάλη αύξηση τιμών μέχρι σήμερα. Πάντως, κρίνοντας από την Johnson Matthey, φαίνεται ότι οι Ρώσοι αισθάνθηκαν τα πλεονεκτήματα να πωλούν σε ισχυρή αγορά και να μην επιτρέψουν στην τιμή της πλατίνας να μειωθεί υπερβολικά. Υπάρχουν συνεπώς όρια στο βαθμό που η Ρωσία θα προκαλεί ανταγωνισμό στην αγορά της πλατίνας. Με βάση τη συμπεριφορά στο παρελθόν θα πρέπει να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι μπορεί να αναμένεται να υπάρξει ένα ορισμένο επίπεδο ρωσικού ανταγωνισμού έναντι των κυριοτέρων παραγωγών της Νοτίου Αφρικής, και μόνο μέχρι να αναλωθούν τα αποθέματά τους (βλέπε κατωτέρω).

(172) Σύμφωνα με τον R.W. Rowland, πρώην διευθύνοντα σύμβουλο και κορυφαίο διευθυντικό στέλεχος της Lonrho, η αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορά ήταν από τα θέματα τα οποία απασχολούσαν τη βιομηχανία για αρκετά χρόνια, καθώς και η δυνατότητα να δημιουργηθεί ένα καρτέλ, όπως αυτό της De Beers. Επιπλέον, η Gencor για αρκετά χρόνια ενδιαφερόταν για να αποκτήσει τις δραστηριότητες της Lonrho στο χώρο της πλατίνας, με σκοπό να επιτύχει τον ουσιαστικό έλεγχο των ορυχείων της LPD. Ο μονοπωλιακός αυτός στόχος ήταν, σύμφωνα με τον κ. Rowland, προφανής σε όλα τα μέρη. Τα μέρη υποστηρίζουν στην απάντησή τους ότι οι ισχυρισμοί του κ. Rowland είναι είτε αβάσιμοι είτε άσχετοι (απάντηση, σ. 11). Πάντως τα μέρη ούτε αρνήθηκαν, ούτε απέδειξαν το αβάσιμο των ισχυρισμών του κ. Rowland.

v) Στη μελλοντική κατάσταση αγοράς θα υπάρξουν μόνο μερικά ίχνη ανταγωνισμού

(173) Όπως αναφέρθηκε, οι Ρώσοι είχαν κίνητρο να πωλήσουν από αποθέματα, κατά τα πρόσφατα έτη, λόγω αναγκών σε ξένο συνάλλαγμα. Οι πρόσθετες ποσότητες αυτές δημιούργησαν κάποιο ανταγωνισμό στην αγορά όπως αποδεικνύεται π.χ. από την εξέλιξη των πραγματικών τιμών. Πάντως, τα ρωσικά ορυχεία βρίσκονται σε κακή κατάσταση και πιστεύεται ευρέως, μεταξύ άλλων και από τα μέρη, ότι τα ρωσικά αποθέματα, με τον τρέχοντα ρυθμό πωλήσεων, θα εξαντληθούν σε χρονικό διάστημα δύο περίπου ετών. Για το λόγο αυτό, ο ανταγωνισμός ο οποίος προέρχεται από προμήθειες από τα ρωσικά αποθέματα αναμένεται να σταματήσει σε δύο περίπου χρόνια. Κατά συνέπεια, η ισχύς στην αγορά της Ιμπλατσ, της LPD και της Amplats θα αυξηθεί σε σχέση με τους Ρώσους στο εγγύς μέλλον και θα υποβαθμίσει τους Ρώσους σε μικρής σημασίας παράγοντες στον συγκεκριμένο κλάδο.

(174) Το άλλο βασικό νέο στοιχείο ανταγωνισμού στην αγορά κατά την παρελθούσα δεκαετία (πέραν των ρωσικών αποθεμάτων) υπήρξε η επέκταση της Λονηρο, η οποία αύξησε το μερίδιο αγοράς της από [...] ([20]) σε [...] ([21]) μεταξύ του 1985 και του 1995. Σύμφωνα με ένα μεγάλο αγοραστή πλατίνας: «Κατά τη διάρκεια των ετών, η Lonrho Platinum Division, μέσω της επέκτασης των δραστηριοτήτων της, εξελίχθηκε σε σημαντική τρίτη δύναμη στην αγορά.»

(175) Η Λονρηο έχει τη δυνατότητα περαιτέρω επέκτασης τα επόμενα χρόνια με μικρές πρόσθετες κεφαλαιουχικές επενδύσεις. Η επέκταση αυτή της Lonrho θα προκαλέσει τον ανταγωνισμό στη βιομηχανία πλατίνας και θα πρέπει να αναμένονται ανταγωνιστικές αντιδράσεις, ειδικότερα από την Amplats, ως απάντηση στην πρόκληση αυτή.

(176) Οι καμπύλες λειτουργικού κόστους των παραγωγών με έδρα τη Νότιο Αφρική εμφανίζονται στο διάγραμμα του παραρτήματος ΙΙ. Πρέπει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση του [...] π.χ. περίπου 80 % σου συνολικού κόστους σχετίζεται με την εξόρυξη και συγκέντρωση, και 70 % αυτού του κόστους είναι σταθερό κόστος. Όπως φαίνεται από το διάγραμμα και εξετάζεται στο τμήμα VII.B.2, η διαφοροποίηση στη διάρθρωση κόστους της Implats και της Amplats είναι πολύ μεγαλύτερη από ότι στην περίπτωση της LPD. Αναγνωρίζεται επίσης γενικά ότι η Implats είναι ο παραγωγός με το υψηλό κόστος και η LPD ο παραγωγός με το χαμηλό κόστος μεταξύ των τριών παραγωγών της Νοτίου Αφρικής. Οι διαφορές στη διάρθρωση κόστους δίνουν στις επιχειρήσεις διαφορετικά κίνητρα σε όρους ανταγωνισμού. Ειδικότερα, η LPD με το χαμηλό κόστος έχει ένα κίνητρο να επεκτείνει την παραγωγή της, η οποία θα μπορούσε να προκαλέσει ανταγωνισμό στα άλλα μέλη του ολιγοπωλίου.

(177) Από τους τρεις προμηθευτές της Νοτίου Αφρικής, η Implats θα ζημιωθεί περισσότερο από τον μεγαλύτερο ανταγωνισμό, λόγω του ότι τα ορυχεία της έχουν υψηλό κόστος. Πάντως, ο ανταγωνισμός θα ασκήσει επίσης πιέσεις στις υψηλού κόστους δραστηριότητες της Amplats, και θα αναγκάσει την επιχείρηση να αναπτύξει ταχύτερα τα χαμηλού κόστους κοιτάσματά της. Είναι σαφές από τα εσωτερικά έγγραφα της Implats και της Lonhro, ότι η Lonhro επιθυμεί την επέκταση της παραγωγής και ότι η Implats αντιτίθεται στην επέκταση της LPD.

vi) Συμπέρασμα

(178) Από τα χαρακτηριστικά της αγοράς, την εξέλιξη του ανταγωνισμού τιμών και την συμπεριφορά κατά το παρελθόν των κυριοτέρων επιχειρήσεων που δρουν στην αγορά προκύπτει σαφώς ότι η τάση προς μια παράλληλη συμπεριφορά αντίθετη με τον ανταγωνισμό αποτέλεσε ένα στοιχείο της αγοράς πλατίνας.

([20]) Λιγότερο από 10 %.
([21]) Λιγότερο από 15 %.

Πάντως, κατά τα προηγούμενα πέντε έτη υπήρξε ανταγωνισμός από τις ρωσικές πωλήσεις αποθεμάτων (ο οποίος θα σταματήσει σε δύο έτη) και την επέκταση της LPD, που την κατέστησε σημαντική τρίτη δύναμη στην αγορά. Στο μέλλον, η LPD έχει τη δυνατότητα για περαιτέρω επέκταση με μικρό μόνο κόστος κεφαλαιουχικών επενδύσεων και θα μπορούσε να καταστεί ανταγωνιστής για τα άλλα μέλη του ολιγοπωλίου.

Η παρούσα πράξη θα δημιουργήσει ολιγοπωλιακή δεσπόζουσα θέση και ουσιαστικά δυοπώλιο

i) Ο ρόλος της Amplats στη βιομηχανία πλατίνας.

(179) Σύμφωνα με την απάντηση των μερών, η στρατηγική της Amplats είναι σαφής:

«Η στρατηγική της Amplats ήταν ανέκαθεν σαφής έναντι των ανταγωνιστών της. Σε ένα πρόσφατο παράδειγμα του τρόπου αυτού συμπεριφοράς, η Amplats αναφέρεται στη Business Day της 29ης Οκτωβρίου 1995 να έχει δηλώσει ότι σκόπευε να χρησιμοποιήσει την οικονομική της ισχύ και τα υψηλά αποθέματά της σε χρυσό για να εμποδίσει την επέκταση της θέσης των ανταγωνιστών της στην αγορά πλατίνας. Προσέθεσε επίσης ότι η παρούσα σχεδιαζόμενη επέκτασή της επρόκειτο να καταστήσει το κόστος παραγωγής ως το διαχωριστικό στοιχείο μεταξύ νικητών και ηττημένων στην αγορά (βλέπε παράρτημα IV). Ο έλεγχος της επιχείρησης αυτής όσον αφορά τις δυνατότητες επέκτασης της παραγωγής με το χαμηλότερο κόστος στον συγκεκριμένο τομέα (στο PP Rust) καθιστά τις δηλώσεις αυτές αξιόπιστες.

... Το γεγονός αυτό θέτει την Amplats σε μια θέση από την οποία μπορεί, εάν δεν υπάρχει έλεγχος, να ασκήσει μοναδική εξουσία στη συγκεκριμένη αγορά. Για την Amplats αυτή θα ήταν η καλύτερη προοπτική, ενώ για τις Implats και LPD δημιουργείται ανάγκη επανευθυγράμμισης, η οποία αποτελεί την καλύτερη λύση για την αποκατάσταση ουσιαστικού ανταγωνισμού στο επίπεδο της παραγωγής (βλέπε παραρτήματα V, VI και VII).» (Παράρτημα X της απάντησης).

(180) Η Amplats έχει τη δυνατότητα εισαγωγής νέας παραγωγικής ικανότητας στην αγορά με χαμηλό κόστος και με το ρυθμό που αυτή θεωρεί κατάλληλο. Κατά την προηγούμενη δεκαετία, η επέκταση της παραγωγής της LPD και η αύξηση των πωλήσεων της Ρωσίας από αποθέματα, αποτέλεσαν τον κυριότερο εξισορροπητικό παράγοντα στην ανταγωνιστική συμπεριφορά της Amplats.

ii) Η συγκέντρωση θα δημιουργήσει ουσιαστικά δυοπώλιο

(181) Η πράξη αυτή θα συνδυάσει όλες τις δραστηριότητες στον τομέα της πλατίνας των Gencor και Lonrho σε μια εταιρεία. Οι Implats/LPD και Amplats θα είχαν η κάθε μια μερίδιο αγοράς περίπου 30-35 % το 1995. Το μερίδιο αυτό είναι πιθανόν να αυξηθεί σε περίπου 40 % για κάθε μια από τις εταιρείες όταν παύσουν, όπως αναμένεται, οι ρωσικές πωλήσεις από αποθέματα σε δύο περίπου χρόνια. Από τη στιγμή εκείνη, η Ρωσία θα σταματήσει πλέον να αποτελεί σημαντικό παράγοντα σε σχέση με τις Implats/LPD και Amplats. Σε μια μεσοπρόθεσμη έως μακροπρόθεσμη προοπτική, η ανταγωνιστική κατάσταση είναι πιθανόν να εξελιχθεί σε δυοπώλιο. Η δημιουργία δυοπωλίου θα καταστήσει ευκολότερη την προσαρμογή της συμπεριφοράς μεταξύ των βασικών προμηθευτών περιορίζοντας, για παράδειγμα, την παραγωγή τους.

iii) Η παρόμοια διάρθρωση κόστους των Amplats και Implats/LPD θα μειώσει το κίνητρο ανταγωνισμού

(182) Όπως φαίνεται από το διάγραμμα 2-Β στο παράρτημα ΙΙ, η συγχώνευση μεταξύ LPD και Implats θα οδηγήσει σε μια νέα εταιρεία στην οποία η διάρθρωση του λειτουργικού κόστους των ορυχείων θα είναι παρόμοια με εκείνη της Amplats. Το διάγραμμα 2-Β στο παράρτημα ΙΙ δεν υπονοεί ότι το κόστος λειτουργίας θα είναι από κάθε άποψη το ίδιο, δεδομένου ότι θα συνεχίσουν να υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις λόγω των διαφορών στην ποιότητα του μεταλλεύματος, διαφορών στις αναλογίες του μεταλλεύματος το οποίο εξορύσσεται, διαφορετικού κόστους επεξεργασίας και καθαρισμού και διαφορών στο κόστος διαχείρισης. Ωστόσο, τα διαγράμματα στο παράρτημα 2 αντικατοπτρίζουν πράγματι μια μεγάλη ομοιότητα του κόστους των Amplats και Implats/LPD μετά τη συγκέντρωση.

(183) Η Implats ισχυρίστηκε ότι η πράξη αυτή θα δώσει τη δυνατότητα στην εταιρεία που θα προκύψει από την συγκέντρωση να επιτύχει σημαντικές συνεργίες. Όπως φαίνεται στο τμήμα VIII κατωτέρω, οι συνεργίες αυτές αμφισβητούνται από τη διοίκηση της LPD. Η Επιτροπή πιστεύει ότι οι εν λόγω συνεργίες μπορούν ακόμα να έχουν και αρνητικά αποτελέσματα, δεδομένου ότι οι διαφορές στη οργανωτική προσέγγιση που υφίστανται μεταξύ της Implats και της LPD θα καταστήσουν δύσκολη την ολοκλήρωση και θα μπορούσαν, συνεπώς, να έχουν υψηλό κόστος. Κατά συνέπεια, η μόνη επίπτωση της συγκέντρωσης στη διάρθρωση του κόστους θα είναι η δημιουργία μιας εταιρείας με διάρθρωση κόστους παρόμοια με εκείνη της Amplats, χωρίς οι συνεργίες να παράσχουν στην Implats/LPD συγκριτικό πλεονέκτημα κόστους έναντι της Amplats.

(184) Η μεγαλύτερη ομοιότητα της διάρθρωσης του κόστους μεταξύ Amplats και Implats/LPD σημαίνει ότι η Implats/LPD και, σε μεγαλύτερο βαθμό, η Amplats είναι πιθανόν να επηρεαστούν και να αντιδράσουν με τον ίδιο τρόπο στις εξελίξεις της αγοράς, για παράδειγμα όσον αφορά τις αποφάσεις παραγωγής. Μια αύξηση της τιμής θα έχει, π.χ., παρόμοιες συνέπειες για την κερδοφορία των δύο εταιρειών. Οι δύο παραγωγοί της Νότιας Αφρικής θα είχαν συνεπώς μεγαλύτερο κοινό συμφέρον στον

τρόπο με τον οποίο πρέπει να αναπτυχθεί η αγορά, και το γεγονός αυτό θα αύξανε την πιθανότητα αντίθετης προς τον ανταγωνισμό παράλληλης συμπεριφοράς μετά τη συγκέντρωση, π.χ. περιορισμός της παραγωγής.

(185) Τα μέρη υποστήριξαν στην απάντησή τους ότι η Implats έχει ανανεωθεί ριζικά κατά τα τελευταία έτη και ότι οι διαφορές στο κόστος μεταξύ των παραγωγών της Νοτίου Αφρικής είναι πολύ λιγότερες από ότι υποστηρίχθηκε. Πάντως δεν αμφισβητείται ότι, από τους παραγωγούς της Νοτίου Αφρικής, η LPD είναι ο παραγωγός με το μικρό κόστος και ότι ένας από τους κύριους στόχους της συγκέντρωσης είναι, για την Implats, η εξασφάλιση πρόσβασης σε αποθέματα χαμηλού κόστους.

iv) Η συγκέντρωση θα εξαφανίσει την LPD από την αγορά και θα μειώσει τον ανταγωνισμό.

(186) Με τη συγχώνευση, η LPD θα παύσει να υπάρχει στην αγορά ως ανεξάρτητος φορέας. Όλες οι δραστηριότητες σχετικά με την εξόρρυξη, επεξεργασία, καθαρισμό και εμπορική προώθηση της πλατίνας θα συγκεντρωθούν κάτω από ενιαία διαχείριση στην Implats/LPD. Κατά συνέπεια, με τη συγκέντρωση, η LPD θα πάψει να υπάρχει στην αγορά ως σημαντική «τρίτη δύναμη», αφήνοντας συνεπώς τους πελάτες με λιγότερες επιλογές. Ως εκ τούτου, οι όροι των συμβάσεων είναι πιθανόν να καταστούν ακόμα λιγότερο ευνοϊκοί για τους πελάτες. Ο υφιστάμενος περιορισμένος ανταγωνισμός όσον αφορά τις εκπτώσεις πρόκειται, για παράδειγμα, να μειωθεί ακόμα περισσότερο μετά τη συγκέντρωση.

(187) Η συγκέντρωση είναι ιδιαίτερα πιθανόν να οδηγήσει σε περιορισμό της συνδυασμένης παραγωγής των Implats και LPD. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι η μείωση της παραγωγής δεν είναι μόνο υπόθεση μείωσης του επιπέδου παραγωγής σε απόλυτους όρους. Ο έλεγχος του ρυθμού αύξησης της παραγωγικής ικανότητας μπορεί να είναι εξίσου σημαντικός. Ακόμη και σε μια αγορά με μέτρια ανάπτυξη όπως η αγορά πλατίνας, η απλή μείωση του ρυθμού αύξησης της παραγωγικής ικανότητας θα είναι αρκετή ώστε να οδηγήσει στη μεταβολή της ισοροπίας προσφοράς — ζήτησης και μέσω αυτής σε αυξήσεις τιμών. Πράγματι, φαίνεται ότι κύριος στόχος της συγκέντρωσης είναι ο έλεγχος του ρυθμού αύξησης της παραγωγικής ικανότητας. Όπως αναφέρεται στην εγκύκλιο προς τους μετόχους της Lonhro σχετικά με τη συγκέντρωση:

«Οι Implats και Lonrho δεν ήταν σε θέση στο παρελθόν να συμφωνήσουν σε ορισμένα θέματα, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων που πρότεινε η Lonhro για την επέκταση των δραστηριοτήτων της LPD. Οι διευθυντές πιστεύουν ότι με τη συγκέντρωση, τα συμφέροντα της Lorhno και Gencor για την αύξηση της αξίας της διευρυμένης Implats θα ευθυγραμμιστούν προς όφελος αμφοτέρων των μετόχων.»

(188) Επιπλέον, σύμφωνα με προβλέψεις που παρουσιάσθηκαν [...], η ευθυγράμμιση των συμφερόντων μετά τη συγκέντρωση περιλαμβάνει την καθυστέρηση των σχεδίων επέκτασης, με αποτέλεσμα έτσι την άνοδο των τιμών σε σύγκριση με την κατάσταση που θα επικρατούσε εάν δεν αποφασιζόταν η συγκέντρωση και αμφότερες οι εταιρείες συνέχιζαν με τους ισχύοντες μελλοντικούς προγραμματισμούς τους. Ειδικότερα, [...] εξέτασε δύο διαφορετικά σενάρια παραγωγής τα οποία τόνιζαν τις επιπτώσεις στην παραγωγή των Implats και LPD, ανάλογα με το εάν επρόκειτο να υλοποιηθεί ή όχι η συγκέντρωση:

«α) [...]

β) [...] ([22])».

(189) Ειδικότερα, [...] πιστεύει, σύμφωνα με την έκθεση με τίτλο «Τα οφέλη από τη συγκέντρωση των Gencor και Lonhro όσον αφορά τις δραστηριότητες στον τομέα της πλατίνας» του Αυγούστου 1994, ότι η συγκέντρωση θα επιφέρει δύο βασικές θετικές συνέπειες στην αγορά (επιπλέον της πιθανής εξοικονόμησης κόστους):

«[...] η διατήρηση των σημερινών επιπέδων παραγωγής θα μειώσει το εκτιμώμενο πλεόνασμα προσφοράς και θα επηρεάσει θετικά τις βασικές τιμές του μετάλλου» ([23])

Και επιπλέον:

«[... η εταιρεία που θα προκύψει, θα έχει υψηλότερη αξία σε σύγκριση με τη βασική αξία των συγχωνευόμενων εταιρειών. Αυτό θα οφείλεται στο μέγεθός της και στην ικανότητα άσκησης μεγαλύτερης επιρροής στην αγορά ...]».

(190) Σε περίπτωση μη πραγματοποίησης της συγκέντρωσης, η επέκταση της παραγωγής της LPD θα αυξήσει την ανταγωνιστική πίεση στα ορυχεία των Implats και Amplats που προσφέρουν χαμηλά περιθώρια κέρδους. Οι εκτιμήσεις της Επιτροπής, που βασίζονται στο διάγραμμα του παραρτήματος II, δείχνουν ότι τα ορυχεία με λειτουργικές ζημίες αντιπροσώπευαν το [...] ([24]) της παραγωγής της Implats και το [...] ([25]) της Amplats, το 1994. Η συγκέντρωση θα μειώσει τον ανταγωνισμό και θα δημιουργήσει ολιγοπωλιακή δεσπόζουσα θέση για δύο λόγους:

i) Η συγκέντρωση θα εξαλείψει οριστικά την απειλή του ανταγωνισμού της LPD στις δραστηριότητες υψηλού κόστους της Implats, με την ενοποίηση των λειτουργιών εμπορικής προώθησης των LPD και Implats και με την εξασφάλιση ότι οποιαδήποτε μελλοντική επέκταση των σημερινών αποθεμάτων της LPD πραγματοποιείται με

([22]) [...]
([23]) [...]
([24]) Λιγότερο από 25 %.
([25]) Λιγότερο από 25 %.

στόχο το κοινό συμφέρον της Implats/LPD. Από την πλευρά της Implats, η συγκέντρωση θα παράσχει τη δυνατότητα ελέγχου της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς της σημερινής LPD.

ii) Η συγκέντρωση θα δημιουργήσει μια εταιρεία του ιδίου μεγέθους με την Amplats, με μεγάλα αποθέματα μικρού κόστους, παρόμοια διάρθρωση κόστους και δυνατότητα άσκησης μεγαλύτερης επιρροής στην αγορά. Κάτω από τις συνθήκες αυτές, δεδομένων των χαρακτηριστικών της αγοράς και της προηγούμενης κατάστασης του ανταγωνισμού στο συγκεκριμένο κλάδο, δεν θα υπάρχει πλέον κίνητρο ανταγωνισμού μεταξύ των Amplats και Implats/LPD. Η αντίθετη προς τον ανταγωνισμό παράλληλη συμπεριφορά αποτελεί, συνεπώς, ιδιαίτερα πιθανό αποτέλεσμα της συγκέντρωσης. Πράγματι, η σημερινή διάρθρωση είναι πολύ πιθανότερο να καταλήξει σε κάποιο βαθμό ανταγωνισμού, δεδομένου ότι η LPD αποτελεί την τρίτη δύναμη στη συγκεκριμένη αγορά και έχει υψηλότερο κίνητρο επέκτασης της παραγωγής της σε σύγκριση με την εταιρία που θα προκύψει από τη συγκέντρωση Implats/LPD.

(191) Παρά τους προηγούμενους δεσμούς μεταξύ των ομίλων Gencor και Lonhro, σε περίπτωση μη συγκέντρωσης, η Implats δεν θα είναι σε θέση να εμποδίσει επαόριστον την επέκταση της παραγωγής πλατίνας της LPD. Η τελευταία μπορεί να αυξήσει την παραγωγή της με περιορισμένες μόνο πρόσθετες κεφαλαιουχικές δαπάνες. Από τα στοιχεία που παρείχαν τα μέρη, καθώς και από ανάλυση του κ. R.W. Rowland, πρώην διευθυντή της Lonhro, φαίνεται ότι η σχεδιαζόμενη επέκταση μπορεί να χρηματοδοτηθεί απλώς με εσωτερικά κεφάλαια. Είναι επίσης δυνατή η περαιτέρω επέκταση με χαμηλό κόστος και παρά τα δικαιώματα προστασίας της μειοψηφίας της Implats, αυτά δεν μπορούν να εμποδίσουν επαόριστον ενέργειες που αποφέρουν οφέλη σε όλους τους μετόχους.

(192) Τα μέρη, στην απάντησή τους, εκφράζουν την ανησυχία τους σχετικά με το ότι η Επιτροπή απέτυχε να δώσει το κατάλληλο βάρος στα στοιχεία της υπόθεσης δίνοντας μια παραπλανητική εντύπωση των απόψεων των τρίτων αναφορικά με τη συγκέντρωση. Επιχειρούν να ποσοτικοποιήσουν τη σπουδαιότητα των στοιχείων αναφέροντας το ποσοστό των απαντήσεων σε δύο συγκεκριμένες ερωτήσεις που περιλαμβάνονται στα ερωτηματολόγια της Επιτροπής, που πιστεύουν ότι θα μπορούσαν να υποστηρίξουν την άποψή τους σχετικά με την επίδραση της πράξης. Η Επιτροπή δεν συμφωνεί ότι μπορεί να αξιολογηθεί η σπουδαιότητα των στοιχείων αυτών με την αντιστοίχιση ποσοστών στις απαντήσεις. Στην πραγματικότητα, ακριβώς επειδή η Επιτροπή έλαβε υπόψη όλα τα στοιχεία, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η συγκέντρωση θα μειώσει τον ανταγωνισμό στην αγορά πλατίνας.

Β.6. **Οικονομική ανάλυση που υπέβαλαν τα μέρη**

(193) Στη γραπτή απάντησή τους, τα μέρη υπέβαλαν οικονομική ανάλυση της προτεινόμενης συγκέντρωσης την οποία εκπόνησε ο οικονομικός σύμβουλος NERA, εταιρεία της Μεγάλης Βρετανίας.

(194) Η οικονομική μελέτη της NERA παραθέτει ένα πλαίσιο ανάλυσης του ανταγωνισμού στον κλάδο παραγωγής πλατίνας. Τα συμπεράσματα σχετικά με την κατάσταση του ανταγωνισμού στον εν λόγω κλάδο είναι ότι «η σχέση μεταξύ της τρέχουσας τιμής αγοράς και του λειτουργικού κόστους των παραγωγών της Νοτίου Αφρικής είναι συναφής με τα αποτελέσματα της ανταγωνιστικής αγοράς». (Έκθεση NERA σ. 12).

(195) Η Επιτροπή θεωρεί ότι βαθμός στον οποίο τα σημερινά επίπεδα τιμών αντικατοπτρίζουν την ανταγωνιστική τιμή μιας πλήρους ανταγωνιστικής βιομηχανίας αποτελεί αντικείμενο εμπειρικής έρευνας και δεν έχει διαπιστωθεί ούτε από τη NERA ούτε από την Επιτροπή. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε στο τμήμα VII.B.5, η Επιτροπή συμφωνεί ότι υφίσταται ένα σχετικό επίπεδο ανταγωνισμού στην αγορά πλατίνας κατά τα πρόσφατα έτη. Ο ανταγωνισμός αυτός προήλθε κυρίως από την πώληση ρωσικών αποθεμάτων και την επέκταση της LPD. Η Επιτροπή συμφωνεί επίσης με τη NERA ότι ο ανταγωνισμός οδήγησε σε μείωση του λειτουργικού κόστους και σε κίνητρο εισαγωγής νέων χαμηλού κόστους πηγών προμήθειας (έκθεση NERA, σ. 6). Η LPD έπαιξε σημαντικό ρόλο στο θέμα αυτό στον κλάδο παραγωγής πλατίνας στη Νότια Αφρική.

(196) Σχετικά με την πιθανότητα μονοπωλιακής κατάχρησης, η NERA ισχυρίζεται ότι «αρχικά, ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της μονοπωλιακής κατάχρησης είναι η συμπίεση της παραγωγής για την οποία το λειτουργικό κόστος είναι χαμηλότερο από το (ισχύον) επίπεδο μονοπωλιακής τιμής· και δεύτερον, η άσκηση μονοπωλιακής εξουσίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα του μονοπωλίου να ελέγχει τις οριακές πηγές εφοδιασμού».

(197) Η Επιτροπή συμφωνεί ότι η δυνατότητα ανταπόκρισης της προσφοράς σε μια οριακή μεταβολή, είναι ουσιαστικής σημασίας για την άσκηση της μονοπωλιακής εξουσίας με την κλασσική οικονομική έννοια. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως (βλέπε για παράδειγμα τμήμα VII.B.4), ο περιορισμός της παραγωγής πλατίνας από το ολιγοπώλιο είναι μάλλον απίθανο να αντισταθμιστεί με προσφορά από οριακές πηγές, δηλαδή από προμηθευτές εκτός του ολιγοπωλίου, ανακύκλωση και αποθέματα εκτός Ρωσίας.

(198) Όσον αφορά την πιθανότητα ολιγοπωλιακής κυριαρχίας, η NERA ισχυρίζεται ότι «η πλέον απαραίτητη ίσως προϋπόθεση για την επιτυχή επιβολή αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμπεριφοράς στην αγορά είναι να επικρατούν σταθερές συνθήκες

αγοράς, ελεύθερες από εξωτερικές επιδράσεις, που θα μπορούσαν να διαταράξουν το status quo.» (Έκθεση NERA, σ. 25).

(199) Σύμφωνα με τη NERA, οι πιθανές πηγές εξωτερικών διαταράξεων περιλαμβάνουν:

α) έκθεση στις αλλαγές της ζήτησης,

β) αβεβαιότητα σχετικά με την (βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη) ελαστικότητα της ζήτησης,

γ) αβεβαιότητα σχετικά με τις πολιτικές πωλήσεων των αποθεμάτων πλατίνας και οριακών πηγών πλατίνας, όπως ορυχεία νικελίου,

δ) αβεβαιότητα όσον αφορά τη διαθεσιμότητα ανακυκλωμένης πλατίνας (έκθεση NERA, σ. 25).

(200) *Όσον αφορά το σημείο α):* πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένες μεταβολές, διαχρονικά, της ζήτησης αποτελούν σύνηθες χαρακτηριστικό πολλών αγορών και όχι συγκεκριμένα της αγοράς πλατίνας. Ωστόσο, οι μεταβολές αυτές μπορούν να είναι σημαντικές για την αξιολόγηση της ολιγοπωλιακής κυριαρχίας μόνο στο βαθμό στον οποίο μπορούν ενδεχομένως να διαταράξουν την ισορροπία του ολιγοπωλίου. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, για τα προσεχή έτη αναμένεται περιορισμένη μόνο ανάπτυξη της αγοράς πλατίνας. Επιπλέον, οι αλλαγές της ζήτησης στις προηγούμενες δεκαετίες είχαν θετική επίπτωση οδηγώντας σε υψηλότερα επίπεδα ζήτησης, και επί του παρόντος δεν αναμένεται κανένας σχεδόν κίνδυνος διολίσθησης της αγοράς. Τα κενά προσφοράς που αναμένεται να προκύψουν μπορούν στην πραγματικότητα να ικανοποιηθούν μόνον από τις Amplats, Implats, LPD ή αποθέματα της Ρωσίας (βραχυπρόθεσμα).

(201) Η NERA ισχυρίζεται «ότι η πλατίνα υπόκειται σε ορισμένο βαθμό σε κερδοσκοπικές μεταβολές της ζήτησης» και ότι «ο όγκος των χρηματιστηριακών συναλλαγών στα χρηματιστήρια NYMEX και TOCOM, που αντιπροσώπευε περίπου 135 εκατομμύρια ουγγιές το 1995, ήταν σχεδόν 27 φορές μεγαλύτερος από τον όγκο των πραγματικών παραδόσεων.» (Έκθεση NERA, σ. 8). Ο απόλυτος όγκος των χρηματιστηριακών συναλλαγών δεν αποτελεί καλό δείκτη του επιπέδου της κερδοσκοπικής δραστηριότητας σε μια αγορά. Από τις έρευνές της, η Επιτροπή δεν κατέληξε ότι η αγορά πλατίνας αποτελεί μια κερδοσκοπική αγορά αλλά μάλλον επηρεάζεται από βασικούς παράγοντες που έχουν σχέση με την προσφορά και τη ζήτηση, όπως συζητήθηκε στο τμήμα σχετικά με την αγορά προϊόντος. Ειδικότερα, η μελέτη RSI που ανέθεσε η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το NYMEX αποτελεί κυρίως μια αγορά προθεσμιακής κάλυψης που εξυπηρετεί το φυσικό εμπόριο παρά μια αγορά καθαρά προθεσμιακών συμβολαίων.

(202) *Όσον αφορά το σημείο β):* η Επιτροπή κατέληξε ότι η ζήτηση πλατίνας είναι ανελαστική ως προς την τιμή στο ισχύον φάσμα τιμών. Όπως συζητήθηκε στο τμήμα που περιγράφει την αγορά του προϊόντος [τμήμα VI.A.2 σημείο iii)], η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι μακροπρόθεσμες ελαστικότητες ζήτησης για την πλατίνα μπορεί να είναι μεγαλύτερες σε περίπτωση π.χ. διπλάσιας ή τριπλάσιας αύξησης των τιμών. Ωστόσο, μια σημαντική αλλά περισσότερο περιορισμένη αύξηση της τιμής (10 %) είναι μάλλον απίθανο να οδηγήσει σε ουσιαστική υποκατάσταση. Πράγματι, αυτό προκύπτει σαφώς από την εμπειρία κατα την περίοδο 1985-1989 όπου η πραγματική τιμή της πλατίνας ήταν μεγαλύτερη από 600 δολάρια ΗΠΑ (περίπου 40 % υψηλότερη του επιπέδου του 1995), πλην όμως δεν υπήρξε υποκατάσταση και η ζήτηση συνέχισε την ανοδική της πορεία. Στην απάντησή τους, τα μέρη αναγνωρίζουν ότι δεν υφίσταται ελάστικότητα της ζήτησης ως προς την τιμή στο ισχύον φάσμα τιμών. Τούτο συμφωνεί με το συμπέρασμα μιας ανταγωνιστικής αγοράς. Πράγματι, σύμφωνα με την οικονομική θεωρία μια ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή μεγαλύτερη του 1 θα σήμαινε ότι η τιμή της πλατίνας έχει ήδη καθορισθεί στο επίπεδο του μονοπωλίου, πριν από την παρούσα πράξη (έκθεση NERA, σ. 27, σημείο 3). Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, η Επιτροπή δεν πιστεύει ότι το ισχύον επίπεδο τιμών είναι η τιμή του μονοπωλίου, λόγω του ανταγωνισμού που προέρχεται συγκεκριμμένα από την LPD και από πωλήσεις των ρωσικών αποθεμάτων. Τούτο συμφωνεί απόλυτα με το συμπέρασμα της ανελαστικότητας της ζήτησης της πλατίνας ως προς την τιμή.

(203) *Όσον αφορά τα σημεία γ) και δ):* βάσει των όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω, η Επιτροπή δεν θεωρεί πιθανό οι προμηθευτές εκτός του ολιγοπωλίου, τα αποθέματα εκτός της Ρωσίας και η διαθέσιμη ανακυκλωμένη πλατίνα να έχουν σημαντική επίπτωση στην αγορά και να εμποδίσουν την κατάχρηση μιας κοινής δεσπόζουσας θέσης.

Β.7. **Συμπέρασμα**

(204) Κατά το παρελθόν, η αγορά πλατίνας χαρακτηριζόταν από τάσεις παράλληλης συμπεριφοράς αντίθετης προς τον ανταγωνισμό. Υπάρχουν, συνεπώς, ενδείξεις χαμηλού ανταγωνισμού τιμών στη διάρκεια των δύο τελευταίων δεκαετιών. Κατά τα πρόσφατα έτη σημειώθηκαν ρωσικές πωλήσεις από αποθέματα, μάλλον λόγω της ανάγκης ξένου συναλλάγματος που αντιμετωπίζει η χώρα αυτή. Πάντως, ακολούθησαν μια πολιτική «πωλήσεων σε ισχυρή αγορά». Επιπλέον, η εξορυκτική βιομηχανία στη Νότιο Αφρική χαρακτηρίστηκε στο παρελθόν από έντονη αντιανταγωνιστική συμπεριφορά. Η LPD αποτέλεσε μέρος του κυκλώματος αυτού, πλην όμως κατόρθωσε να συνεχίσει την επέκταση της παραγωγής της και αποτέλεσε με τον τρόπο αυτό ανταγωνιστή των Amplats και Implats. Οι ρωσικές πωλήσεις από αποθέματα και η επέκταση της LPD αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά ανταγωνισμού στην αγορά.

(205) Σε περίπτωση υλοποίησης της συγκέντρωσης, θα υπάρξουν δύο προμηθευτές από τη Νότιο Αφρική

με παρόμοια διάρθρωση κόστους εξόρυξης και κίνητρα. Η συγκέντρωση των LPD και Implats θα έχει, συνεπώς, αρνητικές για τον ανταγωνισμό επιπτώσεις εφόσον επί του παρόντος η LPD έχει κίνητρο να επεκταθεί και λόγω της συγκέντρωσης πρόκειται να εξαφανισθεί από την αγορά στην οποία αποτελούσε ενεργό ανταγωνιστή. Η νέα εταιρεία θα έχει πλέον λιγότερα κίνητρα επέκτασης, δεδομένου ότι δεν θα επιθυμεί να δημιουργηθούν πιέσεις στις δραστηριότητες της Implats με υψηλό κόστος. Λόγω των χαρακτηριστικών της αγοράς, των παρόμοιων από άποψη κόστους διαρθρώσεων που προκύπτουν και της προηγούμενης κατάστασης του ανταγωνισμού στην αγορά πλατίνας, δεν θα υπάρχουν κίνητρα ανταγωνισμού μεταξύ των Implats/LPD και Amplats. Η απομάκρυνση της LPD θα επιφέρει σημαντική ποιοτική μεταβολή στην αγορά. Μια ιδιαίτερα πιθανή επίπτωση της συγκέντρωσης θα είναι ο περαιτέρω περιορισμός της προσφοράς πλατίνας μεσοπρόθεσμα, και ως εκ τούτου η άνοδος των τιμών του μετάλλου αυτού. Η κατάσταση αυτή θα είναι προς όφελος τόσο της Amplats όσο και των υπό συγχώνευση Implats και LPD, που σημαίνει ουσιαστικά τη δημιουργία ολιγοπωλίου λόγω της μικρής ανταγωνιστικότητας της ρωσικής παραγωγής, μεσοπρόθεσμα.

(206) Συνεπώς, η πράξη αυτή θα οδηγήσει μεσοπρόθεσμα στη δημιουργία δεσπόζουσας δυοπωλιακής θέσης, από τις Amplats και Implats/LPD στην αγορά πλατίνας (η οποία ήδη χαρακτηρίζεται από ασθενή ανταγωνισμό), με αποτέλεσμα τον σημαντικό περιορισμό άσκησης του ανταγωνισμού στην Κοινή Αγορά. Τα μέρη έχουν, σχετικά, μικρότερα μερίδια αγοράς στην Κοινή Αγορά απ'ότι σε άλλες χώρες και ισχυρίστηκαν ότι η πράξη αυτή, συνεπώς, θα έχει μικρές μόνο επιπτώσεις στην Κοινή Αγορά. Ωστόσο, όπως υποστηρίχθηκε προηγουμένως, η αγορά πλατίνας είναι μια παγκόσμια αγορά και οι τιμές του μετάλλου αυτού στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα καθορίζονται στο επίπεδο που ισχύει παγκοσμίως. Κατά συνέπεια, οι αρνητικές για τον ανταγωνισμό επιπτώσεις της πράξης στην αγορά πλατίνας θα είναι αισθητές και στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, για παράδειγμα, μέσω των υψηλότερων τιμών για όλες τις ποσότητες της πλατίνας που πωλούνται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και όχι μόνο για τις ποσότητες που πωλούνται από την Ιμπλατσ και LPD.

Γ. *Ρόδιο*

(207) Το ρόδιο είναι το τρίτο σημαντικότερο μέταλλο από τα PGMs μετά την πλατίνα και το παλλάδιο, από απόψεως πωλήσεων. Το ρόδιο αντιπροσώπευε το 12 % των συνολικών κατ' όγκον πωλήσεων PGMs το 1994.

(208) Σε όρους μεριδίων αγοράς και συγκέντρωσης της προσφοράς, η κατάσταση είναι συγκρίσιμη με εκείνη της πλατίνας. Οι Implats/LPD και η Amplats αντιπροσωπεύουν περίπου το 70 % της αγοράς και η Ρωσία το 20 % έως 25 % (βλέπε πίνακα Α 2 στο παράρτημα Ι). Τα χαρακτηριστικά της αγοράς ροδίου φαίνονται να είναι παρόμοια με εκείνα της πλατίνας. Η αγορά είναι διαφανής, το μέταλλο αποτελεί ένα ελεύθερα εμπορεύσιμο ομογενές προϊόν και οι τιμές των εμπορευομένων είναι διαθέσιμες για το ευρύ κοινό. Επιπλέον, η τεχνολογία εξόρυξης και καθαρισμού είναι ώριμη, η παραγωγική διαδικασία εξόρυξης είναι η ίδια με των άλλων PGM, στον κλάδο υφίστανται σημαντικά εμπόδια εισόδου, υπάρχουν χρηματοοικονομικοί δεσμοί και επαφές μεταξύ των αγορών, και είναι μάλλον απίθανο να έχουν οι αγοραστές οποιαδήποτε αγοραστική δύναμη, όπως και στην περίπτωση της πλατίνας.

(209) Όπως συμβαίνει για την πλατίνα και το παλλάδιο, η ζήτηση ροδίου είναι ανελαστική ως προς την τιμή επειδή η χρήση του συνδέεται σχεδόν αποκλειστικά με τους καταλύτες αυτοκινήτων. Πιο συγκεκριμένα, 98 % των ποσοτήτων ροδίου χρησιμοποιείται σε καταλύτες αυτοκινήτων και το υπόλοιπο 2 % σε άλλες βιομηχανικές εφαρμογές.

Συμπέρασμα

(210) Για τους ίδιους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω στην εξέταση της αγοράς πλατίνας, τα χαρακτηριστικά της αγοράς ροδίου οδηγούν στο συμπέρασμα ότι μετά την πράξη ο ανταγωνισμός μεταξύ των παραγόντων που απομένουν δεν θα είναι επαρκής για να εξασφαλίσει τον ουσιαστικό ανταγωνισμό στην συγκεκριμένη αγορά. Κατά συνέπεια, η πράξη αυτή θα οδηγήσει μεσοπρόθεσμα στη δημιουργία δυοπωλιακής δεσπόζουσας θέσης στην αγορά ροδίου, με αποτέλεσμα τον σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού στην Κοινή Αγορά.

Δ. *Παλλάδιο, ρουθήνιο, ιρίδιο*

(211) Εκτός από τις αγορές πλατίνας και ροδίου, η Επιτροπή ερεύνησε επίσης τις αγορές παλλαδίου, ρουθηνίου και ιριδίου. Δεν εντοπίσθηκαν προβλήματα στον ανταγωνισμό στις αγορές ρουθηνίου και ιριδίου. Οι Ρώσοι φαίνονται να κατέχουν δεσπόζουσα θέση στην αγορά παλλαδίου. Πάντως η LPD θα αυξήσει μόνον κατά [...] (26) το μερίδιο αγοράς της Ιμπλατσ, που είναι [...] (27) (1994) και συνεπώς η συγκέντρωση δεν θα ανατρέψει τη δεσπόζουσα θέση του ρώσου παραγωγού στην αγορά παλλαδίου.

VIII. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟΣ

(212) Η Implats υποστηρίζει ότι με την συγχώνευσή της με την LPD είναι δυνατή η επίτευξη σημαντικών συνεργιών και άρα μείωσης του κόστους. Η Implats θεω-

(26) Λιγότερο από 5 %.
(27) Λιγότερο από 15 %.

ρεί ότι οι συνεργίες αυτές μπορούν να προέλθουν κυρίως μέσω:

α) των κερδών παραγωγικότητας από την ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ των μερών,

β) της εξοικονόμισης που θα προέλθει λόγω του κλεισίματος ορισμένων εγκαταστάσεων επεξεργασίας και καθαρισμού της LPD.

(213) Το μέγεθος των συνεργιών αυτών αποτελεί αντικείμενο αμφισβήτησης από την LPD. Ο Morgan Grenfell και ο James Capel, σε μια έκθεση που συνέταξαν για το διοικητικό συμβούλιο της Lonrho plc, εκτίμησαν ότι οι συνεργίες από τη συγκέντρωση θα ανέρχονται μόνο στο ένα δέκατο των συνεργιών που εκτίμησε η Implats (αποκλείοντας ορισμένες αρνητικές και θετικές επιδράσεις που δεν μπορούν να ποσοτικοποιηθούν). Η Επιτροπή πιστεύει ότι ουσιαστικές συνεργίες θα υπάρξουν μόνο στις διαδικασίες επεξεργασίας και καθαρισμού, πλην όμως οι συνεργίες αυτές μπορούν να πραγματοποιηθούν σε μια περίοδο αρκετών ετών. Ειδικότερα, οι μεγάλες συνεργίες από τη συγκέντρωση των δραστηριοτήτων καθαρισμού του πολυτίμου μετάλλου σε μια εγκατάσταση δεν είναι σαφείς. Επιπλέον, υπάρχει πιθανότητα, οι ολικές συνεργίες από τη συγκέντρωση να είναι αρνητικές, λόγω της πολύ διαφορετικής οργάνωσης των δύο εταιρειών, πράγμα το οποίο θα καταστήσει την ολοκλήρωση δύσκολη και θα προκαλέσει πιθανώς μεγάλο κόστος.

(214) Φαίνεται ότι η κυριότερη επίδραση της συγκέντρωσης είναι η αύξηση της ισχύος της νέας εταιρείας στην αγορά. Ωστόσο, ακόμα και στην περίπτωση που υπάρξουν συνεργίες, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν θα είναι προς όφελος των καταναλωτών, εφόσον με την πράξη αυτή δημιουργείται από κοινού δεσπόζουσα θέση στις αγορές πλατίνας και ροδίου και προκύπτει ένα εμπόδιο στον ανταγωνισμό στις εν λόγω αγορές.

IX. ΣΧΕΔΙΟ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΑΝ ΤΑ ΜΕΡΗ

(215) Τα μέρη πρότειναν στην Επιτροπή ένα σχέδιο δεσμεύσεων που προσπαθεί να μετριάσει τις ανησυχίες που γεννά η πράξη όσον αφορά τον ανταγωνισμό. Το σχέδιο υπεβλήθη στα κράτη μέλη και συζητήθηκε στη συνεδρίαση της συμβουλευτικής επιτροπής στις 9 Απριλίου 1996. Περιλαμβάνει τρία στοιχεία:

α) την ανάπτυξη πρόσθετης ικανότητας [...] ουγγιών στο [...],

β) τη διατήρηση της παραγωγής στα υφιστάμενα επίπεδα — [...] ουγγιές κατ' έτος,

γ) τη δημιουργία στην αγορά ενός «νέου προμηθευτή».

(216) Η πρόταση που έγινε αφορά τη συμπεριφορά και συνεπώς δεν μπορεί να γίνει δεκτή σύμφωνα με τον κανονισμό για τις συγκεντρώσεις. Εν πάση περιπτώσει, η πρόταση αυτή δεν ανταποκρίνεται στα ερωτηματικά της Επιτροπής σχετικά με τον ανταγωνισμό. Τούτο συμβαίνει διότι ενώ η ανάπτυξη πρόσθετης ικανότητας θα ήταν θετικό στοιχείο, η εν λόγω προσφορά πρόσθετης ικανότητας μαζί με την πρόταση διατήρησης της παραγωγής στα υφιστάμενα επίπεδα, δεν αντικατοπτρίζει την ανάπτυξη της αγοράς για την οποία όλοι οι παρατηρητές συμφωνούν ότι θα πραγματοποιηθεί. Επιπλέον, θα μπορούσε να μειωθεί πρώιμα η παραγωγή σε άλλα ορυχεία ιδιοκτησίας της εταιρείας που θα προκύψει από την συγκέντρωση, απλώς για να διατηρηθεί η παραγωγή στο επίπεδο των [...] ουγγιών, μειώνοντας έτσι τη συνολική προσφορά. Το σημαντικότερο είναι ότι τα σημεία αυτά δεν αντιμετωπίζουν το θέμα της ολιγοπωλιακής δομής της αγοράς. Για το λόγο αυτό, εάν ένας προμηθευτής διατηρήσει την παραγωγή σε σταθερά επίπεδα, το γεγονός αυτό θα γίνει γνωστό στα άλλα μέλη του ολιγοπωλίου π.χ. την Amplats. Κατά συνέπεια, εάν αυξηθεί η ζήτηση στην αγορά θα δημιουργηθεί πίεση για την αύξηση των τιμών.

(217) Όσον αφορά τη δημιουργία ενός «νέου προμηθευτή», τα μέρη πρόκειται απλώς [...]. Κατά συνέπεια, η ενέργεια αυτή θα έχει αμελητέα επίδραση στην μελλοντική προσφορά πλατίνας στους τελικούς καταναλωτές.

(218) Συνοψίζοντας, με τα δεδομένα αυτά, το σχέδιο δεσμεύσεων που υπέβαλαν τα μέρη δεν επαρκεί για να ανατρέψει τα ερωτηματικά σχετικά με τον ανταγωνισμό που γεννούνται στην παρούσα υπόθεση.

X. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

(219) Αποτέλεσμα της πράξης αυτής θα είναι η δημιουργία δυοπωλιακής δεσπόζουσας θέσης μεταξύ της Amplats και της Implats/LPD στις αγορές πλατίνας και ροδίου, που θα οδηγήσει σε σημαντικό περιορισμό του πραγματικού ανταγωνισμού στην κοινή αγορά, βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 3 του κανονισμού ελέγχου για τις συγκεντρώσεις,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Αρθρο 1

Η συγκέντρωση, μέσω απόκτησης από τις Gencor Limited and Lonrho plc κοινού ελέγχου επί του συνόλου των Implats και LPD, όπως κοινοποιήθηκε από τις Gencor Limited and Lonrho plc, κηρύσσεται ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και την λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ.

Αρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στις:

1) Gencor Limited
6 Hollard Street
Johannesburg 2001
PO Box 61820
Marshalltown 2107
Republiek Zuid-Afrika

2) Lonrho plc
4 Grosvenor Place
UK-London SW1X 7DL

Βρυξέλλες, 24 Απριλίου 1996

Για την Επιτροπή

Karel VAN MIERT

Μέλος της Επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Πίνακας Α1

Εκτιμώμενα μερίδια αγοράς για την πλατίνα το 1994 και το 1995 βάσει του όγκου (*)

(%)

	1994	1995
Implats	< 25	< 25 (**)
LPD	< 15	< 15
Μέρη	< 35	< 35
Amplats	< 35	< 40
Ρωσία	< 25	< 25
Λοιπά μέρη	< 10	< 10
Ανακύκλωση	< 10	< 10
Σύνολο	100	100

Πηγή: στοιχεία που παρείχαν τα μέρη.

(*) Τα μερίδια αγοράς κατ' όγκο και κατ' αξία τα ίδια στην αγορά πλατίνας.

(**) Η μείωση του μεριδίου αγοράς της Implats μεταξύ 1994 και 1995 οφείλεται σε προσωρινά προβλήματα παραγωγής.

Πίνακας Α2

Εκτιμώμενα μερίδια αγοράς για τα PGMs το 1994, βάσει του όγκου (**)

(%)

	Παλλάδιο	Ρόδιο
Implats	< 15	< 25
LPD	< 5	< 10
Σύνολο μερών	< 20	< 35
Amplats	< 20	< 35
Ρωσία	< 60	< 25
Λοιπά μέρη	< 10 (**)	< 15 (**)
Σύνολο	100	100

Πηγή: στοιχεία που παρείχαν τα μέρη.

(*) Τα μερίδια αγοράς κατ' όγκο και κατ' αξία είναι ίδια στις αγορές αυτές.

(**) Τα στοιχεία δεν περιλαμβάνουν την ανκύκλωση που ήταν λιγότερη από το 10 % της συνολικής ζήτησης παλλαδίου και ροδίου το 1994 σύμφωνα με της Johnson Matthey.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τα διαγράμματα που αναφέρονται στο παράρτημα II εμφανίζουν τις καμπύλες λειτουργικού κόστους πριν και μετά την συγχώνευση των τριών παραγωγών πλατίνας της Νοτίου Αφρικής, όπως καταρτίσθηκαν από τα μέρη που συμμετέχουν στην συγκέντρωση.

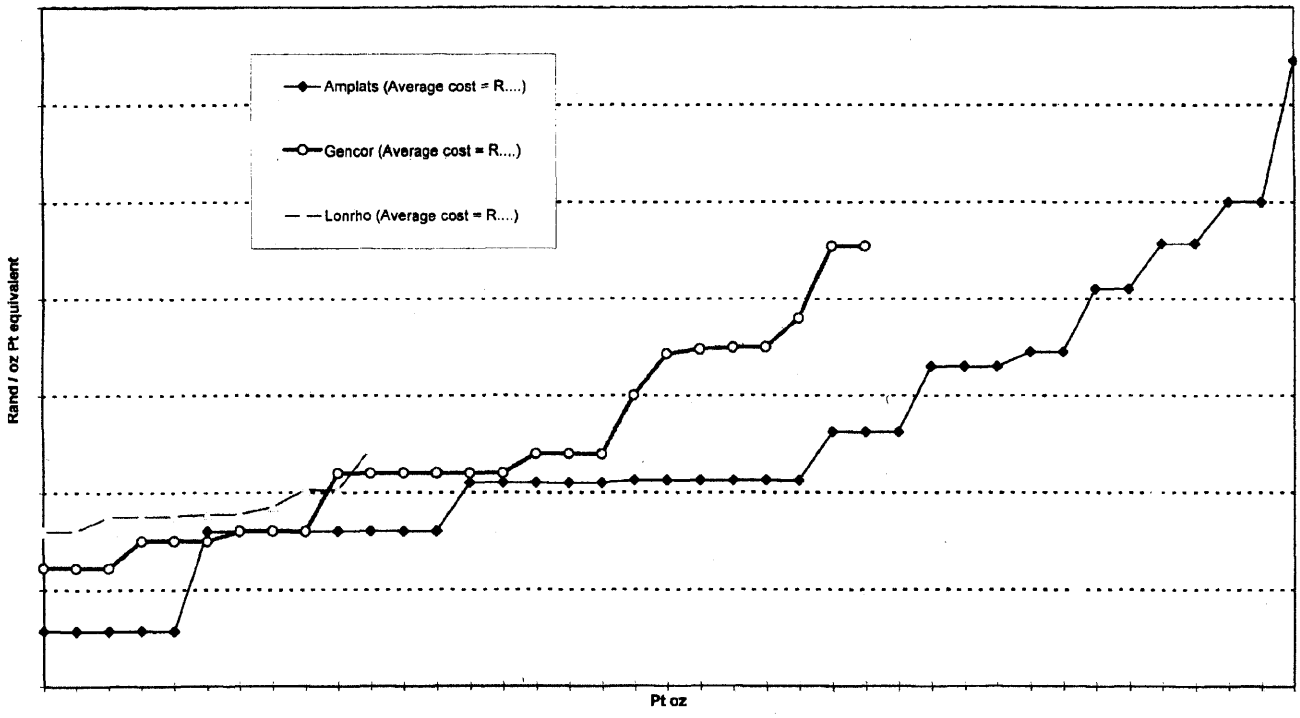
Τα διαγράμματα αυτά καταρτίσθηκαν με βάση το συνολικό κόστος λειτουργίας για κάθε ένα από τα ορυχεία των παραγωγών (το κόστος εκφράζεται σε Rand ανά ουγγιά ισοδυνάμου πλατίνας) για το 1994, και με βάση την ποσότητα που έχει παραχθεί (σε χιλιάδες ουγγιές) από κάθε ορυχείο.

Κατά συνέπεια, κάθε τμήμα της καμπύλης κόστους δείχνει την αύξηση της παραγωγής και του συναφούς λειτουργικού κόστους για κάθε επιπλέον ορυχείο.

Τα διαγράμματα εμφανίζουν την παρούσα ασυμμετρία των διαρθρώσεων λειτοργικού κόστους μεταξύ των LPD, Implats και Amplats και την συμμετρική διάρθρωση του κόστους, μετά τη συγχώνευση, μεταξύ των Implats/LPD και Amplats.

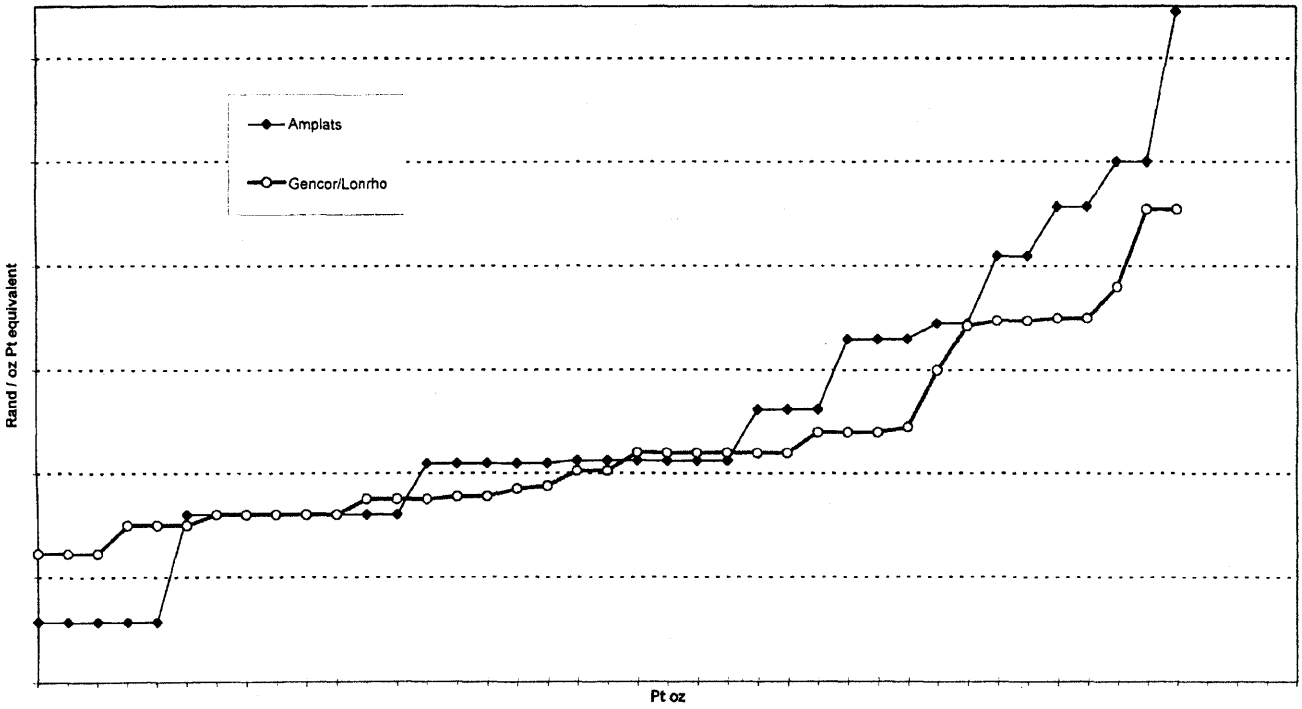
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II Α

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΧΝΩΝΕΥΣΗ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΟΡΥΧΕΙΩΝ)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II Β

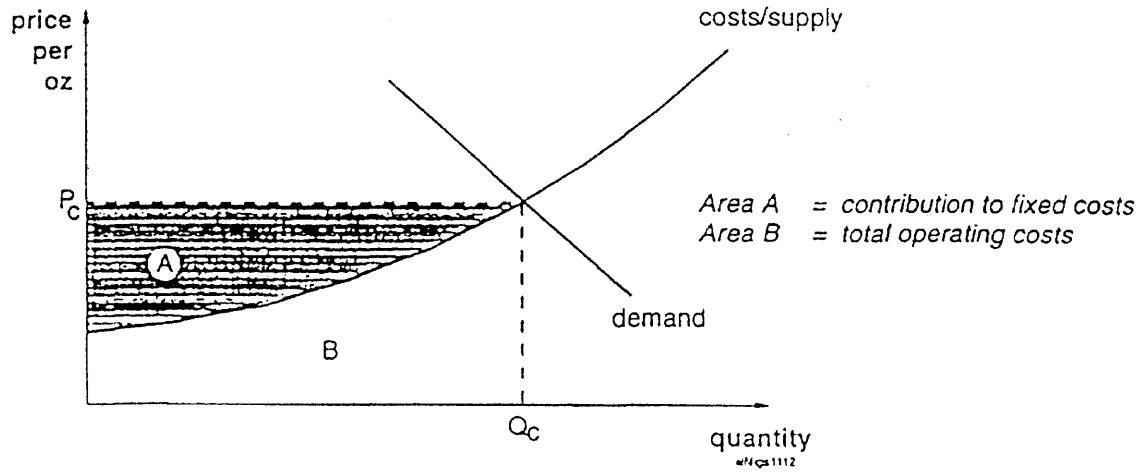
ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΟΡΥΧΕΙΩΝ)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

Διάγραμμα 2.1

Κόστος, Προσφορά και Ζήτηση σε ένα βιομηχανικό κλάδο φυσικών πόρων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Σχήμα 3.1

Καμπύλες κόστους της βιομηχανίας πλατίνας για τους παραγωγούς της Νοτ. Αφρικής πρώτο εξάμηνο 1995)

[... επαγγελματικό μυστικό...]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΤΙΜΕΣ ΠΛΑΤΙΝΑΣ

ΔΙΑΦΟΡΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Έτος	Ισοτιμίες τοπικό νόμισμα/δολάριο		Τιμή πλατίνας: ονομαστική			Τιμή πλατίνας: πραγματική		
	Ιαπωνία	Δημοκρατία Νοτίου Αφρικής	δολάριο ΗΠΑ/ουγγιά	100 γιεν/ουγγιά	ραντ Νοτίου Αφρικής/ουγγιά	δολάριο ΗΠΑ/ουγγιά	100 γιεν/ουγγιά	ραντ Νοτίου Αφρικής/ουγγιά
1975	296,79	0,74	147,9	438,9	109,4	385,6	700,04	1 414
1976	296,55	0,87	153,5	454,6	133,3	376,2	672,57	1 567
1977	268,51	0,87	157,6	423,2	137,0	362,0	588,49	1 450
1978	210,44	0,87	259,9	546,9	226,0	553,6	723,93	2 150
1979	219,14	0,84	447,7	981,1	377,0	876,6	1 264,87	3 113
1980	226,74	0,78	662,0	1 501,0	515,6	1 184,6	1 850,55	3 437
1981	220,54	0,88	446,4	984,5	391,8	726,4	1 169,48	2 335
1982	249,08	1,09	328,2	817,5	356,4	503,0	955,85	1 868
1983	237,51	1,11	424,7	1 008,7	473,2	625,6	1 162,53	2 142
1984	237,52	1,48	357,4	848,9	527,3	503,8	956,16	2 141
1985	238,54	2,23	293,2	699,4	653,4	398,8	776,02	2 286
1986	168,52	2,29	466,9	786,9	1 066,9	618,3	857,58	3 203
1987	144,64	2,04	556,6	805,1	1 113,3	714,8	877,48	2 979
1988	128,12	2,27	530,3	679,5	1 205,7	655,6	738,22	2 755
1989	137,96	2,62	509,8	703,3	1 337,1	602,8	750,08	2 605
1990	144,74	2,58	472,1	683,4	1 218,1	535,1	712,77	2 062
1991	143,47	2,76	376,1	505,8	1 038,1	410,5	517,19	1 549
1992	126,70	2,85	359,9	456,0	1 025,8	382,1	459,57	1 361
1993	111,20	3,27	374,1	416,0	1 223,4	388,7	417,21	1 461
1994	102,20	3,55	405,3	414,2	1 438,7	412,6	415,36	1 556
1995	94,00	3,60	424,2	398,8	1 527,2	424,2	398,78	1 527

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΟΓΚΟΙ ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ ΠΛΑΤΙΝΑΣ, 1985—1995

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
(α) Όγκος											*(σε δισεκατομμύρια ουγγίες)*
Amplats	1 260	1 350	1 350	1 370	1 360	1 330	1 385	1 265	1 670	1 530	1 805
Implats	940	850	1 010	1 050	1 040	1 120	1 005	1 065	1 080	1 010	870
Lonrho	140	150	160	160	220	310	380	420	505	510	560
Northam									105	110	115
Σύνολο N. Αφρικής	2 340	2 350	2 520	2 580	2 620	2 760	2 770	2 750	3 360	3 160	3 350
Ρωσία (πωλήσεις)	230	290	400	440	550	720	1 100	750	680	1 010	1 200
N. Αμερική	150	150	140	210	195	185	220	200	220	220	240
Άλλοι	40	40	40	50	60	65	70	120	130	140	100
Ανακύκλωση	70	90	115	160	175	215	215	245	275	315	315
Παγκόσμιο σύνολο	2 830	2 920	3 215	3 440	3 600	3 945	4 375	4 065	4 665	4 845	5 205
(β) Μερίδια											*(%)*
Amplats	45	46	42	40	38	34	32	31	36	32	35
Implats	33	29	31	31	29	28	23	26	23	21	17
Lonrho	5	5	5	5	6	8	9	10	11	11	11
Northam	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2
Σύνολο N. Αφρικής	83	80	78	75	73	70	63	68	72	65	64
Ρωσία (πωλήσεις)	8	10	12	13	15	18	25	18	15	21	23
N. Αμερική	5	5	4	6	5	5	5	5	5	5	5
Άλλοι	1	1	1	1	2	2	2	3	3	3	2
Ανακύκλωση	2	3	4	5	5	5	5	6	6	7	6
Παγκόσμιο σύνολο	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Πηγή: Johnson Matthey Platinum 95 Interim Review. Τα στοιχεία προμηθειών είναι εκτιμήσεις της Implats για τις πωλήσεις των ορυχείων πρωτογενούς πλατίνας. Με εξαίρεση τους Ρώσους αυτές σχεδόν ισούνται με την παραγωγή των ορυχείων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

ΤΙΜΕΣ ΠΛΑΤΙΝΑΣ — ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ

